

Lagrådsremiss

Omarbetade miljöbalksbestämmelser med anledning av EU:s kemikalielagstiftning

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 10 mars 2016

Åsa Romson

Egon Abresparr
(Miljö- och energidepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar som bör göras i miljöbalken med anledning av att kemikalieregleringen i allt väsentligt nu finns i EU-förordningar. Ändringarna föranleds av EU-förordningarna om bekämpningsmedel (biocidprodukter och växtskyddsmedel), om klassificering och märkning av ämnen och blandningar samt om fluorerade växthusgaser. Kraven i EU-förordningarna innebär att bestämmelser om produktinformation och godkännande av bekämpningsmedel behöver tas bort i 14 kap. miljöbalken. Vidare behöver straffbestämmelser införas i 29 kap. miljöbalken för överträdelser av EU-förordningen om biocidprodukter samt för överträdelser av EU-förordningen om fluorerade växthusgaser. För mark- och miljödomstolarnas hantering av mål om fördelning av kostnader för tester som behöver göras enligt EU-förordningarna om bekämpningsmedel föreslås en ny forumbestämmelse i 21 kap. miljöbalken.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2016.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Förslag till lag om ändring i miljöbalken.....	5
3	Ärendet och dess beredning	23
4	EU-regler om kemikalier	24
4.1	CLP-förordningen	25
4.2	Reachförordningen	26
4.3	Specialreglerade kemikalier	27
5	EU:s biocidförordning	28
6	EU:s nya förordning om fluorerade växthusgaser.....	32
7	Miljöbalkens kemikaliekapitel.....	34
7.1	Tillämpningsområdet för 14 kap. miljöbalken	34
7.2	Ändrade ordförklaringar.....	35
7.3	Krav på godkännande av bekämpningsmedel	38
7.4	Användning av allmänkemikalier i bekämpningssyfte.....	39
7.5	Produktinformation och uppgiftsskyldighet	41
7.6	Dispens från EU-förordningar med hänsyn till totalförsvarets intressen.....	43
8	Mål om fördelning av kostnader	44
9	Straffbestämmelser för överträdelser av EU:s biocidförordning	45
9.1	Korrekt användning av biocidprodukter.....	46
9.2	Innehåll av beståndsdelar i biocidprodukter som avskräcker från konsumtion	47
9.3	Förbud mot att släppa ut varor behandlade med vissa biocidprodukter	48
9.4	Försvarande av miljökontroll	49
9.5	Bristfällig miljöinformation	50
9.6	Parallellhandelstillstånd	54
10	Straffbestämmelser för överträdelser av EU:s förordning om fluorerade växthusgaser	55
10.1	Utsläpp av fluorerade växthusgaser ska förhindras och läckage åtgärdas.....	56
10.2	Fluorerade växthusgaser ska återvinnas på ett säkert sätt	57
10.3	Vissa produkter och viss utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser får inte användas eller släppas ut på marknaden.....	58
10.4	Produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser ska märkas innan de släpps ut på marknaden.....	60

11	Redaktionella och språkliga ändringar.....	61
12	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	62
13	Konsekvenser.....	63
14	Författningskommentar.....	65
Bilaga 1	Promemorians lagförslag.....	73
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian	92
Bilaga 3	Lagförslaget i Naturvårdsverkets promemoria	93
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna avseende Naturvårdsverkets promemoria	100

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i miljöbalken.

2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken¹

dels att 14 kap. 3, 4, 10, 11, 15–18 och 20 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 14 kap. 10 § och 20 § ska utgå,

dels att nuvarande 14 kap. 12–14 och 19 §§ ska betecknas 14 kap. 10–13 §§,

dels att 14 kap. 1, 2 och 5–8 §§, den nya 14 kap. 13 §, 21 kap. 1 §, 29 kap. 3, 4, 5, 6 och 9 §§ och rubriken närmast före 14 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före nuvarande 14 kap. 4 § ska sättas närmast före 14 kap. 5 §, rubriken närmast före nuvarande 14 kap. 12 § ska sättas närmast före den nya 14 kap. 10 § och rubriken närmast före nuvarande 14 kap. 15 § ska sättas närmast före den nya 14 kap. 13 §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 14 kap. 3 och 4 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

1 §²

I detta kapitel finns bestämmelser om kemiska produkter och biotekniska organismer *och om* varor som på grund av sitt innehåll eller *behandling har sådana egenskaper att de behöver regleras som* kemiska produkter eller biotekniska organismer. *I kapitlet finns också bestämmelser om* utrustning för hantering av kemiska produkter *och* biotekniska organismer.

I detta kapitel finns bestämmelser om

1. kemiska produkter och biotekniska organismer,

2. varor *som behöver en särskild reglering* på grund av sitt innehåll *av* kemiska produkter eller biotekniska organismer eller *på grund av att de har behandlats med sådana produkter eller organismer, och*

3. utrustning för hantering av kemiska produkter *eller* biotekniska organismer.

¹ Senaste lydelse av

14 kap. 3 § 2010:742 14 kap. 12 § 2008:240 14 kap. 16 § 2008:240

14 kap. 4 § 2008:240 14 kap. 13 § 2008:240 14 kap. 17 § 2010:742

14 kap. 10 § 2010:742 14 kap. 14 § 2008:240 14 kap. 18 § 2008:240.

14 kap. 11 § 2008:240 14 kap. 15 § 2008:240

² Senaste lydelse 2011:734.

Bestämmelserna kompletterar EU-förordningar och genomför EU-direktiv inom kapitlets tillämpningsområde. Därutöver regleras frågor som inte omfattas av EU-förordningarna och EU-direktiven.

Definitioner

Ordförklaringar

2 §³

I detta kapitel avses med

1. kemisk produkt: ett kemiskt ämne eller en blandning av kemiska ämnen som inte är en vara,

2. blandning: en blandning eller lösning som består av två eller flera kemiska ämnen,

3. vara: ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion,

4. bioteknisk organism: en produkt som har framställts särskilt i bekämpningssyfte eller något annat tekniskt syfte och som helt eller delvis består av eller innehåller levande mikroorganismer, däribland virus, nematoder, insekter eller spindeldjur,

5. kemiskt bekämpningsmedel: en kemisk produkt som syftar till att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom,

6. biologiskt bekämpningsmedel: en bioteknisk organism som framställts särskilt för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom,

kemisk produkt: ett kemiskt ämne eller en blandning av kemiska ämnen som inte är en vara,

blandning: en blandning eller lösning som består av två eller flera kemiska ämnen,

vara: ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion,

bioteknisk organism: en produkt som har framställts särskilt i bekämpningssyfte eller något annat tekniskt syfte och som helt eller delvis består av eller innehåller levande mikroorganismer, nematoder, insekter eller spindeldjur,

³ Senaste lydelse 2010:742.

7. hantering: en verksamhet eller åtgärd som innebär att en kemisk produkt eller bioteknisk organism tillverkas, bearbetas, behandlas, förpackas, förvaras, transporteras, används, omhändertas, destrueras, konverteras, saluförs, överläts eller är föremål för något annat jämförbart förfarande,

8. införsel: att föra in en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara till Sverige, och

9. utförsel: att föra ut en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara från Sverige.

hantering: en verksamhet eller åtgärd som innebär att en kemisk produkt eller bioteknisk organism tillverkas, bearbetas, behandlas, förpackas, förvaras, transporteras, används, omhändertas, destrueras, konverteras, saluförs, överläts eller är föremål för något annat jämförbart förfarande,

införsel: att föra in en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara till Sverige, och

utförsel: att föra ut en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara från Sverige.

3 §

Med bekämpningssyfte avses i detta kapitel

1. syfte att påverka växters livsprocesser, skydda växter eller växtprodukter mot djur, växter eller mikroorganismer eller bevara växtprodukters hållbarhet, eller

2. syfte att förstöra, stöta bort, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över organismer som är skadliga eller oönskade för människor, djur, egendom eller miljön.

4 §

Med bekämpningsmedel avses i detta kapitel

1. ett växtskyddsmedel enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG,

2. en biocidprodukt enligt definitionen i artikel 3.1 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter, eller

3. en bioteknisk organism som har framställts särskilt i bekämpningssyfte och som helt eller delvis består av eller innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.

5 §⁴

En kemisk produkt eller bioteknisk organism som *varken är godkänd enligt 10 § eller omfattas av ett undantag eller en dispens från kravet på godkännande*, får användas som bekämpningsmedel endast om det är uppenbart att användningen inte medför risker för människors hälsa eller miljön.

En kemisk produkt eller bioteknisk organism som *inte är ett bekämpningsmedel* får användas i bekämpningssyfte endast om det är uppenbart att användningen inte medför risker för människors hälsa eller miljön.

6 §⁵

Den som sprider ett *kemiskt eller biologiskt* bekämpningsmedel ska

Den som sprider ett bekämpningsmedel ska

1. göra det på ett sådant sätt att människors hälsa inte skadas eller människor vållas annan olägenhet och så att miljöpåverkan blir så liten som möjligt, och

2. vidta åtgärder för att motverka att medlet sprids utanför det avsedda spridningsområdet.

7 §⁶

Kemiska och biologiska bekämpningsmedel får inte spridas från luftfartyg.

Bekämpningsmedel får inte spridas från luftfartyg.

Kemiska och biologiska bekämpningsmedel som är avsedda för att bekämpa lövsly får inte spridas över skogsmark eller användas för att behandla enskilda trädstammar.

Bekämpningsmedel som är avsedda för att bekämpa lövsly får inte spridas över skogsmark eller användas för att behandla enskilda trädstammar.

8 §⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. föreskrifter om hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor i frågor som avses i 2 kap. 2–4 §§,

⁴ Senaste lydelse 2008:240.

⁵ Senaste lydelse 2008:240.

⁶ Senaste lydelse 2008:240.

⁷ Senaste lydelse 2013:758.

2. föreskrifter som behövs från hälso- eller miljöskyddssynpunkt om krav på tillstånd eller godkännande för hantering, införsel och utförsel av en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara,

3. föreskrifter om särskilda villkor som behövs från hälso- eller miljöskyddssynpunkt för hantering, införsel och utförsel av en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara,

4. föreskrifter om förbud som är av särskild betydelse från hälso- eller miljöskyddssynpunkt mot hantering, införsel och utförsel av en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara,

5. föreskrifter om sådana undantag från kravet på godkännande i 4 § som det finns särskilda skäl för,

6. föreskrifter om krav på anmälan innan ett bekämpningsmedel saluhålls eller används,

7. föreskrifter om sådana undantag från förbudet i 7 § första stycket att sprida bekämpningsmedel från luftfartyg som det finns synnerliga skäl för,

8. föreskrifter om införsel, överlåtelse och förbränning av bränsle, handel med bränsle samt bränsles egenskaper och kvalitet som behövs för att motverka utsläpp i luften av ämnen som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön,

9. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor,

10. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om att på marknaden släppa ut, tillhandahålla eller ta i drift utrustning som är avsedd för hantering av kemiska produkter eller biotekniska organismer, och

11. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om kontroll av utrustning som är avsedd för spridning av bekämpningsmedel.

Föreskrifter om varor enligt första stycket 1, 2, 3, 4 eller 9 får meddelas endast i fråga om varor som på grund av sitt innehåll av en kemisk produkt eller på grund av att

5. föreskrifter om krav på anmälan innan ett bekämpningsmedel saluhålls eller används,

6. föreskrifter om sådana undantag från förbudet i 7 § första stycket att sprida bekämpningsmedel från luftfartyg som det finns synnerliga skäl för,

7. föreskrifter om införsel, överlåtelse och förbränning av bränsle, handel med bränsle samt bränsles egenskaper och kvalitet som behövs för att motverka utsläpp i luften av ämnen som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön,

8. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor,

9. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om att på marknaden släppa ut, tillhandahålla eller ta i drift utrustning som är avsedd för hantering av kemiska produkter eller biotekniska organismer, och

10. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om kontroll av utrustning som är avsedd för spridning av bekämpningsmedel.

Föreskrifter om varor enligt första stycket 1, 2, 3, 4 eller 8 får meddelas endast i fråga om varor som på grund av sitt innehåll av en kemisk produkt eller på grund av att

de har behandlats med en kemisk produkt kan befaras medföra skada på människor eller miljön eller andra intressen som skyddas genom denna balk.

Regeringen får överlåta åt en kommun att meddela sådana föreskrifter som avses i första stycket 8.

19 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *ytterligare* föreskrifter om skyldighet för

1. den som tillverkar, för in till Sverige eller på marknaden släpper ut en kemisk produkt eller bioteknisk organism att genom märkning eller på annat sätt tillhandahålla den information om produkten eller organismen som behövs till skydd för människors hälsa eller miljön, och

2. den som yrkesmässigt hanterar, för in till eller för ut från Sverige en kemisk produkt eller bioteknisk organism att till den myndighet som regeringen bestämmer lämna de uppgifter som behövs för att bedöma de hälso- eller miljörisker som är förknippade med produkten eller organismen och dess hantering, införsel eller utförsel.

de har behandlats med en kemisk produkt kan befaras medföra skada på människor eller miljön eller andra intressen som skyddas genom denna balk.

Regeringen får överlåta åt en kommun att meddela sådana föreskrifter som avses i första stycket 7.

13 §⁸

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för

21 kap.

1 §⁹

Mark och miljödomstol prövar som första instans mål om

1. miljöfarlig verksamhet som är ansökningsmål enligt 1 a § första stycket, 2. vattenverksamhet och vattenanläggningar enligt 11 kap. samt lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, utom verksamheter som avser markavvattning vilka ska prövas av länsstyrelsen och säkerhetsklassificering av dammar,

3. markavvattningar som enligt lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet har överlämnats från länsstyrelsen eller anmälts av en lantmäterimyndighet,

4. ersättning för skada och intrång enligt 28 kap. 2–5 §§,

5. ersättning och inlösen vid ingripande av det allmänna enligt denna balk och vid vattenverksamhet, om inte annat har särskilt föreskrivits,

6. ersättning för miljöskador och inlösen enligt 32 kap., talan om förbud eller försiktighetsmåttn enligt 32 kap. 12 § samt grupptalan enligt 32 kap. 13 §,

7. fördelning av solidariskt ansvar mellan flera enligt 10 kap. 6 och 7 §§ på talan av någon av de solidariskt ansvariga,

⁸ Senaste lydelse av tidigare 19 § 2008:240.

⁹ Senaste lydelse 2014:114.

8. utdömmande av vite enligt ett föreläggande som har förenats med vite med stöd av balken, efter särskild ansökan av den myndighet som har beslutat vitesföreläggandet eller, om vitesföreläggandet har beslutats i förfarandet, med tillämpning av 6 § andra stycket lagen (1985:206) om viten,

9. fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt *vad* som följer av artiklarna 27.6 och 30.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, och

10. kostnadsansvar för fastighetsägare enligt 10 kap. 9 §,

9. kostnadsansvar för fastighetsägare enligt 10 kap. 9 §,

10. fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt *det* som följer av artiklarna 27.6 och 30.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, och

11. fördelning av kostnader för utbyte av information enligt *det* som följer av artikel 62.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG, och

12. fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt *det* som följer av artikel 63.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter.

Mark- och miljödomstol prövar, om inte annat är föreskrivet, efter överklagande enligt 19 kap. 1 § tredje stycket, länsstyrelsens och andra statliga myndigheters beslut enligt denna balk eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt enligt lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Att mark- och miljödomstol efter överklagande prövar Kronofogdemyndighetens beslut om handräckning framgår av 26 kap. 17 § andra stycket.

29 kap.

3 §¹⁰

För *miljöfarlig kemikaliehantering* döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet tar befattning med en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt utan att vidta de skyddsåtgärder, produktval eller försiktighetsmått i övrigt som behövs på grund av produktens, organismens eller varans inneboende egenskaper och genom denna underlåtenhet orsakar eller riskerar att orsaka skada på människor eller i miljön.

För *miljöfarlig kemikaliehantering* döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot ett förbud att sprida bekämpningsmedel enligt 14 kap. 7 §,

2. bryter mot ett förbud eller en föreskrift om en skyddsåtgärd, ett produktval eller ett annat försiktighetsmått som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

3. på marknaden släpper ut ett tvätt- eller rengöringsmedel eller en tensid för ett sådant medel utan att följa en skyldighet enligt artikel 3 eller 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 av den 31 mars 2004 om tvätt- och rengöringsmedel,

4. bryter mot en begränsning för att producera, släppa ut på marknaden eller använda ett ämne enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 av den 29 april 2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG,

5. i fråga om åtgärder för bortskaffande eller återvinning av avfall bryter mot artikel 7.2 eller 7.3 i förordning (EG) nr 850/2004,

6. i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bryter mot bestämmelserna i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av den 17 maj 2006 om vissa fluorerade växthusgaser,

7. i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning bryter mot en bestämmelse i artikel 4.1 eller 4.3 i förordning (EG) nr 842/2006,

8. använder en fluorerad växthusgas eller släpper ut en sådan gas på marknaden och därigenom bryter mot ett förbud i artikel 8 eller 9 i förordning (EG) nr 842/2006,

6. i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bryter mot bestämmelserna i artikel 3.2 eller 3.3 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser,

7. i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning bryter mot en bestämmelse i artikel 8.1 eller 8.3 i förordning (EU) nr 517/2014,

8. släpper ut en fluorerad växthusgas på marknaden eller använder en sådan gas och därigenom bryter mot ett förbud i artikel 11.1 eller 13 i förordning (EU) nr 517/2014,

¹⁰ Senaste lydelse 2013:309.

9. bryter mot en begränsning för att tillverka, släppa ut på marknaden eller använda ett ämne, som sådant eller ingående i en blandning eller i en vara, enligt artikel 67 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG,

10. släpper ut en kemisk produkt eller ett explosivt föremål på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.1 eller 35.2 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006,

11. i egenskap av att vara tillverkare, nedströmsanvändare eller någon som för in en kemisk produkt eller ett explosivt föremål till Sverige, släpper ut produkten eller föremålet på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.2 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008,

12. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att producera, använda, importera, exportera eller på marknaden släppa ut ett ämne, en produkt eller en utrustning enligt artikel 4, 5, 6, 15.1, 17.1, 20.1 eller 24.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet,

13. i fråga om åtgärder för återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 22.1, 22.2 eller 22.4 i förordning (EG) nr 1005/2009,

14. i fråga om åtgärder för att hindra eller minska läckage av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 23.1, 23.5 eller 23.6 i förordning (EG) nr 1005/2009,

15. använder ett växtskyddsmedel utan att följa de villkor som framgår av märkningen enligt vad som krävs i artikel 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG,

16. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne som allmänheten får tillgång till, utan att se till att medlet eller ämnet innehåller sådana beståndsdelar som avskräcker från eller förhindrar konsumtion enligt vad som krävs i artikel 64.2 i förordning (EG) nr 1107/2009,

17. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne utan att följa en skyldighet i artikel 64.3 i förordning (EG) nr 1107/2009,

18. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt i strid med ett förbud eller en begränsning i artikel 14, 15.1 eller 15.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter, om inte förekomsten av ett förbudet ämne i en kosmetisk produkt kan

18. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt i strid med ett förbud eller en begränsning i artikel 14, 15.1 eller 15.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter, om inte förekomsten av ett förbudet ämne i en kosmetisk produkt kan

anses tillåten enligt artikel 17 i samma förordning, *eller*

19. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt utan att produkten har genomgått en säkerhetsbedömning i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller att en säkerhetsrapport har upprättats i enlighet med samma artikel.

anses tillåten enligt artikel 17 i samma förordning,

19. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt utan att produkten har genomgått en säkerhetsbedömning i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) nr 1223/2009, eller att en säkerhetsrapport har upprättats i enlighet med samma artikel,

20. använder en biocidprodukt utan att följa de bestämmelser och villkor som följer av märkningen enligt vad som krävs i artikel 17.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter,

21. på marknaden släpper ut en behandlad vara utan att följa en skyldighet i artikel 58.2 i förordning (EU) nr 528/2012, eller

22. i egenskap av innehavare av ett produktgodkännande av en biocidprodukt inte ser till att produkten innehåller beståndsdelar som avskräcker från konsumtion enligt vad som krävs i artikel 69.1 andra stycket andra meningen i förordning (EU) nr 528/2012.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om

1. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §,
2. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 6 § eller om ansvar enligt 6 § inte ska dömas ut till följd av 6 § andra stycket, eller
3. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

4 §¹¹

För otillåten miljöverksamhet döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd eller godkännande eller utan att ha gjort en anmälan, eller efter att ha gjort en anmälan påbörjar en verksamhet eller åtgärd utan att följa en föreskriven tidsfrist, allt enligt vad som krävs i

a) bestämmelsen i 7 kap. 28 a § om skydd för särskilda naturområden, om verksamheten eller åtgärden inte omfattas av ett tillstånd eller en dispens enligt bestämmelserna i 9 eller 11–15 kap.,

¹¹ Senaste lydelse 2015:670.

- b) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § om miljöfarliga verksamheter,
- c) bestämmelsen i 9 kap. 6 c § om anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter,
- d) bestämmelserna i 11 kap. eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 11 kap. om vattenverksamheter,
- e) bestämmelsen i 11 kap. 9 b § tredje stycket om anmälningspliktiga vattenverksamheter,
- f) bestämmelsen i 11 kap. 22 § om att ta en anläggning för bortledning av grundvatten ur bruk,
- g) bestämmelsen i 12 kap. 6 § eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 6 § om att en verksamhet eller åtgärd ska anmälas för samråd,
- h) bestämmelsen i 13 kap. 12 § om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer och om att släppa ut produkter som innehåller eller består av sådana organismer på marknaden,
- i) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 16 § om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer,
- j) *bestämmelsen i 14 kap. 4 § om införsel från ett land utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, utsläppande på marknaden och användning av kemiska och biologiska bekämpningsmedel,*
- k) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 8 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,
- l) bestämmelserna i artikel 56 i förordning (EG) nr 1907/2006 om förutsättningar för att få använda ett ämne som anges i bilaga XIV till den förordningen eller släppa ut ett sådant ämne på marknaden,
- m) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel,
- n) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter,* eller
- j) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 8 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,
- k) bestämmelserna i artikel 56 i förordning (EG) nr 1907/2006 om förutsättningar för att få använda ett ämne som anges i bilaga XIV till den förordningen eller släppa ut ett sådant ämne på marknaden,
- l) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel,
- m) bestämmelserna om krav på godkännande av biocidprodukter i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012, eller

o) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning, eller

n) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning, eller

2. i egenskap av innehavare av det tillstånd eller det beslut om tillåtlighet, godkännande eller dispens som gäller för verksamheten eller åtgärden och som har meddelats med stöd av balken, förordning (EG) nr 1907/2006, förordning (EG) nr 1107/2009 eller förordning (EU) nr 528/2012 bryter mot ett villkor eller en bestämmelse i tillståndet eller i beslutet.

I fråga om ett villkor eller en bestämmelse om buller (bullervillkor) som har angetts i ett sådant tillstånd eller beslut som avses i första stycket 2 ska det förhållandet att en bostadsbyggnad är utsatt för omgivningsbuller i strid med bullervillkoret inte anses utgöra ett brott mot villkoret, om

1. byggnaden ingår i ett område med detaljplan eller omfattas av ett bygglag enligt plan- och bygglagen (2010:900),

2. det i planbeskrivningen till planen eller i lovet har angetts beräknade bullervärden och omgivningsbullret inte överskrider dessa värden, och

3. beräkningen av bullervärdena har gjorts med hänsyn till intresset att förebygga olägenhet för människors hälsa.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 § eller om gärningen omfattas av en föreskrift som regering har meddelat med stöd av 30 kap. 1 § om skyldighet att betala miljösanktionsavgift.

5 §¹²

För *försvårande av miljökontroll* döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning eller tillsyn, om uppgiften lämnas i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska ges in till en myndighet enligt

a) en bestämmelse i denna balk, artikel 62 i förordning (EG) nr 1907/2006 eller artikel 33.1–33.3 i förordning (EG) nr 1107/2009,

a) en bestämmelse i denna balk, artikel 62 i förordning (EG) nr 1907/2006, artikel 33.1–33.3 i förordning (EG) nr 1107/2009 eller artikel 20 i förordning (EU) nr 528/2012,

b) en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av balken, eller c) enligt ett beslut som i det enskilda fallet har meddelats med stöd av balken, artikel 46 i förordning (EG) nr 1907/2006 eller regeringens föreskrifter,

2. i fråga om en verksamhet eller åtgärd som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt bestämmelserna i 9, 11, 13 eller 14 kap. eller enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av de bestämmelserna bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat om skyldighet att

¹² Senaste lydelse 2013:309.

underrätta tillsynsmyndigheten om en driftsstörning i verksamheten eller liknande händelse som kan skada människors hälsa eller miljön,

3. bryter mot en bestämmelse i 10 kap. 11 §, 12 § första stycket eller 13 § om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening, överhängande fara för en allvarlig miljöskada eller allvarlig miljöskada,

4. i fråga om innesluten användning, avsiktlig utsättning eller utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade organismer bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. om skyldighet att anmäla kännedom om nya uppgifter eller ändrade förhållanden,

5. i fråga om yrkesmässig tillverkning eller införsel av kemiska produkter bryter mot *en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 12 eller 13 § om skyldighet att göra en anmälan för registrering i ett produktregister,*

5. i fråga om yrkesmässig tillverkning eller införsel av kemiska produkter bryter mot *14 kap. 10 § eller mot föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 11 § genom att inte göra en anmälan för registrering i produktregistret enligt de föreskrifter som regeringen meddelat,*

6. i fråga om tillverkning eller utsläppande på marknaden av kemiska produkter eller biotekniska organismer bryter mot bestämmelserna i 14 kap. 18 § om skyldighet att underrätta om skadliga verkningar,

7. i fråga om ett godkänt växtskyddsmedel *låter bli att lämna sådan information om medlet som krävs enligt artikel 56.1 i förordning (EG) nr 1107/2009, eller*

6. i fråga om ett godkänt växtskyddsmedel *inte lämnar den information om medlet som krävs enligt artikel 56.1 i förordning (EG) nr 1107/2009,*

8. i fråga om kosmetiska produkter *låter bli att lämna information till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 eller 16.3 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller uppdatera informationen till Europeiska kommissionen enligt artikel 13.7 i samma förordning.*

7. i fråga om kosmetiska produkter *inte lämnar information till Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 eller 16.3 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller inte uppdaterar informationen till Europeiska kommissionen enligt artikel 13.7 i samma förordning, eller*

8. i fråga om en godkänd biocid-produkt inte lämnar den information om produkten som krävs enligt artikel 47.1 i förordning (EU) nr 528/2012.

För *bristfällig miljöinformation* döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. i fråga om kemiska produkter eller biotekniska organismer bryter mot bestämmelserna om produktinformation i 14 kap. genom att

a) felaktigt klassificera eller *låta bli att* klassificera en produkt enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

b) *låta bli att* märka en produkt eller att lämna annan produktinformation enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

c) *låta bli att* med en lämplig symbol eller beteckning för fara eller risk eller med annan tydlig varningstext märka en produkt eller på annat sätt lämna produktinformation, om märkningen eller informationen behövs till skydd för människors hälsa eller miljön, eller

d) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation,

2. i fråga om kemiska produkter bryter mot en bestämmelse i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 689/2008 av den 17 juni 2008 om export och import av farliga kemikalier genom att

a) *låta bli att* märka en produkt med en farosymbol, en farobeteckning, en riskfras eller ett varningsmärke enligt vad som krävs i förordningens artikel 16.1,

b) *låta bli att* lämna säkerhetsdatablad enligt vad som krävs i förordningens artikel 16.3, eller

c) lämna oriktig uppgift i märkningen eller säkerhetsdatabladet,

3. i fråga om tvätt- eller rengöringsmedel bryter mot förordning (EG) nr 648/2004 genom att *låta bli att* märka förpackningar enligt vad som krävs i förordningens artikel 11,

a) felaktigt klassificera eller *inte* klassificera en produkt enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

b) *inte* märka en produkt eller att lämna annan produktinformation enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

c) *inte* med en lämplig symbol eller beteckning för fara eller risk eller med annan tydlig varningstext märka en produkt eller på annat sätt lämna produktinformation, om märkningen eller informationen behövs till skydd för människors hälsa eller miljön, eller

2. i fråga om kemiska produkter bryter mot en bestämmelse i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 649/2012 av den 4 juli 2012 om export och import av farliga kemikalier genom att

a) *inte* märka en produkt med en farosymbol, en farobeteckning, en riskfras eller ett varningsmärke enligt vad som krävs i förordningens artikel 17.1,

b) *inte* lämna säkerhetsdatablad enligt vad som krävs i förordningens artikel 17.3, eller

3. i fråga om tvätt- eller rengöringsmedel bryter mot förordning (EG) nr 648/2004 genom att *inte* märka förpackningar enligt vad som krävs i förordningens artikel 11,

¹³ Senaste lydelse 2012:150.

4. i fråga om produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser bryter mot förordning (EG) nr 842/2006 genom att *låta bli att* märka produkter och utrustning enligt vad som krävs i förordningens artikel 7,

5. i fråga om kemiska produkter bryter mot förordning (EG) nr 1907/2006 genom att

a) *låta bli att* förse mottagaren av ett ämne eller en blandning med ett säkerhetsdatablad enligt kraven i artikel 31,

b) lämna oriktig eller bristfällig uppgift i säkerhetsdatabladet, eller

c) *låta bli att* enligt vad som krävs i artikel 33 tillhandahålla en mottagare eller konsument information om namn på ett ämne som ingår i en vara och finns angivet i bilaga XIV till förordningen eller angivet i den kandidatförteckning som avses i artikel 59,

6. i fråga om kemiska produkter och explosiva föremål bryter mot förordning (EG) nr 1272/2008 genom att

a) felaktigt klassificera eller *låta bli att* klassificera ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.1, 4.2, 4.3 eller 4.8, eller

b) felaktigt märka eller *låta bli att* märka ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.4, 4.7 eller 4.8, eller

7. i fråga om behandlat utsäde eller växtskyddsmedel bryter mot förordning (EG) nr 1107/2009 genom att

a) felaktigt märka eller *låta bli att* märka ett behandlat utsäde enligt vad som krävs i artikel 49.4,

b) felaktigt märka eller *låta bli att* märka ett växtskyddsmedel enligt vad som krävs i artikel 65.1 och i kommissionens förordning (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel, eller

c) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation enligt vad som krävs i artikel 66.1, 66.2 eller 66.5.

4. i fråga om produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser bryter mot förordning (EU) nr 517/2014 genom att *inte* märka produkter och utrustning enligt vad som krävs i förordningens artikel 12,

a) *inte* förse mottagaren av ett ämne eller en blandning med ett säkerhetsdatablad enligt kraven i artikel 31,

c) *inte* enligt vad som krävs i artikel 33 tillhandahålla en mottagare eller konsument information om namn på ett ämne som ingår i en vara och finns angivet i bilaga XIV till förordningen eller angivet i den kandidatförteckning som avses i artikel 59,

6. i fråga om kemiska produkter och explosiva föremål bryter mot förordning (EG) nr 1272/2008 genom att

a) felaktigt klassificera eller *inte* klassificera ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.1, 4.2, 4.3 eller 4.8, eller

b) felaktigt märka eller *inte* märka ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.4, 4.7 eller 4.8,

7. i fråga om behandlat utsäde eller växtskyddsmedel bryter mot förordning (EG) nr 1107/2009 genom att

a) felaktigt märka eller *inte* märka ett behandlat utsäde enligt vad som krävs i artikel 49.4,

b) felaktigt märka eller *inte* märka ett växtskyddsmedel enligt vad som krävs i artikel 65.1 och i kommissionens förordning (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel, eller

c) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation enligt vad som krävs i artikel 66.1, 66.2 eller 66.5,

eller

8. i fråga om en biocidprodukt eller behandlad vara bryter mot förordning (EU) nr 528/2012 genom att

a) inte märka produkten eller varan på ett sätt som uppfyller kraven i artikel 58.3 eller artikel 69.2, eller

b) inte lämna produktinformation som uppfyller kraven i artikel 72.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om underlåtenheten eller den oriktiga eller bristfälliga informationen varit sådan att den inte kunnat försvåra bedömningen av risken för skada på människors hälsa eller i miljön. Ansvar ska inte heller dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

9 §¹⁴

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot bestämmelsen i artikel 6.3 i förordning (EG) nr 338/97 om skyldighet att i en ansökan lämna uppgift om tidigare beslut om avslag,

2. bryter mot en föreskrift eller ett beslut i ett enskilt fall om tomgångskörning eller gatumusik som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 9 kap. 12 §,

3. bryter mot en föreskrift om skötsel av jordbruksmark som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 12 kap. 8 §,

4. bryter mot en föreskrift om hantering av gödsel som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 12 kap. 10 §,

5. vid en sådan odling av genetiskt modifierade organismer som omfattas av ett tillstånd enligt 13 kap. 12 § bryter mot en föreskrift om försiktighetsmått som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 13 kap. 11 §,

6. bryter mot en föreskrift om märkning av genetiskt modifierade organismer som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 13 kap. 18 §,

7. bryter mot en bestämmelse om spårbarhet eller märkning enligt artikel 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.6, 5.1 eller 5.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1830/2003 av den 22 september 2003 om spårbarhet och märkning av genetiskt modifierade organismer och spårbarhet av livsmedel och foderprodukter som är framställda av genetiskt modifierade organismer och om ändring av direktiv 2001/18/EG,

8. bryter mot en bestämmelse om information, identifiering, dokumentation eller anmälan enligt artikel 6, 12 eller 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 av den 15 juli 2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

¹⁴ Senaste lydelse 2013:309.

9. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt som inte uppfyller kraven om märkning enligt artikel 19.1 eller 19.2 i förordning (EG) nr 1223/2009, eller på marknaden tillhandahåller en kosmetisk produkt som inte uppfyller kraven om märkning enligt artikel 19.1 a, e eller g i samma förordning,

10. bryter mot skyldigheten att lämna information enligt artikel 9 i förordning (EG) nr 648/2004,

11. bryter mot en bestämmelse om information eller dokumentation enligt artikel 32, 34 eller 36 i förordning (EG) nr 1907/2006,

12. i fråga om ett växtskyddsmedel som är godkänt i ett annat land i Europeiska unionen men som inte är godkänt i Sverige bryter mot artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 genom att föra in medlet till Sverige, släppa ut det på marknaden eller använda det utan att medlet omfattas av ett sådant parallellhandelstillstånd som krävs enligt artikeln,

13. i fråga om en biocidprodukt som är godkänd i ett annat land i Europeiska unionen men som inte är godkänd i Sverige tillhandahåller produkten eller använder den utan att produkten omfattas av ett sådant parallellhandelstillstånd som avses i artikel 53 i förordning (EU) nr 528/2012,

12. bryter mot bestämmelsen i 15 kap. 21 § första stycket eller en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 21 § andra stycket om förbud att ta befattning med en avfallstransport, genom att yrkesmässigt eller *annars* i *större* omfattning samla in och forsla bort avfall,

13. bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 25 § första stycket 2 genom att för borttransport lämna annat avfall än hushållsavfall till den som inte har det tillstånd som krävs för en sådan transport, *eller*

14. i fråga om ett växtskyddsmedel som är godkänt i ett annat land i Europeiska unionen men som inte är godkänt i Sverige bryter mot artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 genom att föra in med-

14. bryter mot bestämmelsen i 15 kap. 21 § första stycket eller en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 21 § andra stycket om förbud att ta befattning med en avfallstransport, genom att yrkesmässigt eller i *stor* omfattning samla in och forsla bort avfall, *eller*

15. bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 25 § första stycket 2 genom att för borttransport lämna annat avfall än hushållsavfall till den som inte har det tillstånd som krävs för en sådan transport.

let till Sverige, släppa ut det på marknaden eller använda det utan att medlet omfattas av ett sådant parallellhandelsstillstånd som krävs enligt artikeln.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2016.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ansökningar om godkännande av växtskyddsmedel som har getts in till Kemikalieinspektionen före den 14 juni 2011 samt i fråga om sådana ärenden som avses i artikel 80.5 i förordning (EG) nr 1107/2009.

3. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ansökningar om godkännande av biocidprodukter som har getts in till Kemikalieinspektionen före den 1 september 2013 enligt vad som följer av artikel 91 i förordning (EU) nr 528/2012.

3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentet och rådet beslutade den 22 maj 2012 förordning (EU) nr 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter (EU:s biocidförordning). Förordningen har ändrats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 334/2014 av den 11 mars 2014 om ändring av förordning (EU) nr 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter, vad gäller vissa villkor för tillträde till marknaden.

Den 16 april 2014 beslutade Europaparlamentet och rådet en ny förordning om fluorerade växthusgaser, förordning (EU) nr 517/2014 om fluorerade växthusgaser och om upphävande av förordning (EG) nr 842/2006 (EU:s förordning om fluorerade växthusgaser). Förordningen, som ska tillämpas från och med den 1 januari 2015, ersätter Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser.

Miljödepartementet har tagit fram en promemoria med förslag till ändringar i miljöbalken med anledning av EU:s biocidförordning (dnr M2013/00053/R). Promemorian innehåller även förslag till anpassningar av bestämmelserna i balken med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG (EU:s växtskyddsmedelsförordning) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av farliga ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 (CLP-förordningen). Förslagen återges i *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Miljö- och energidepartementet (dnr M2013/00053/R).

Naturvårdsverket har tagit fram en promemoria med förslag till ändringar i 29 kap. miljöbalken med anledning av att EU:s förordning om fluorerade växthusgaser har börjat gälla. Förslagen återges i *bilaga 3*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren och en sammanställning av dem finns tillgänglig i Miljö- och energidepartementet (dnr M2015/00420/R).

Regeringen beslutade den 12 mars 2015 att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till ändringar i miljöbalken med anledning av EU:s biocidförordning, EU:s växtskyddsmedelsförordning och CLP-förordningen (Miljöbalken och EU:s kemikalielagstiftning). Förslagen avsåg ändringar i 14, 21 och 29 kap. miljöbalken.

Förslaget till lag om ändring i miljöbalken i denna lagrådsremiss skiljer sig från förslaget i lagrådsremissen om miljöbalken och EU:s kemikalielagstiftning (den tidigare remissen) endast på följande sätt:

– Förslaget om rubriken närmast före 14 kap. 2 § fanns inte med i den tidigare remissen.

- Förslaget om 14 kap. 4 § skiljer sig från den tidigare remissen i fråga om hänvisningarna till EU-förordningarna.
- Förslaget om 14 kap. 20 § och rubriken närmast före 14 kap. 20 § är ändrat jämfört med den tidigare remissen.
- Förslaget om 21 kap. 1 § skiljer sig från den tidigare remissen i fråga om hänvisningarna till EU-förordningarna.
- Förslaget om 29 kap. 3 § skiljer sig från den tidigare remissen dels i fråga om de punkter som rör fluorerade växthusgaser, dels i fråga om hänvisningarna till EU-förordningarna.
- Förslaget om 29 kap. 4 och 5 §§ skiljer sig från den tidigare remissen i fråga om hänvisningarna till EU-förordningarna.
- Förslaget om 29 kap. 6 § skiljer sig från den tidigare remissen dels i fråga om den punkt som rör fluorerade växthusgaser, dels i fråga om hänvisningarna till EU-förordningarna.
- Förslaget om 29 kap. 9 § skiljer sig från den tidigare remissen i fråga om hänvisningarna till EU-förordningarna.
- Ikraftträdandebestämmelsen har ett annat datum än i den tidigare remissen.

Förslagen i den tidigare remissen innehöll s.k. statiska hänvisningar till EU-förordningar, dvs. det angavs i lagtexten vilken lydelse av förordningarna som åsyftades. Jämfört med den tidigare remissen har det också gjorts språkliga justeringar i 29 kap. 5, 6 och 9 §§.

Förslaget i lagrådsremissen om miljöbalken och EU:s kemikalielagstiftning ledde inte till någon proposition. Eftersom de lagändringar som föreslås för att anpassa miljöbalken till EU-förordningen om fluorerade växthusgaser till viss del berör samma paragrafer som behandlades i den tidigare remissen, är det lämpligt att presentera lagändringarna i ett sammanhang.

4 EU-regler om kemikalier

Under den senaste tioårsperioden har EU:s regelverk om kemikalier utvecklats och förnyats kraftigt. Under denna tid har två centrala EU-rättsakter med allmän räckvidd antagits.

Den ena är CLP-förordningen och den andra är Reach-förordningen, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 99/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/105/EG och 2001/21/EG.

4.1 CLP-förordningen

CLP-förordningen innehåller regler om hur kemikalier ska klassificeras med avseende på farliga egenskaper och hur de ska förpackas och märkas.

Ett grundläggande krav i CLP-förordningen (och direktiv 1999/45/EG) är att tillverkare och importörer som släpper ut ett ämne eller en blandning på marknaden ska klassificera ämnet eller blandningen utifrån dess farliga egenskaper. Klassificeringen förutsätter att tillverkaren eller importören utvärderar all tillgänglig information om ämnet eller blandningen utifrån de klassificeringskriterier som anges i förordningen och direktivet. Kriterierna i CLP-förordningen baseras på det globala harmoniserade systemet för klassificering och märkning som antogs av FN 2002 (GHS).

Klassificeringen avser fysikaliska faror (t.ex. brandfarlighet och explosivitet), hälsofaror (t.ex. giftig, allergiframkallande, cancerframkallande) och miljöfaror. Det finns detaljerade regler för hur klassificeringen av ämnen ska gå till och hur blandningar som innehåller farliga ämnen ska klassificeras.

Det är tillverkarna och importörerna av ämnena och blandningarna som själva ska se till att klassificering sker (s.k. självklassificering). För vissa farliga ämnen kan emellertid beslut om klassificering fattas på EU-nivå, s.k. harmoniserad klassificering. Leverantörerna av ett ämne måste följa den harmoniserade klassificeringen.

Ett förslag till harmoniserad klassificering kan lämnas av medlemsstater, tillverkare och importörer. Efter ett offentligt samråd om förslaget lämnar en särskild kommitté under Echa ett yttrande till kommissionen, som därefter beslutar om klassificeringen. Ungefär 4 200 ämnen har i dag en harmoniserad klassificering.

Klassificeringen är viktig av flera skäl. Den utgör grunden för den information om risker som lämnas via förpackningsmärkning och säkerhetsdatablad. Vidare har klassificeringen betydelse för de krav som ställs på användare i andra rättsakter, t.ex. i EU:s regler om klassificering av avfall, regler om åtgärder mot olyckor inom kemikalieindustrin (Seveso) och kraven på registrering m.m. i Reachförordningen. Klassificeringen ligger vidare till grund för tillämpningen av en rad regler på arbetsmiljöområdet.

På senare år har beslut om harmoniserad klassificering kommit att få större betydelse för tillämpningen av förbud i vissa EU-förordningar. Förbud att använda ämnen som är klassificerade som cancerframkallande, reproduktionsstörande (fosterskadande) eller mutagena (kan skada arvsmassan) finns exempelvis i EU:s biocidförordning.

En mycket viktig princip är att klassificeringen baseras på ämnens inneboende egenskaper och inte på riskerna vid användningen av dem. Skyldigheten att informera om de farliga egenskaperna gäller därför oavsett hur ämnet eller blandningen är tänkt att användas och oavsett de risker som finns förknippade med en viss användning. Just det att klassifi-

cering bygger på inneboende egenskaper gör också att den kan ligga till grund för så många åtgärder i följdlagstiftningen.

4.2 Reachförordningen

Reachförordningen är en omfattande EU-förordning som i likhet med CLP-förordningen har en allmän räckvidd. Huvudelementen i förordningen kan sammanfattas enligt följande.

Registrering

Tillverkare och importörer ska registrera ämnen som hanteras i mängder om minst ett ton per år. Registreringen ska göras hos Echa. Data (testresultat) ska redovisas vid registreringen. Om hanteringen överstiger tio ton per år, ska dessutom en särskild riskbedömning (en s.k. kemikaliesäkerhetsrapport) göras för varje användning som registranten rekommenderar. Riskbedömningen ska ges in vid registreringen. Kemikaliesäkerhetsrapporten ska beskriva hur ämnet kan användas på ett säkert sätt för människor och miljön.

Information om kemikalierna

Leverantörer av ämnen och blandningar som uppfyller kriterierna för att klassificeras som farliga enligt CLP-förordningen ska lämna säkerhetsdatablad till professionella användare av kemikalierna. Säkerhetsdatabladen ska innehålla information om klassificering och om hur ämnena och blandningarna ska användas på ett säkert sätt. Det finns också en begränsad skyldighet att informera om särskilt farliga ämnen i varor.

Utvärdering

De registreringar som görs hos Echa ska utvärderas. Echa utvärderar en mindre del av registreringsunderlagen för att kontrollera att de innehåller korrekt information medan kemikaliemyndigheterna i medlemsstaterna utvärderar ämnen som har förts upp på en särskild prioriteringslista (fördjupad utvärdering). Målet med den fördjupade utvärderingen är att klargöra om tillverkningen eller användningen av ett ämne utgör en hälso- eller miljörisk och om riskerna är så stora att tillverkningen eller användningen behöver begränsas inom EU.

Tillstånd

Tillståndskrav kan bli aktuellt för ämnen som anses som särskilt farliga. Det är fråga om ämnen som är svårnedbrytbara i miljön och ansamlas i levande organismer, ämnen som är cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska samt ämnen som är hormonstörande eller kraftigt allergiframkallande (se avsnitt 4.5).

Sådana ämnen sätts upp på en särskild lista (den s.k. kandidatförteckningen) och förs sedan successivt över till en bilaga till förordningen (bilaga XVII) då en tidtabell för tillståndsprövningen bestäms. Ämnen som har en vitt spridd användning, används i stora volymer eller har särskilt allvarliga miljöfarliga egenskaper är prioriterade vid beslut om att föra

över ämnena till bilagan. I bilagan anges när en tillståndsansökan senast ska ha inkommit till Echa och senaste datum för användning om tillstånd inte ges.

Begränsningar

Begränsningar är villkor för eller förbud mot tillverkning, utsläppande på marknaden eller användning av ämnen eller blandningar. Bilaga XVII till förordningen innehåller begränsningar för ungefär 60 ämnen och en lång lista med särskilt hälsofarliga kemikalier (cancerframkallande och foster-skadande ämnen och ämnen som är skadliga för arvsmassan) som bara får säljas till professionella mottagare (dvs. för yrkesmässigt bruk). Ett fåtal av begränsningarna i bilagan innebär ett totalförbud för utsläppande på marknaden och användning av ämnet, det gäller t.ex. för vissa polyklorerade bifenyler. I övrigt är det fråga om begränsningar för vissa användningar av ämnen.

Information om varor

För ämnen som har förts upp på kandidatförteckningen gäller särskilda krav på information i de fall ämnet används i varor. Kraven i förordningen innebär att leverantörer av varor som innehåller minst 0,1 viktprocent av ett ämne som finns på kandidatförteckningen ska lämna information till yrkesmässiga mottagare av varan. Informationen ska omfatta ämnets namn samt information som krävs för att ämnet ska användas på ett säkert sätt. Konsumenter ska få sådan information på begäran och inom 45 dagar från det att de har begärt informationen. Reachförordningen anger inte hur informationen ska lämnas.

Processerna i Reachförordningen har påbörjats

Processer för att begränsa ämnen fanns redan innan Reachförordningen började gälla. Registreringen av ämnen enligt Reachförordningen har påbörjats och sker i tre steg under åren 2010, 2013 och 2018 beroende på bl.a. i vilka mängder ämnena hanteras. Ämnesutvärderingar och tillståndsprövningar har påbörjats men är ännu på ett tidigt stadium och deras funktion är därför svår att utvärdera.

4.3 Specialreglerade kemikalier

Det finns också EU-regler som avser användning av kemikalier för särskilt definierade användningsområden. EU:s biocidförordning som beskrivs i avsnitt 5 är exempel på sådana regler. Andra exempel är reglerna om växtskyddsmedel, kosmetika, läkemedel och livsmedel.

Vidare finns EU-regler som behandlar vissa ämnen. EU:s förordning om fluorerade växthusgaser som beskrivs i avsnitt 6 är ett exempel på en sådan rättsakt.

Därutöver finns det EU-förordningar som gäller för vissa typer av varor och som innehåller bestämmelser som rör användning av kemikalier. Dessa så kallade produktregler har ofta ett väl avgränsat tillämpningsområde. Produktregler som omfattar kemikalieaspekter finns för bl.a. elektriska och elektroniska produkter, leksaker och fordon.

5 EU:s biocidförordning

Regler om biocidprodukter

En biocidprodukt är ett bekämpningsmedel som används för att skydda människor och egendom mot skadliga organismer, t.ex. för att förhindra påväxt av skadliga organismer på båtskrov (båtbottenfärger), för att bekämpa råttor (råttmedel) och andra skadedjur eller för att motverka att virke bryts ner av rötsvampar eller skadliga insekter (träskyddsmedel). Andra exempel på biocidprodukter är myggmedel och desinfektionsmedel.

EU-gemensamma regler om biocidprodukter fanns tidigare i Europaparlamentets och rådets direktiv 1998/8/EG av den 16 februari 1998 om utsläppande av biocidprodukter på marknaden (biociddirektivet). Direktivet ersattes den 1 september 2013 av EU:s biocidförordning. Liksom biociddirektivet innehåller EU:s biocidförordning krav på godkännande för tillhandahållande på marknaden av biocidprodukter. Kravet på godkännande i EU-förordningen gäller dock bara för sådana biocidprodukter som innehåller verksamma ämnen som har godkänts enligt förordningen eller biociddirektivet för den användning som biocidprodukten är avsedd för. För de biocidprodukter som innehåller verksamma ämnen som är under utvärdering (enligt ett pågående EU-program för granskning av existerande ämnen) men som ännu inte har godkänts får medlemsstaterna ha egna regler för tillhandahållande på marknaden. Svenska bestämmelser om krav på godkännande av biocidprodukter som inte omfattas av EU:s biocidförordning finns i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel och Kemikalieinspektionens föreskrifter.

Definition av biocidprodukt

I EU:s biocidförordning definieras biocidprodukter som varje ämne eller blandning som i den form det eller den levereras till användaren består av, innehåller eller genererar ett eller flera verksamma ämnen avsedda att förstöra, hindra, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över skadliga organismer på annat sätt än enbart genom fysisk eller mekanisk inverkan.

En nyhet i förhållande till biociddirektivet är att definitionen av biocidprodukt också omfattar ämnen eller blandningar som genereras från andra ämnen eller blandningar och som är avsedda att användas för att förstöra, avskräcka, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över någon skadlig organism på annat sätt än enbart genom fysisk eller mekanisk inverkan. Ett exempel på en sådan produkt är myggfällor som genererar koldioxid vid förbränning av gasol i en särskild apparat. Det verksamma ämnet är alltså koldioxid men detta genereras först vid användningen av produkten.

Med verksamma ämnen avses inte bara kemiska ämnen utan även mikroorganismer. Mikroorganismer innefattar lägre svampar, virus, bakte-

rier, jästsvampar, mögelsvampar, alger, protozoer och mikroskopiska parasitiska maskar.

Godkännande av verksamma ämnen

En grundläggande förutsättning för att få släppa ut en biocidprodukt på marknaden eller att använda den är att det eller de verksamma ämnen som ingår i produkten antingen omfattas av EU:s program för granskning av existerande ämnen eller att ämnet har godkänts i enlighet med EU:s biocidförordning. Arbetsprogrammet för granskning av existerande ämnen inleddes i början av 2000-talet och beräknas vara avslutat 2024. Alla verksamma ämnen som fanns på marknaden i början av 2000-talet och som har anmälts till granskningsprogrammet beräknas då vara utvärderade. Utvärderingen avslutas med att kommissionen antar en genomförandeförordning om att ämnet godkänns eller fattar ett genomförandebeslut om att ämnet inte godkänns.

Verksamma ämnen bedöms centralt på EU-nivå. Den som ansöker om ett godkännande av ett verksamt ämne ska lämna in omfattande information om dels det verksamma ämnets egenskaper, dels om minst en biocidprodukt som innehåller det verksamma ämnet. Utvärderingen av det verksamma ämnet genomförs av en medlemsstat som sedan lämnar en rapport till Echa. Echa tar hänsyn till den utvärderande myndighetens slutsatser och överlämnar därefter ett yttrande om godkännande till kommissionen.

Ämnen med vissa särskilt farliga egenskaper ska som huvudregel inte godkännas som verksamma ämnen enligt de s.k. utslutningskriterierna i artikel 5.1 i förordningen. Kriterierna omfattar ämnen som, enligt CLP-förordningen, är klassificerade som cancerframkallande, mutagena (påverkar arvsmassan) eller reproduktionstoxiska (fosterskadande eller orsakar negativa effekter på sexuell funktion och fertilitet) i kategori 1 A eller 1 B samt ämnen som anses ha hormonstörande egenskaper. Om vissa villkor är uppfyllda kan ämnen som uppfyller kriterierna godkännas ändå. Det är t.ex. fallet om det skulle få oproportionerliga negativa konsekvenser för samhället att ämnet inte godkänns jämfört med de risker för människors eller djurs hälsa som uppstår till följd av användningen.

Godkännande av biocidprodukter (produktgodkännande)

Det finns två typer av produktgodkännanden i EU:s biocidförordning, nationella godkännanden och unionsgodkännanden. Ansökningar om nationella godkännanden prövas av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där produkten ska tillhandahållas på marknaden. Ansökningar om unionsgodkännande prövas av Echa och avser rätt att tillhandahålla produkten på hela unionsmarknaden.

Den som ansöker om ett produktgodkännande ska visa att produkten inte har några oacceptabla direkta effekter på människors eller djurs hälsa eller indirekta oacceptabla effekter genom dricksvattnet, livsmedel, foder eller luft. En ansökan om godkännande ska därför innehålla omfattande dokumentation som visar att det inte finns några sådana oacceptabla effekter.

Om en ansökan om godkännande avser en biocidprodukt som innehåller ett verksamt ämne som har godkänts trots att det uppfyller utslut-

ningskriterierna i artikel 5.1 i förordningen, ska den myndighet som prövar ansökan göra en särskild bedömning enligt artikel 23 i förordningen. En sådan bedömning kallas jämförande bedömning. Vid en jämförande bedömning ska den behöriga myndigheten begränsa eller avslå ansökan om godkännande för biocidprodukten om det finns alternativ till produkten, t.ex. icke-kemiska alternativ, som är mindre farliga.

Kravet på godkännande i EU:s biocidförordning gäller bara biocidprodukter som innehåller verksamma ämnen som har utvärderats och godkänts. För biocidprodukter som innehåller verksamma ämnen som omfattas av arbetsprogrammet för granskning av existerande ämnen men som ännu inte har utvärderats får medlemsstaterna ha nationella regler för godkännande. Regeringen har med stöd av bemyndigandet i 14 kap. 8 § miljöbalken meddelat sådana bestämmelser i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Under en övergångsperiod kommer således reglerna i EU:s biocidförordning att gälla parallellt med svenska nationella regler om godkännande. När utvärderingen av samtliga ämnen som omfattas av arbetsprogrammet har avslutats behöver de svenska reglerna om godkännande av biocidprodukter tas bort.

Ömsesidiga erkännanden

Om en biocidprodukt har godkänts i en medlemsstat kan innehavaren av produktgodkännandet ansöka om ömsesidigt erkännande av biocidprodukten i andra medlemsstater (kapitel VII i EU:s biocidförordning). I förordningen finns två system för ömsesidigt erkännande. Det ena används när sökanden redan vid ansökan om godkännande i den första medlemsstaten vet att ansökningar om ömsesidigt erkännande kommer att ges in i andra medlemsstater (s.k. parallell ansökan). Det andra förfarandet används i övriga fall (s.k. på varandra följande ansökningar).

Reglerna om ömsesidigt erkännande ger medlemsstaterna rätt att avslå en ansökan eller anpassa villkoren för användning, om en sådan åtgärd kan motiveras med hänsyn till bl.a. skyddet av miljön och människors hälsa.

Om medlemsstaten anser att det finns skäl som motiverar att en ansökan om ömsesidigt erkännande avslås eller att villkoren anpassas, och sökanden inte godtar detta, ska medlemsstaten informera kommissionen om sitt förslag till undantag från reglerna om ömsesidigt erkännande. Kommissionen kan inhämta ett yttrande från Echa i frågan och fatta beslut om undantaget. Medlemsstaten är skyldig att följa detta beslut. Om kommissionen inte har fattat något beslut inom 90 dagar från det att den informerades, får medlemsstaten besluta i enlighet med sitt förslag.

Förenklat produktgodkännande

För biocidprodukter som inte innehåller nanomaterial eller några farliga ämnen finns en möjlighet att ansöka om ett produktgodkännande enligt ett särskilt förenklat förfarande. En ansökan om ett förenklat produktgodkännande ges in till Echa men prövningen utförs av en behörig myndighet i en medlemsstat och det är också den myndigheten som fattar beslut om godkännande.

Prövningen ska vara avslutad inom 90 dagar. För godkännande krävs att produkten är effektiv och att hanteringen av produkten inte kräver nå-

gon skyddsutrustning. Efter att en biocidprodukt är godkänd enligt det förenklade förfarandet får produkten tillhandahållas inom hela EU utan efterföljande ömsesidiga erkännanden.

Unionsgodkännande

Ett unionsgodkännande kan meddelas i fråga om biocidprodukter som används på ett likartat sätt inom hela EU. Ett unionsgodkännande ger samma rättigheter och skyldigheter som ett nationellt godkännande i alla EU:s medlemsstater.

En ansökan om unionsgodkännande ges in till Echa men prövningen sker hos en behörig myndighet i en medlemsstat. Beslut i fråga om godkännande fattas av kommissionen, antingen med en genomförandeförordning (om godkännande beviljas) eller med ett genomförandebeslut (om godkännande inte beviljas).

Möjlighet att ansöka om unionsgodkännande införs stegvis och gäller inte för alla produkttyper. Medel som är undantagna från bestämmelserna om unionsgodkännande är bl.a. råttmedel och båtbottnfärger.

Parallellhandel

En behörig myndighet i en medlemsstat (införselmedlemsstaten) ska på begäran av en sökande, och om vissa förutsättningar är uppfyllda, bevilja parallellhandelstillstånd för tillhandahållande på marknaden och användning av en biocidprodukt. Förutsättningarna är att biocidprodukten är godkänd i en annan medlemsstat (ursprungsmedlemsstaten) och att den är identisk med en biocidprodukt som redan är godkänd i införselmedlemsstaten (referensprodukten).

I artikel 53.3 i förordningen finns särskilda villkor för att en biocidprodukt ska anses som identisk med en referensprodukt. Den som ansöker om ett parallellhandelstillstånd ska lämna information som visar att villkoren är uppfyllda.

Behandlade varor

Varor som har behandlats med, eller avsiktligt innehåller, en eller flera biocidprodukter benämns behandlade varor i EU:s biocidförordning. En förutsättning för att få släppa ut en sådan vara på marknaden är att den biocidprodukt som varan är behandlad med bara innehåller godkända verksamma ämnen. Vidare gäller att biocidprodukten måste ha använts på ett sätt som är förenligt med de eventuella begränsningar som följer av godkännandet av de ingående verksamma ämnena.

Enligt en övergångsbestämmelse till förordningen (artikel 94.1) tillåts utsläppande på marknaden av varor som har behandlats med eller som avsiktligen innehåller biocidprodukter som innehåller verksamma ämnen som fortfarande är under granskning. Utsläppande på marknaden av sådana behandlade varor är dock endast tillåtet under den tid som följer av artikel 94.1 i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 334/2014. Varor som har behandlats med biocidprodukter som innehåller verksamma ämnen som varken har godkänts eller ingår i arbetsprogrammet för granskning av verksamma ämnen får enligt över-

gångsbestämmelserna släppas ut på marknaden till och med den 1 mars 2017 (artikel 94.2).

Användningen av biocidprodukter i varor har ökat under de senaste åren. Vid tillverkning av varor inom EU gäller att de biocidprodukter som används vid tillverkningen måste vara godkända. Reglerna om behandlade varor i förordningen innebär att samma krav gäller för importerade varor som för varor som tillverkas inom EU. Syftet med reglerna är att öka skyddet för människors hälsa och miljön.

De varor som det är fråga om är oftast behandlade med antibakteriella ämnen eller medel mot andra mikroorganismer. Det kan exempelvis vara fråga om sportkläder, datortangentbord och bänkskivor som har behandlats för att ha bakteriedödande egenskaper.

Behandlade varor ska enligt EU:s biocidförordning vara märkta om varan säljs med ett påstående om att varan har en biocideffekt eller om märkning krävs enligt beslutet om godkännande av det verksamma ämnet. Märkningen ska bl.a. innehålla information om att varan har behandlats med en biocidprodukt och namnet på de verksamma ämnen som använts. Varan ska även märkas med användningsinstruktioner, om det är nödvändigt för att skydda människors hälsa eller miljön. Det är den person som ansvarar för att släppa ut varan på unionsmarknaden som ska se till att varan är märkt enligt kraven i förordningen.

Kraven på märkning i förordningen gäller alla behandlade varor, även de som släpps ut på marknaden med stöd av övergångsbestämmelserna i artikel 94 i förordningen.

6 EU:s nya förordning om fluorerade växthusgaser

Det grundläggande syftet med EU:s regelverk om utsläpps begränsningar för växthusgaser är att hålla koncentrationen i atmosfären på en sådan nivå att negativa klimatförändringar till följd av en stigande global medeltemperatur motverkas. För att åstadkomma detta måste utsläpp av växthusgaser orsakade av människan minskas kraftigt. Vad gäller fluorerade växthusgaser, s.k. f-gaser, är förordning (EU) nr 517/2014 om fluorerade växthusgaser – som har ersatt förordning (EG) nr 842/2006 om vissa fluorerade växthusgaser – den huvudsakliga EU-rättsliga författningen med det syftet.

Den nya förordningen om fluorerade växthusgaser är en omarbetning av 2006 års förordning. I stora delar har huvuddragen således förts över, men vissa bestämmelser är nya. Bland annat har den mängd f-gaser som får släppas ut i atmosfären begränsats ytterligare och en successiv minskning av utsläpp ska också ske över en längre tidsperiod. Vidare ska mängden f-gaser i en viss produkt eller utrustning räknas i så kallade koldioxidekvivalenter, i stället för kilo eller ton. Numera ska bestämmelserna även tillämpas på lastbilar och släpfordon med kylaggregat, elektriska brytare samt ångkraftcykler (även kallade rankinecykler, dvs. cykler med kondenserbar fluorerad växthusgas som omvandlar värme från

en värmekälla till kraft, och som används för generering av elektricitet eller mekanisk energi). Som en följd av det måste den som utför kontroller av sådana fordon och sådan utrustning vara certifierad för detta. Certifieringskravet har således utökats.

Verksamhetsutövare och enskilda som använde fluorerade växthusgaser när 2006 års förordning gällde var skyldiga att vidta vissa åtgärder vid hanteringen av gaserna. Av intresse i detta lagstiftningsärende är bland annat att läckage av fluorerade växthusgaser i skälig utsträckning skulle förhindras och att upptäckta läckage skulle åtgärdas så snart som möjligt. Vidare var det förbjudet att använda en viss växthusgas (svavelhexafluorid) eller preparat som innehöll sådan gas vid pressgjutning av magnesium. Det var inte heller tillåtet att på marknaden släppa ut produkter eller utrustning som innehöll, eller för sin funktion var beroende av, vissa fluorerade växthusgaser. Slutligen krävdes att produkterna och utrustningen skulle märkas. Dessa bestämmelser – såväl som bestämmelserna om medlemsstaternas skyldighet att införa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser (se artikel 25.1 i förordning (EU) nr 517/2014) – har i allt väsentligt förts över till den nya förordningen.

Sverige har genomfört sanktionskravet genom att i 29 kap. 3 § andra stycket 6–8 och 6 § första stycket 4 miljöbalken kriminalisera miljöfarlig kemikaliehantering och bristfällig miljöinformation. Detta innebär att det är förenat med straffansvar att uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåta att vidta skäliga åtgärder för att förhindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser, återvinna sådana gaser utan rätt kompetens eller kunskap, under vissa omständigheter använda eller släppa ut fluorerade växthusgaser på marknaden samt inte på ett korrekt sätt märka produkter eller utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser. Straffskalan för brotten sträcker sig från böter till fängelse i högst två år.

De straffbara gärningarna bestäms genom att 29 kap. 3 § andra stycket 6–8 och 6 § första stycket 4 miljöbalken hänvisar till relevanta artiklar i 2006 års förordning om fluorerade växthusgaser. Om motsvarande gärningar enligt den nya förordningen ska vara kriminaliserade måste hänvisning göras till artiklarna 3.2, 3.3 första stycket, 8.1, 8.3, 11.1, 12 och 13 i den förordningen. För vissa överträdelser av den nya förordningen kan en miljöstraffavgift tas ut med stöd av 9 kap. förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter.

I avsnitt 10 redogörs närmare för dels de aktuella EU-rättsliga reglerna, dels relevanta bestämmelser i miljöbalken. Där behandlas också frågan om eventuella överträdelser bör förenas med straffansvar eller om en miljöstraffavgift kan anses vara en tillräcklig sanktion.

7 Miljöbalkens kemikaliekapitel

7.1 Tillämpningsområdet för 14 kap. miljöbalken

Regeringens förslag: I miljöbalken tydliggörs att bestämmelserna i 14 kap. kompletterar EU-förordningar på området.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Sveriges Advokatsamfund* anser att det är angeläget att den enskilda verksamhetsutövaren direkt av 14 kap. miljöbalken kan utläsa vilka regler som vid varje tidpunkt gäller på kemikalieområdet i synnerhet då överträdelser av bestämmelserna i flera avseenden är straffsanktionerade genom 29 kap. miljöbalken.

Skälen för regeringens förslag: Sedan miljöbalken trädde i kraft har stora förändringar skett i regelverket för kemikalier. En stor del av de regler som tidigare fanns i EG-direktiv återfinns numera i EU-förordningar. Dessutom har ett nytt centralt regelverk, Reachförordningen, tillkommit.

Andra exempel på EU-rättsakter som gäller på kemikalieområdet är, EU:s växtskyddsmedelsförordning, EU:s biocidförordning, CLP-förordningen, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 av den 29 april 2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 av den 31 mars 2004 om tvätt- och rengöringsmedel, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 649/2012 av den 4 juli 2012 om export och import av farliga kemikalier.

Det finns ytterligare EU-förordningar som gäller för vissa kemikalier, t.ex. kvicksilver, tennorganiska föreningar och ämnen som kan användas som sprängämnen, och ett stort antal tillämpningsförordningar som har antagits i anslutning till de nämnda förordningarna. Därutöver finns det EU-förordningar som gäller för vissa typer av varor och som innehåller bestämmelser som rör användning av kemikalier. Ett exempel på det är Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG.

Reglerna på kemikalieområdet ändras ofta. Direktiv omarbetas och ersätts av EU-förordningar och förordningar omarbetas och byter beteckning. Nya EU-rättsakter tillkommer och nya förbud och krav på tillstånd för användning av vissa ämnen kan följa av förordningar om ändring av bilagorna till t.ex. Reachförordningen, EU:s växtskyddsmedelsförordning och EU:s biocidförordning. För den som bedriver verksamhet som innefattar hantering av kemiska produkter och varor är således en ingående kännedom om gällande EU-rättsakter en förutsättning för att göra rätt.

Av bestämmelserna i 14 kap. miljöbalken kan det i dag inte utläsas att kapitlet endast utgör en liten del av de materiella reglerna på kemikalie-

området. Det bör framgå av kapitlet att det finns regler på kemikalieområdet också i direktverkande EU-förordningar.

Sveriges Advokatsamfund har anfört att den enskilda verksamhetsutövaren direkt av 14 kap. miljöbalken bör kunna utläsa vilka regler som vid varje tidpunkt gäller på kemikalieområdet, i synnerhet då överträdelser av bestämmelserna i flera avseenden är straffsanktionerade i 29 kap. miljöbalken. En bestämmelse som upplyser om gällande EU-rättsakter på kemikalieområdet måste ändras ofta för att anpassas till ikraftträdandet av nya förordningar och ändringar av beteckning på äldre förordningar. Om lagformen används för en sådan upplysningsbestämmelse måste ändringar beslutas av riksdagen och ändringar kan därmed inte ske med de intervall som krävs för att uppräkningslistan av gällande förordningar vid varje tid ska vara uttömmande och korrekt. Eftersom en förteckning över gällande EU-rättsakter ofta måste ändras är det mer lämpligt att hålla den på en central myndighets webbplats. Det är också mer ändamålsenligt för den enskilda verksamhetsutövaren, eftersom en förteckning på en webbplats kan innehålla länkar till de senaste konsoliderade versionerna av gällande EU-förordningar.

I 29 kap. miljöbalken finns straffbestämmelser som tydligt anger vilka handlingsregler i gällande EU-förordningar som är föremål för kriminalisering. Straffbestämmelserna innehåller hänvisningar till artiklar med angivande av det stycke eller den mening som innehåller den handlingsregel som omfattas av straffbarheten. För den enskilda verksamhetsutövaren är det därmed tydligt i vilken utsträckning överträdelser av reglerna i EU-förordningar omfattas av straffansvar.

7.2 Ändrade ordförklaringar

Regeringens förslag: Uttrycken kemiska och biologiska bekämpningsmedel i 14 kap. miljöbalken tas bort. I stället införs en förklaring att med ordet bekämpningsmedel avses växtskyddsmedel enligt definitionen i artikel 2.1 i EU:s växtskyddsmedelsförordning, biocidprodukter enligt definitionen i artikel 3.1 a i EU:s biocidförordning och biotekniska organismer som har framställts i bekämpningssyfte. Vidare införs det en förklaring av vad som menas med ordet bekämpningssyfte.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens. Promemorians förslag innehåller en särskild definition av biocidprodukt som omfattar sådana produkter för vilka svenska nationella regler gäller samt en definition av nis-produkt (produkt som består av eller innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur). I promemorian föreslås vidare att termen bekämpningsmedel ska omfatta biocidprodukt, nis-produkt samt växtskyddsmedel och biocidprodukter som uppfyller definitionerna i EU:s växtskyddsmedelsförordning respektive EU:s biocidförordning.

Remissinstanserna: *Kemikalieinspektionen, Kemisk-tekniska leverantörsförbundet, Branschföreningen för industriell och institutionell hygien, Sveriges färgfabrikanters förening* och *Sveriges fog- och limleverantörers förening* anser att definitionen av biocidprodukt i miljöbalken bör vara densamma som den i EU:s biocidförordning. *Statens jordbruks-*

verk anser att termen nis-produkt inte är vedertagen och att termen bioteknisk makroorganism ska användas i stället. Flera länsstyrelser anser att definitionen av bekämpningsmedel och nis-produkt bör förtydligas. *Sveriges lantbruksuniversitet* är tveksamt till att uttrycket biologiskt bekämpningsmedel tas bort eftersom det är ett globalt accepterat och använt uttryck inom såväl forskning som lagstiftning. Enligt universitetet finns hänvisningar till biologiska metoder och biologisk kontroll i såväl EU:s växtskyddsmedelsförordning som Europaparlaments och rådets direktiv 2009/128/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel.

Skälen för regeringens förslag

Bekämpningsmedel

Innebörden av vad som i miljöbalken avses med kemiska och biologiska bekämpningsmedel har i allt väsentligt varit densamma sedan balken trädde i kraft. Kemiska bekämpningsmedel har definierats som kemiska produkter som syftar till att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Biologiska bekämpningsmedel har definierats som biotekniska organismer som har framställts i samma syfte. Uttrycket biotekniska organismer är i balken definierat som produkter som har framställts särskilt i bekämpningssyfte eller något annat tekniskt syfte och som helt eller delvis består av eller innehåller levande mikroorganismer, däribland virus, nematoder, insekter eller spindeldjur.

Biologiska bekämpningsmedel innehåller levande organismer som är naturliga fiender till de skadeorganismer som ska bekämpas. Det kan vara fråga om mikroorganismer såsom bakterier, virus och svampar eller makroorganismer såsom nematoder (rundmaskar), insekter eller spindeldjur. Mikroorganismer som inverkar på eller motverkar skadliga organismer anses som verksamma ämnen enligt EU:s växtskyddsmedelsförordning och EU:s biocidförordning men makroorganismer som används i bekämpningssyfte faller utanför regleringen på EU-nivå.

Biologiska bekämpningsmedel har ökat i betydelse på senare år eftersom de innebär att bekämpning kan ske utan användning av kemikalier.

Som *Sveriges lantbruksuniversitet* har påpekat används uttrycket biologiskt bekämpningsmedel och liknande uttryck i EU-rättsakter om växtskyddsmedel. I direktiv 2009/128/EG framhålls t.ex. att bekämpningsmedel med låg risk samt biologiska bekämpningsmetoder bör övervägas i första hand när bekämpningsmedel används. Även i EU:s växtskyddsmedelsförordning finns hänvisningar till biologiska metoder och biologisk kontroll. Biologiska metoder för bekämpning av skadegörare och ogräs ingår i definitionen av icke-kemiska metoder i förordningen och enligt förordningen bör företräde ges för icke-kemiska metoder och naturliga alternativ vid bekämpning (skäl 35).

I 14 kap. miljöbalken finns inga bestämmelser som gör skillnad mellan biologiska och kemiska bekämpningsmedel eller som gäller särskilt för biologiska bekämpningsmedel. Bestämmelserna gäller bekämpningsmedel, oavsett om de är biologiska eller kemiska. Det finns därför inget behov av att i balken använda uttrycken kemiska bekämpningsmedel och

biologiska bekämpningsmedel. I de relevanta bestämmelserna bör de uttrycken ersättas med ordet bekämpningsmedel.

Innebörden av ordet bekämpningsmedel behöver därmed förklaras. Med bekämpningsmedel avses i direktiv 2009/128/EG ett växtskyddsmedel enligt definitionen i EU:s växtskyddsmedelsförordning och en biocidprodukt enligt definitionen i biociddirektivet. För att anpassa de svenska reglerna till de regler som finns på EU-nivå bör de produkter som är bekämpningsmedel enligt EU-reglerna också anses som bekämpningsmedel enligt balken.

Det bör alltså framgå att med bekämpningsmedel avses biocidprodukter enligt definitionen i EU:s biocidförordning och växtskyddsmedel enligt definitionen i EU:s växtskyddsmedelsförordning. Därutöver bör det framgå att bekämpningsmedel i miljöbalkens mening inkluderar biotekniska organismer som har framställts i bekämpningssyfte och som helt eller delvis består av eller innehåller insekter, nematoder eller spindeldjur. Därigenom omfattas de biotekniska organismer som benämns nisprodukter i det remitterade förslaget. Dessa produkter faller utanför tillämpningsområdet för EU-förordningarna men omfattas av nationella regler om användning och utsläppande på marknaden.

Den lagtekniska lösning som nu föreslås innebär att de relevanta bestämmelserna i 14 kap. miljöbalken gäller för bekämpningsmedel, inklusive de produkter som benämns nisprodukter i det remitterade förslaget, dvs. nematoder, insekter och spindeldjur som används i bekämpningssyfte. Därför behövs det ingen särskild benämning för dessa produkter i lagtexten.

Biotekniska organismer används vanligen för att bekämpa skadedjur eller för att skydda växter. Biotekniska organismer kan också användas i tekniska syften, t.ex. kan oljeätande bakterier användas för att sanera vatten efter oljeutsläpp. Av den föreslagna definitionen av bekämpningsmedel följer att biotekniska organismer som används i tekniska syften inte är bekämpningsmedel.

Hänvisningsteknik

I fråga om lämplig teknik för hänvisningar till EU:s biocidförordning och EU:s växtskyddsmedelsförordning görs följande bedömning. I författningsarbetet är utgångspunkten att hänvisningar till EU-förordningar bör vara statiska men att en dynamisk hänvisningsteknik i vissa fall kan användas. Sedan den tidigare lagrådsremissen har regeringen gått mot en mer nyanserad bedömning när det gäller vilken hänvisningsteknik som bör användas, vilket lett till ett något större utrymme för dynamiska hänvisningar.

Hänvisningarna till EU:s biocidförordning och EU:s växtskyddsmedelsförordning i förklaringen av ordet bekämpningsmedel bör vara dynamiska. Den svenska regleringen av bekämpningsmedel är beroende av hur EU:s reglering av biocidprodukter och växtskyddsmedel är avgränsad. För att säkerställa att ändringar i EU-regleringen får omedelbart genomslag när det gäller tillämpningen av 14 kap. miljöbalken bör ordet bekämpningsmedel i svensk lagstiftning omfatta de produkter som anses som biocidprodukter och växtskyddsmedel enligt definitionerna i EU-förordningarna i deras vid varje tid gällande lydelse.

Bekämpningssyfte

Ordet bekämpningssyfte ingår i den nuvarande förklaringen av vad som i 14 kap. miljöbalken menas med uttrycket bioteknisk organism. Ordet används också för att avgränsa vilka biotekniska organismer som ska anses som bekämpningsmedel och därmed omfattas av kapitlets bestämmelser om försiktighetsmått vid spridning av bekämpningsmedel och om förbud mot spridning av bekämpningsmedel från luftfartyg.

I den nuvarande lydelsen av 14 kap. miljöbalken används ordet bekämpningssyfte utan någon förklaring av vad som avses med det ordet. Innebörden kan dock utläsas av hur biologiska och kemiska växtskyddsmedel definieras. Där sägs att de medel som omfattas av definitionerna ska vara avsedda att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Skrivningen är avsedd att täcka in syftet med användningen av såväl biocidprodukter som växtskyddsmedel men överensstämmer inte helt med de syften som framgår av artikel 2.1 i EU:s växtskyddsmedelsförordning och artikel 3.1a i EU:s biocidförordning.

Med den lagtekniska lösning som föreslås har innebörden av bekämpningssyfte endast betydelse för sådana biotekniska organismer som faller utanför EU:s biocidförordning och EU:s växtskyddsmedelsförordning. Definitionen behöver därför inte överensstämma med de bekämpningssyften som avses i EU-rätten. Det är dock önskvärt att produkter som innehåller insekter, nematoder och spindeldjur och som marknadsförs som alternativ till traditionella bekämpningsmedel också är att anse som bekämpningsmedel. Ordet bekämpningssyfte bör därför ges en innebörd som omfattar de användningar som är aktuella för sådana produkter samtidigt som innebörden så långt det är möjligt överensstämmer med de bekämpningssyften som avses i EU-förordningarna. Den föreslagna definitionen av bekämpningssyfte är betydligt kortare än definitionerna av växtskyddsmedel i EU:s växtskyddsmedelsförordning och biocidprodukt i EU:s biocidförordning men är tillräcklig för den reglering som sker i miljöbalken.

7.3 Krav på godkännande av bekämpningsmedel

<p>Regeringens förslag: Bestämmelserna om godkännande av bekämpningsmedel i 14 kap. miljöbalken tas bort.</p>
--

Promemorians förslag skiljer sig från regeringens på så sätt att bestämmelserna om godkännande i promemorian omfattar biotekniska organismer som används i bekämpningssyfte samt biocidprodukter som inte kräver godkännande enligt EU:s biocidförordning.

Remissinstanserna: *Kemikalieinspektionen* anser att den föreslagna bestämmelsen om godkännande inte tillräckligt tydligt anger vilka biocidprodukter som omfattas av kravet på nationellt godkännande och har föreslagit en annan utformning av bestämmelsen. *Länsstyrelserna i Gotlands, Skåne och Västra Götalands län* understryker vikten av att godkännandeprocessen för biologiska bekämpningsmedel är tids- och kost-

nadseffektiv och så enkel som möjligt för företagen och påpekar att de mål som regeringen har satt upp gällande ekologisk produktion i Sverige samt miljömålet Giftfri miljö annars inte kan nås.

Skälen för regeringens förslag: Sedan EU:s växtskyddsmedelsförordning började gälla prövas alla nya ansökningar om godkännande av växtskyddsmedel enligt den förordningen. För biocidprodukter gäller EU:s biocidförordning parallellt med nationella svenska regler under en övergångsperiod. Ansökningar om godkännande av biocidprodukter som innehåller verksamma ämnen som är utvärderade och godkända på EU-nivå prövas (efter en övergångsperiod) enligt EU:s biocidförordning medan ansökningar om godkännande av biocidprodukter som innehåller verksamma ämnen som ännu inte är utvärderade prövas enligt nationella svenska regler. Enligt en övergångsbestämmelse till förordningen får medlemsstaterna nämligen ha egna ordningar för tillhandahållande på marknaden av sådana produkter. Regeringen har med stöd av bemyndigandet i nuvarande 14 kap. 8 § 4 miljöbalken meddelat föreskrifter som inskränker godkännandekravet i nuvarande 14 kap. 4 och 10 §§ miljöbalken till sådana biocidprodukter. Bestämmelser om detta finns i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel.

I förordningen (2003:338) om biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur och i förordningen (2006:1010) om växtskyddsmedel som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur finns bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av vissa biologiska bekämpningsmedel. Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att förenkla godkännandeprocessen för sådana biologiska bekämpningsmedel.

Det svenska godkännandekravet för biocidprodukter måste förhålla sig till övergångsbestämmelserna i EU:s biocidförordning och blir därmed textmässigt omfattande och detaljerat. En bestämmelse av en sådan art lämpar sig bättre för förordningsformen än för lagformen. I nuvarande 14 kap. 8 § 2 miljöbalken finns det ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter som behövs från hälso- eller miljöskyddssynpunkt om krav på tillstånd eller godkännande för hantering, införsel och utförsel av en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara. Bemyndigandet kan användas för att meddela föreskrifter om krav på godkännande av sådana biocidprodukter som medlemsstaterna får ha egna nationella ordningar för samt för biotekniska organismer som har framställts i bekämpningssyfte och som helt eller delvis består av eller innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur. Kravet på godkännande av bekämpningsmedel i 14 kap. miljöbalken kan därför tas bort.

7.4 Användning av allmänkemikalier i bekämpningssyfte

Regeringens förslag: Bestämmelsen i 14 kap. 5 § miljöbalken ändras så att den avser användning i bekämpningssyfte av kemiska produkter och biotekniska organismer som inte är bekämpningsmedel.

Promemorians förslag har en annan språklig utformning.

Remissinstanserna: *Hushållningssällskapets förbund* anser att bestämmelsen i 14 kap. 5 § miljöbalken inte behövs eftersom krav på godkännande gäller för alla produkter som används i bekämpningssyfte. *Statens jordbruksverk* anser att promemorians förslag kan resultera i en dubbelreglering eftersom alla produkter som används i bekämpningssyfte omfattas av krav på godkännande i någon form enligt artikel 2 i EU:s växtskyddsmedelsförordning eller artikel 17 i EU:s biocidförordning. Jordbruksverket anser att det inte är tillåtet att använda en allmänkemikalie för växtskyddsändamål om den inte är godkänd enligt EU:s växtskyddsmedelsförordning.

Skälen för regeringens förslag: Av 14 kap. 5 § miljöbalken följer att kemiska produkter och biotekniska organismer som inte är godkända som bekämpningsmedel enligt balken eller omfattas av undantag eller dispens från godkännande bara får användas som bekämpningsmedel om det är uppenbart att användningen inte medför risker för människors hälsa och miljön. De produkter som omfattas av bestämmelsen är kemikalier och biotekniska organismer som släpps ut på marknaden i ett annat syfte än bekämpningssyfte (prop. 1997/98:45, del 2, s. 814). I praktiken träffar bestämmelsen kemikalier som inte marknadsförs som bekämpningsmedel, t.ex. rengöringsmedel, men som kan användas för att bekämpa skadedjur eller skydda växter.

Vid godkännande av bekämpningsmedel görs en ingående prövning av om användningen av medlet kan medföra oacceptabla risker för människors hälsa eller miljön. Produkter som inte omfattas av tillämpningsområdet för bekämpningsmedelsreglerna har inte riskbedömts för en användning som bekämpningsmedel. Sådana produkter bör därför få användas i bekämpningssyfte bara om det är uppenbart att användningen inte medför risker. Detta är ett utflöde av de allmänna hänsynsreglerna i balken, särskilt försiktighetsprincipen. Bevisbördan för att det är uppenbart att användningen inte medför risker ligger hos användaren (prop. 1997/98:45, del 1, s. 411).

Hushållningssällskapets förbund och *Statens jordbruksverk* anser att bestämmelsen i 14 kap. 5 § miljöbalken är onödig eftersom all användning av produkter i bekämpningssyfte omfattas av EU:s biocidförordning eller EU:s växtskyddsmedelsförordning. Regeringen anser inte att den tolkningen av EU-förordningarna är självklar. EU:s biocidförordning ska tillämpas på biocidprodukter och behandlade varor (artikel 2) och EU:s växtskyddsmedelsförordning ska tillämpas på produkter, i den form de tillhandahålls användaren, som är avsedda för någon av de användningar som avses i artikel 2.1 i förordningen. För att all användning av produkter i bekämpningssyfte ska omfattas av EU-förordningarnas tillämpningsområde krävs, enligt regeringens uppfattning, att produkter som inte säljs som växtskyddsmedel eller biocidprodukter blir att anse som sådana när de faktiskt används i något av de syften som listas i artikel 2 i EU:s växtskyddsmedelsförordning eller artikel 3.1 a i EU:s biocidförordning. Så är definitionerna av växtskyddsmedel och biocidprodukter i EU-förordningarna dock inte skrivna.

Definitionerna av växtskyddsmedel och biocidprodukter omfattar endast produkter som, i den form de tillhandahålls användaren, innehåller eller består av verksamma ämnen som är avsedda att användas för något av syftena i artikel 2 i EU:s växtskyddsmedelsförordning eller artikel

3.1.a i EU:s biocidförordning. Ordalydelsen i definitionerna förefaller därmed innebära att produkten ska vara avsedd för något av dessa syften när den tillhandahålls användaren. Produkter som släpps ut på marknaden med en annan avsikt skulle med en sådan tolkning inte omfattas av definitionerna även om, och när, produkten faktiskt används i bekämpningssyfte. Det är lämnat till rättstillämpningen att bestämma innebörden av orden ”avsedda att användas” i definitionerna av växtskyddsmedel och biocidprodukter.

Även i fortsättningen behövs det en bestämmelse i miljöbalken som motsvarar 14 kap. 5 § men den behöver anpassas till det förhållandet att godkännande av bekämpningsmedel inte längre meddelas med stöd av 14 kap. 10 § miljöbalken.

Bestämmelsen i 14 kap. 5 § gäller endast produkter som inte är bekämpningsmedel, dvs. produkter som faller utanför tillämpningsområdet för EU:s växtskyddsmedelsförordning, EU:s biocidförordning och nationella bestämmelser om bekämpningsmedel. Det blir således inte fråga om någon dubbelreglering.

7.5 Produktinformation och uppgiftsskyldighet

Regeringens förslag: Bestämmelserna i 14 kap. 15–17 §§ miljöbalken om reklam för biocidprodukter och ämnen tas bort.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft någon synpunkt på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Produktinformation

I 14 kap. 15–17 §§ miljöbalken finns bestämmelser som reglerar vilken information som ska finnas i reklam för biocidprodukter, ämnen och blandningar.

Bestämmelsen i 15 § genomför artikel 22 i biociddirektivet som upphörde att gälla den 1 september 2013. Från det datumet gäller i stället reglerna om reklam i EU:s biocidförordning. Möjligheten för medlemsstaterna att ha nationella regler för biocidprodukter som innehåller verk samma ämnen som ännu inte har utvärderats gäller bara regler om godkännande. Eftersom det numera saknas möjlighet för medlemsstaterna att ha nationella regler om reklam för biocidprodukter, bör bestämmelsen tas bort.

Även bestämmelsen i 16 § genomför ett direktiv som har upphört att gälla, nämligen rådets direktiv 67/548/EEG av den 27 juni 1967 om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen. Direktiv 67/528/EEG ersattes av CLP-förordningen i december 2010 men delar av direktivet har fortsatt att gälla till den 1 december 2012. Eftersom övergångstiden har löpt ut bör bestämmelsen tas bort.

Bestämmelsen i 17 § genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/45/EG av den 31 maj 1999 om tillnärmning av medlemsstaternas

lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga preparat. Direktivet upphörde att gälla den 1 juni 2015 och har ersatts av CLP-förordningen. Bestämmelsen bör därför tas bort.

Skyldighet att underrätta om skadliga verkningar

Enligt nuvarande 14 kap. 18 § första stycket miljöbalken ska den som tillverkar eller släpper ut en kemisk produkt eller bioteknisk organism på marknaden omedelbart underrätta den myndighet som regeringen bestämmer om det efter ett tillstånd eller godkännande kommer fram nya uppgifter om produktens eller organismens skadliga egenskaper. Detsamma gäller, enligt andra stycket, även för sådana kemiska produkter som det inte krävs tillstånd för, om det kommer fram nya uppgifter om att produkten kan ha s.k. CMR-egenskaper som kan antas påverka klassificeringen eller märkningen av produkten. Med CMR-egenskaper avses att en kemisk produkt är eller misstänks vara cancerframkallande, mutagen (påverkar arvsmassan) eller reproduktionstoxisk (fosterskadande eller orsakar negativa effekter på sexuell funktion och fertilitet).

Bestämmelsen i 14 kap. 18 § första stycket miljöbalken har praktisk betydelse endast för bekämpningsmedel eftersom det inte finns några nationella regler om krav på tillstånd eller godkännande för andra kemiska produkter eller biotekniska organismer enligt 14 kap. miljöbalken.

I EU:s biocidförordning och EU:s växtskyddsmedelsförordning finns regler om uppgiftsskyldighet efter att ett beslut om godkännande har fattats (artikel 47.1 i EU:s biocidförordning och artikel 56 i EU:s växtskyddsmedelsförordning). Det får därför inte finnas en bestämmelse i nationell rätt som gäller uppgiftsskyldighet för de bekämpningsmedel som omfattas av EU-förordningarna.

Skyldigheten i artikel 47.1 i EU:s biocidförordning att informera om oförutsedda eller skadliga effekter träffar innehavaren av ett produktgodkännande. Enligt en övergångsbestämmelse till förordningen (artikel 92) ska produktgodkännanden som har meddelats enligt biociddirektivet anses vara meddelade i enlighet med förordningen. Uppgiftsskyldigheten i artikel 47.1 i EU-förordningen gäller därmed oavsett om ett produktgodkännande har beviljats enligt reglerna i biociddirektivet eller enligt reglerna i förordningen.

Biocidprodukter som har godkänts enligt nationella regler träffas inte av uppgiftsskyldigheten i artikel 47.1 i förordningen. Sådana produkter är visserligen biocidprodukter men de är inte godkända enligt förordningen eller direktivet. En bestämmelse som motsvarar 14 kap. 18 § miljöbalken behöver därför finnas kvar och gälla för biocidprodukter som har godkänts enligt nationella regler. En sådan bestämmelse bör dock inte finnas i balken utan på förordningsnivå. De nationella reglerna om godkännande av biocidprodukter får nämligen endast finnas kvar under en övergångsperiod. (se avsnitt 5). Under den övergångsperioden kommer biocidprodukter som i dag omfattas av nationella regler att gradvis fasas in i det system för godkännande som finns i EU:s biocidförordning och omfattas av reglerna om uppgiftsskyldighet i denna.

En bestämmelse om uppgiftsskyldighet för biocidprodukter som inte omfattas av EU:s biocidförordning kan meddelas av regeringen med stöd av det bemyndigande som finns i nuvarande 14 kap. 19 §, den nya

14 kap. 13 § miljöbalken. Bestämmelsen i 14 kap. 18 § första stycket miljöbalken kan tas bort.

Bestämmelsen i 14 kap. 18 § andra stycket miljöbalken avser uppgiftsskyldighet för sådana kemiska produkter och organismer som inte omfattas av krav på tillstånd eller godkännande. Uppgiftsskyldigheten gäller nya uppgifter om att en kemisk produkt eller organism har cancerogena, mutagena eller reproduktionstoxiska egenskaper.

I CLP-förordningen finns en skyldighet för tillverkare och importörer av ämnen som är klassificerade som farliga enligt förordningen att lämna uppgift om ämnets klassificering till det europeiska klassificeringsregistret som förs av ECHA. Skyldigheten gäller för alla klassificeringar enligt förordningen och således inte bara vid en klassificering av ett ämne som cancerogent, mutagent eller reproduktionstoxiskt. Skyldigheten gäller för ämnen som sådana samt ämnen som släpps ut på marknaden i blandningar om koncentrationen av ämnet i blandningen är så hög att själva blandningen också klassificeras som farlig (artiklarna 39 och 40 i CLP-förordningen). Om det kommer fram nya uppgifter om ämnets farlighet och om dessa medför att ämnets klassificering ändras, ska tillverkarna och importörerna av ämnet uppdatera uppgifterna till registret.

Eftersom uppgiftsskyldigheten för ämnen numera regleras i EU-rätten bör bestämmelsen i 14 kap. 18 § andra stycket miljöbalken tas bort.

7.6 Dispens från EU-förordningar med hänsyn till totalförsvarets intressen

Regeringens förslag: Bestämmelsen om dispens från krav i Reach-förordningen och CLP-förordningen om det behövs med hänsyn till totalförsvarets intressen tas bort.

Promemorians förslag innebär att bestämmelsen ändras så att den även avser dispens från kraven i EU:s biocidförordning.

Remissinstanserna: *Försvarets materielverk* anser att den dispensmöjlighet som föreslogs i promemorian bara kan tillämpas i praktiken om en dispens omfattar hela kedjan av aktörer inom det aktuella uppdraget och att en dispens därför bör omfatta ett helt system av varor eller produkter vid ett och samma tillfälle även om anskaffning, lagring, användning och avveckling sker under en längre tidsperiod.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 2.8 i EU:s biocidförordning ger medlemsstaterna rätt att göra undantag från förordningen när det är nödvändigt på grund av försvarsintressen. Artikel 1.3 i CLP-förordningen och artikel 2.3 i Reach-förordningen innehåller liknande skrivningar om att medlemsstaterna får tillåta undantag från kraven i förordningarna när det är nödvändigt på grund av försvarsintressen.

Regeringen har i förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer föreskrivit att Generalläkaren i det enskilda fallet får ge dispens från kraven i Reach-förordningen och CLP-förordningen. Föreskriften kompletterar de berörda EU-förordningarna men tillför inte något väsentligt nytt. Föreskriften är att anse som en verkställighetsföre-

skrift. En sådan föreskrift kan regeringen meddela med stöd av 8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen.

Ett bemyndigande i lag behövs inte för att föreskriva vilken myndighet som får ge dispens från kraven i Reach-förordningen, CLP-förordningen och EU:s biocidförordning. Bemyndigandet i nuvarande 14 kap. 20 § miljöbalken kan tas bort.

8 Mål om fördelning av kostnader

Regeringens förslag: En ny bestämmelse införs i 21 kap. 1 § miljöbalken med innebörden att mark- och miljödomstolen som första instans prövar mål om fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt artikel 63.3 i EU:s biocidförordning eller artikel 62.6 i EU:s växtskyddsmedelsförordning.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 63 i EU:s biocidförordning och artikel 62 i EU:s växtskyddsmedelsförordning finns regler om hur kostnader för tillgängliga studier ska fördelas mellan flera sökande. Enligt båda förordningarna gäller att försök på ryggradsdjur inte ska upprepas i syfte att uppfylla informationskraven i förordningarna. Förordningarna innehåller därför regler om att den som äger rätten till de vetenskapliga och tekniska uppgifter som hänför sig till sådana försök och studier ska ge andra sökande tillgång till uppgifterna och rätt att hänvisa till dem i en ansökan. Förordningarna ger den som äger uppgifterna rätt att få kompensation för detta. Om parterna inte kan komma överens om det belopp som ska betalas till den som äger uppgifterna kan nationella domstolar bestämma fördelningen av kostnaderna.

Sedan tidigare gäller att mark- och miljödomstolen som första instans prövar mål om fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information som ska ges in i samband med en registrering enligt Reach-förordningen. Även mål om kostnadsdelning enligt EU:s biocidförordning och EU:s växtskyddsmedelsförordning bör prövas av mark- och miljödomstolen som första instans. Frågor som kan komma upp under en sådan prövning kan vara av vetenskaplig karaktär och sammansättningen i mark- och miljödomstolen kan därför underlätta domstolens ställningstagande i målet.

Hänvisningsteknik

I avsnitt 7.2 redogörs för de utgångspunkter som gäller vid val av hänvisningsteknik. De förfaranderegler som är relevanta för rättskipningsuppgiften finns i de artiklar i EU-förordningarna som forumbestämmelserna hänvisar till. Hänvisningarna till dessa artiklar bör vara dynamiska. På så sätt säkerställs att ändringar i förfarandereglerna får omedelbart genomslag i rättstillämpningen och att omfattningen av Mark- och miljödomstolarnas prövning vid varje tidpunkt överensstämmer med kraven i EU-förordningarna.

9 Straffbestämmelser för överträdelse av EU:s biocidförordning

Regeringens bedömning: Överträdelse av EU:s biocidförordning bör vara kriminaliserad i samma utsträckning som överträdelse av nu gällande regler om biocidprodukter. Straffbestämmelserna bör överensstämma med dem som gäller för överträdelse av EU:s växtskyddsmedelsförordning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter i denna fråga.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 87 i EU:s biocidförordning ska medlemsstaterna införa sanktioner för överträdelse av förordningen och vidta de åtgärder som behövs för att se till att sanktionsbestämmelserna tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

I 29 kap. miljöbalken finns det i dag bestämmelser som straffsanktionerar utsläppande på marknaden och användning av icke-godkända biocidprodukter som omfattas av krav på godkännande i svenska nationella regler. Detsamma gäller felaktig användning av biocidprodukter som har godkänts enligt nationella regler. Överträdelse av bestämmelser i EU:s biocidförordning bör straffsanktioneras på motsvarande sätt. Straffbestämmelserna bör vidare överensstämma med de sanktioner som finns för överträdelse av EU:s växtskyddsmedelsförordning.

Straffbestämmelserna ska enligt regeringens mening, läsas som om handlingsregeln står i själva straffbestämmelsen. För ansvar är det därför tillräckligt att gärningsmannen har haft uppsåt till de förhållanden som motsvarar rekvisiten i de normer till vilka det hänvisas. Det krävs inte uppsåt till själva normöverträdelsen. Det innebär att man måste förstå vad man gör men inte att det man gör faller under straffbestämmelsen och följaktligen inte heller att man överträder de bakomliggande bestämmelserna.

Hänvisningarna till bakomliggande EU-regler i de nu föreslagna straffbestämmelserna är tydliga och väl preciserade. Hänvisningarna kan dock uppfattas som komplicerade på grund av att EU-förordningar på miljöområdet ofta är omfattande och har en utformning som avviker från svensk rättstradition. I regel krävs det därför efterforskning för att få klarhet i vilka EU-regler som gäller för en verksamhet och vad som är straffsanktionerat. EU-förordningars ibland komplexa utformning utgör dock enligt regeringen inte ett skäl för att kräva subjektiv täckning av handlingsreglernas existens. Enbart den omständigheten att det kan fordras efterforskning och överväganden om vad som gäller innebär inte att kravet på tydlighet och precision i ett blankettstraffbud ska anses eftersatt (se NJA 2007 s. 227 och NJA 2012 s. 105).

Hänvisningsteknik

Utgångspunkten är att hänvisningar till EU-förordningar i straffbestämmelser bör vara statiska. Hänvisningarna till EU-rättsförordningarna i de föreslagna straffbestämmelserna bör dock vara dynamiska. Se närmare om valet av hänvisningsteknik i avsnitt 7.2.

EU-förordningar får inte transformeras till nationell rätt och handlingsreglerna i EU-förordningarna får alltså inte upprepas i svensk lag. Detta innebär att svenska straffbestämmelser som kriminaliserar överträdelse av handlingsregler i EU-förordningar måste hänvisa till de artiklar där handlingsreglerna finns.

För att säkerställa att ändringar i EU:s biocidförordning får omedelbart genomslag vid tillämpningen av straffbestämmelserna är det ändamålsenligt att hänvisningarna till EU-förordningen är dynamiska. En sådan hänvisningsteknik innebär en tillräcklig avgränsning av straffbestämmelsernas räckvidd om den kombineras med en ram inom vilken det straffbara området anges. Det är därför den teknik som har valts för de straffbestämmelser i 29 kap. miljöbalken som är föremål för ändringar i denna lagrådsremiss.

Den valda tekniken innebär att en ändring i EU-reglerna behöver underställas riksdagen prövning endast om ändringen tillför någon handlingsregel som går utanför den angivna straffbestämmelsens ram.

9.1 Korrekt användning av biocidprodukter

Regeringens förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet använder en biocidprodukt utan att följa de bestämmelser och villkor som följer av märkningen enligt vad som krävs i artikel 17.5 i EU:s biocidförordning döms för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kemikalieinspektionen* anser att det går att ifrågasätta om den föreslagna bestämmelsen i 29 kap. 3 § andra stycket 20 miljöbalken omfattar felanvändning enligt äldre märkningskrav.

Skälen för regeringens förslag: De bestämmelser och villkor som gäller för tillhandahållandet på marknaden och användningen av en enskild biocidprodukt eller en biocidfamilj ska anges i produktgodkännandet (artikel 22.1 i EU:s biocidförordning). Exempel på sådana villkor är hur och var bekämpning får ske, vilka användningsområden som produkten är godkänd för och den tid som får förflyta mellan behandling och tillträde för människor och djur till det område där biocidprodukten har använts. Användningsvillkoren ska anges på etiketten på biocidproduktens förpackning (artikel 69).

Att villkoren följs vid användning kan vara en förutsättning för godkännande av produkten, närmare bestämt för att produkten ska anses ha acceptabla effekter på människors hälsa och miljön. Enligt artikel 17.5 i EU:s biocidförordning krävs därför att en biocidprodukt ska användas i enlighet med de bestämmelser och villkor som gäller för produktgodkännandet samt de märknings- och förpackningskrav som anges i artikel 69.

Motsvarande bestämmelser om krav på korrekt användning för biocidprodukter som inte omfattas av tillämpningsområdet för EU:s biocidförordning finns i 4 kap. 27 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Användning av biocidprodukter i strid med kraven i artikel 17.5 i EU:s biocidförordning och 4 kap. 27 § förordningen om bekämpningsmedel kan medföra risk för skada på människors hälsa och miljön.

Straffbestämmelsen i 29 kap. 3 § andra stycket 2 miljöbalken kriminaliserar överträdelser av kraven på korrekt användning av biocidprodukter i 4 kap. 27 § förordningen om bekämpningsmedel. Att inte följa de villkor för användning som uttryckligen anges på produktens etikett enligt vad som följer av artikel 17.5 i EU:s biocidförordning bör straffsanktioneras på motsvarande sätt. En ny sanktionsbestämmelse med direkt koppling till artikel 17.5 i EU:s biocidförordning bör därför tas in i 29 kap. 3 § andra stycket 20 miljöbalken.

Kemikalieinspektionen anser att det är tveksamt om den föreslagna bestämmelsen omfattar användning i strid med märkningskrav i den tidigare gällande förordningen (2000:338) om biocidprodukter. Den förordningen innehöll bestämmelser som genomförde det tidigare gällande biociddirektivet. Biocidprodukter som har godkänts enligt biociddirektivet ska enligt artikel 92.2 i EU:s biocidförordning anses vara godkända enligt artikel 17 i EU-förordningen. Detta innebär att artikel 17.5 i förordningen är tillämplig på sådana biocidprodukter och att den nu föreslagna straffbestämmelsen i 29 kap. 3 § andra stycket 20 miljöbalken bör anses gälla för dessa.

Felaktig användning av biocidprodukter som har godkänts enligt nationella regler i den tidigare gällande förordningen (2000:338) om biocidprodukter omfattas dock inte av straffbestämmelsen i 29 kap. 3 § andra stycket 20 miljöbalken. Brott mot föreskrifter som regeringen har meddelat är i stället straffbara enligt 29 kap. 3 § andra stycket 2 miljöbalken. För att felaktig användning av biocidprodukter som har godkänts enligt äldre regler ska omfattas av den straffbestämmelsen behöver dessa äldre godkännanden anses som godkännanden som har meddelats enligt förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Det problemet löses lämpligen på förordningsnivå.

9.2 Innehåll av beståndsdelar i biocidprodukter som avskräcker från konsumtion

Regeringens förslag: Den som är innehavare av ett produktgodkännande för en produkt som allmänheten har tillgång till och med uppsåt eller av oaktsamhet inte ser till att produkten innehåller beståndsdelar som avskräcker från konsumtion enligt vad som krävs i artikel 69.1 andra stycket andra meningen i EU:s biocidförordning, döms för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Biocidprodukter som är tillgängliga för allmänheten får inte vara lockande för barn och ska innehålla be-

ständsdelar som avskräcker från konsumtion (artikel 69.1 andra stycket andra meningen i EU:s biocidförordning). Konsumtion av biocidprodukter kan orsaka allvarliga förgiftningsfall och riskerar att särskilt drabba barn och andra sårbara befolkningsgrupper. En överträdelse av regeln bör därför medföra straffansvar. För växtskyddsmedel finns en liknande bestämmelse (artikel 64.3 i EU:s växtskyddsmedelsförordning). Överträdelser av den bestämmelsen är straffsanktionerad i 29 kap. 3 § andra stycket 16 miljöbalken. En ny sanktionsbestämmelse som kopplar till artikel 69.1 i EU:s biocidförordning bör därför tas in i 29 kap. 3 § andra stycket 22 miljöbalken.

9.3 Förbud mot att släppa ut varor behandlade med vissa biocidprodukter

Regeringens förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet släpper ut en vara som har behandlats med en biocidprodukt på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 58.2 i EU:s biocidförordning döms för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kemikalieinspektionen* anser att det kan vara lämpligare att straffbestämmelsen om överträdelser av artikel 58.2 i EU:s biocidförordning tas in i 29 kap. 4 § miljöbalken.

Skälen för regeringens förslag: I EU:s biocidförordning finns det regler om utsläppande på marknaden av varor som har behandlats med en biocidprodukt (artikel 58). En behandlad vara får inte släppas ut på marknaden såvida inte samtliga verksamma ämnen i de biocidprodukter som varan har behandlats med eller innehåller är godkända inom EU (artikel 58.2). Vid tillverkningen eller behandlingen av varan måste dessutom de eventuella begränsningar och villkor som gäller för de verksamma ämnen som ingår i biocidprodukten ha följts. Bestämmelsen riktar sig till den som släpper ut den behandlade varan på marknaden, dvs. den som för första gången tillhandahåller varan på unionsmarknaden.

Användningen av biocidprodukter i varor har ökat under de senaste åren och sådana varor finns överallt i samhället. Det är fråga om varor som används av många människor och som till slut måste tas om hand som avfall, exempelvis strumpor, kylskåp, datortangentbord och bänkskivor. Vid tillverkning inom EU gäller att de biocidprodukter som används vid tillverkningen måste vara godkända. Syftet med artikel 58.2 är att motsvarande krav ska gälla för importerade varor. Reglerna om behandlade varor i EU:s biocidförordning innebär således att samma krav kommer att gälla för importerade varor som för varor som tillverkas inom EU. Detta medför att skyddet för människors hälsa och miljön ökar.

Användning av icke godkända verksamma ämnen i biocidbehandlade varor riskerar att medföra skador på människors hälsa och på miljön. Det kan t.ex. vara fråga om användning av en biocidprodukt som innehåller verksamma ämnen som har förbjudits inom EU på grund av sina miljö- och hälsofarliga egenskaper. Överträdelser av förbudet i artikel 58.2 i

EU:s biocidförordning bör därför straffsanktioneras med en ny bestämmelse i 29 kap. 3 § andra stycket 21 miljöbalken.

Kemikalieinspektionen har ifrågasatt om inte utsläppande på marknaden av biocidbehandlade varor i strid med artikel 58.2 i EU:s biocidförordning i stället bör straffsanktioneras med en ny punkt i 29 kap. 4 § miljöbalken. I den paragrafen finns straffbestämmelser som gäller när någon påbörjar en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan ett godkännande eller ett tillstånd när sådant godkännande eller tillstånd krävs. Utsläppande på marknaden av biocidbehandlade varor förutsätter dock inte tillstånd eller godkännande. Artikel 58.2 är istället utformad som ett förbud mot utsläppande på marknaden av behandlade varor som inte uppfyller kraven i artikeln. Detta är ett tydligt försiktighetsmått och en straffbestämmelse som kopplar till överträdelser av artikeln hör därför hemma i bestämmelsen om miljöfarlig kemikaliehantering.

9.4 Försvårande av miljökontroll

Regeringens förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lämnar en oriktig uppgift, som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning eller tillsyn, i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska ges in till en myndighet enligt artikel 20 i EU:s biocidförordning döms för försvårande av miljökontroll till böter eller fängelse i högst två år. Ett likadant straffansvar gäller för den som i fråga om en godkänd biocidprodukt inte lämnar sådan information om produkten som krävs enligt artikel 47.1 i förordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens förslag

I 29 kap. 5 § miljöbalken straffbeläggs som försvårande av miljökontroll den gärning som består i att lämna oriktiga uppgifter eller inte lämna vissa underrättelser eller uppgifter. Bestämmelsen är avgränsad till sådana uppgiftsskyldigheter som har omedelbar betydelse för att myndigheterna ska kunna vidta åtgärder till skydd för miljön och rör sådana uppgifter som myndigheterna har svårt att få tillgång till på annat sätt. För straffbarhet krävs uppsåt eller oaktsamhet av normalgraden.

Uppgifter i en ansökan om produktgodkännande

Av artikel 17.1 i EU:s biocidförordning följer att biocidprodukter inte får tillhandahållas på marknaden eller användas om de inte har godkänts i enlighet med förordningen. I artikel 20 ställs närmare krav på vad en ansökan om godkännande ska innehålla. Korrekta uppgifter i en ansökan om godkännande har grundläggande betydelse för bedömningen av om en produkt kan godkännas och hur eventuella villkor ska vara utformade. En bedömning som vilar på felaktiga uppgifter riskerar i förlängningen att leda till skador på människors hälsa och miljön.

I likhet med det som gäller för nationella godkännanden av biocidprodukter, för produktgodkännanden enligt EU:s växtskyddsmedelsförordning och för tillståndsprövning enligt Reachförordningen bör sådana oriktigheter i en ansökan om produktgodkännande som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning föranleda ansvar för försvårande av miljökontroll. Att lämna oriktiga uppgifter i en ansökan om godkännande av en biocidprodukt bör därför straffsanktioneras genom en ändring i 29 kap. 5 § första stycket 1 a miljöbalken.

Skyldighet att underrätta om skadliga effekter

Om det kommer fram nya uppgifter som kan leda till att produktgodkännandet av en biocidprodukt måste omprövas, ska den som innehar produktgodkännandet informera den myndighet som har beslutat om godkännandet. Detta gäller enligt artikel 47.1 i EU:s biocidförordning. Enligt artikeln omfattar informationsskyldigheten nya uppgifter om att det verksamma ämnet eller biocidprodukten kan ha skadliga effekter på människor eller miljön, att det ingående verksamma ämnet har potential att leda till resistensutveckling eller att biocidprodukten inte är tillräckligt effektiv. Att denna informationsskyldighet uppfylls är en förutsättning för att samhällets kontroll över biocidprodukter ska kunna upprätthållas och i förlängningen en mycket viktig del av skyddet för människors hälsa och miljön.

I EU:s växtskyddsmedelsförordning finns en liknande bestämmelse med en skyldighet att informera om potentiellt skadliga eller oacceptabla verkningar. Överträdelser av den bestämmelsen är straffsanktionerade med nuvarande 29 kap. 5 § 7 miljöbalken. I likhet med det som gäller för växtskyddsmedel bör underåtelse att informera om sådana uppgifter som avses i artikel 47.1 i EU:s biocidförordning vara förenad med straffansvar. En ny bestämmelse med den innebörden bör därför införas i en särskild punkt i 29 kap. 5 § miljöbalken.

9.5 Bristfällig miljöinformation

Regeringens förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot artikel 58.3 eller 69.2 i EU:s biocidförordning genom att inte märka eller felaktigt märka en behandlad vara eller en biocidprodukt döms för bristfällig miljöinformation till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma gäller den som inte lämnar produktinformation som uppfyller kraven i artikel 72.

Regeringens bedömning: En överträdelse av artikel 58.5, som innebär en skyldighet att på en konsuments begäran lämna information om biocidbehandling av en behandlad vara, har inte ett så högt straffvärde att en straffsanktion är motiverad.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Kemikalieinspektionen* anser att det kan ifrågasättas om en felaktig märkning i relation till biocidprodukter som godkänts enligt äldre rätt sanktioneras genom den föreslagna bestämmelsen efter-

som artikel 69 i EU:s biocidförordning har en utformning som inte med tydlighet tar sikte på produkter som tillhandahålls enligt äldre rätt. *Länsstyrelsen i Gotlands län* anser att det bör anges hur produkterna ska märkas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Till skillnad från straffbestämmelsen om försvårande av miljökontroll handlar bestämmelserna om bristfällig miljöinformation i 29 kap. 6 § miljöbalken om uppgiftsskyldighet gentemot andra än myndigheter och rör enbart kemiska produkter, biotekniska organismer och varor. Paragrafen innehåller bl.a. straffbestämmelser kopplade till märkningskrav som finns i olika EU-förordningar.

Märkning av biocidprodukter

Regler om märkning av biocidprodukter finns i artikel 69.1 första stycket och artikel 69.2 i EU:s biocidförordning. Innehavaren av ett produktgodkännande ska se till att produkten är klassificerad, märkt och förpackad i enlighet med den godkända sammanfattningen av biocidproduktens egenskaper samt kraven i CLP-förordningen (artikel 69.1). Överträdelser av bestämmelserna i CLP-förordningen är straffsanktionerade genom 29 kap. 6 § första stycket 6 miljöbalken.

Krav på ytterligare information som ska anges på etiketten finns i artikel 69.2 i EU:s biocidförordning. Innehavaren av produktgodkännandet ska bl.a. se till att etiketten innehåller uppgift om ingående verksamma ämnen och nanomaterial, de användningsområden som produkten är godkänd för samt appliceringsfrekvens och dosering. Genom den information som ska lämnas på etiketten enligt artikel 69.2 får användaren den information som behövs för att kunna hantera biocidprodukten på ett säkert sätt. Förutom bruksanvisning och användningsområden ska etiketten bl.a. innehålla information om den tid som ska förflyta mellan behandling och tillträde för människor och djur till det område där produkten har använts, vilka åtgärder som ska vidtas vid felaktig användning samt information om särskilda faror för miljön. Det är därför mycket viktigt att märkningen av biocidprodukter är korrekt. Mot denna bakgrund är överträdelser av EU-förordningens krav på märkning så allvarliga att de bör vara förenade med straffansvar enligt 29 kap. 6 § miljöbalken.

Kemikalieinspektionen anser att det kan ifrågasättas om en felaktig märkning i relation till biocidprodukter som godkänts enligt äldre rätt sanktioneras genom denna bestämmelse eftersom artikel 69 i EU:s biocidförordning har en utformning som inte med tydlighet tar sikte på produkter som tillhandahålls enligt äldre rätt. Artikel 92.2 i EU:s biocidförordning innehåller emellertid en övergångsbestämmelse som innebär att biocidprodukter som har godkänts enligt biociddirektivet ska anses vara godkända enligt artikel 17 i förordningen. Detta bör anses medföra att de bestämmelser i EU-förordningen som gäller för innehavaren av produktgodkännanden, t.ex. artikel 69, även gäller för biocidprodukter som har godkänts enligt det tidigare gällande direktivet.

När det gäller märkning av biocidprodukter som har godkänts enligt nationella regler bör dock i stället straffbestämmelsen i 29 kap. 6 § 1 c vara tillämplig eftersom det är fråga om produktinformation som krävs i

föreskrifter som regeringen har meddelat. Felaktig märkning av biocidprodukter som har godkänts enligt förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel omfattas således av straffbestämmelsen i 6 § 1 c. För att felaktig märkning av biocidprodukter som har godkänts enligt äldre regler ska omfattas av den straffbestämmelsen behöver äldre godkännanden anses som godkännanden som har meddelats enligt förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel. Det problemet löses lämpligen på förordningsnivå.

Länsstyrelsen i Gotlands län anser att det bör anges hur produkterna ska märkas. Regeringen anser dock att några ytterligare bestämmelser om hur biocidprodukter ska märkas inte är möjliga att införa med hänsyn till att märkningen regleras i EU:s biocidförordning.

Reklam för biocidprodukter

EU:s biocidförordning innehåller krav på utformningen av reklam för biocidprodukter (artikel 72.1 och 72.3). Reglerna innebär bl.a. att all reklam för biocidprodukter ska innehålla en uppmaning om att läsa etiketten och produktinformation före användning och att använda produkten på ett säkert sätt. Reklamen får inte hänvisa till produkten på ett sätt som är vilseledande med hänsyn till produktens risker för människors hälsa eller miljön eller dess effektivitet.

Kraven har stora likheter med de regler om reklam som finns i artikel 66 i EU:s växtskyddsmedelsförordning. De reklambestämmelserna omfattas av straffansvar enligt 29 kap. 6 § första stycket 7 c miljöbalken.

Syftet med bestämmelserna om utformning av reklam i EU:s biocidförordning är i förlängningen att skydda människors hälsa och miljön från risken att komma till skada. Även biocidprodukter som är produktgodkända kan vara farliga för människors hälsa och miljön. Det är därför viktigt att reklam för biocidprodukter inte vilseleder användaren i detta avseende. Om en biocidprodukt används på fel sätt, riskerar den att orsaka skador både på den som använder produkten och på miljön i övrigt. Överträdelser bör därför vara förenade med straffansvar. Detta ligger också i linje med den kriminalisering som gäller för överträdelser av bestämmelserna om reklam i EU:s växtskyddsmedelsförordning. En straffbestämmelse som omfattar överträdelser av kraven i artikel 72 bör därför införas genom en särskild punkt i 29 kap. 6 § miljöbalken.

Frågan om reklam föranleder överväganden i förhållande till tryckfrihetsförordningens bestämmelser och det kan i sammanhanget konstateras att det inte finns något hinder mot att i vanlig lag reglera frågor om reklam till skydd för människors hälsa eller miljön. Sådana bestämmelser finns t.ex. i den nuvarande lydelsen av 14 kap. miljöbalken. Det framgår av 1 kap. 9 § 3 tryckfrihetsförordningen att, utan hinder av förordningen, gäller vad i lag är stadgat om förbud mot kommersiell annons som meddelats till skydd för människors hälsa eller miljön enligt förpliktelse som följer av anslutningen till Europeiska gemenskapen. Med förbud anses inte endast totalförbud utan också villkor för annonsering eller andra begränsningar i rätten att annonsera (prop. 1973:123 s. 47 och prop. 1993/94:114 s. 33). Inte heller yttrandefrihetsgrundlagen innebär något hinder mot reglering av reklam i vanlig lag (1 kap. 12 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen).

Märkning av behandlade varor

Behandlade varor ska, om varan säljs med ett påstående om att varan har en biocid effekt alternativt om det krävs i beslutet om godkännande av det verksamma ämnet, vara märkta. Märkningen ska bl.a. innehålla information om att varan har behandlats med en biocidprodukt och namnet på de verksamma ämnen som har använts (artikel 58.3 i EU:s biocidförordning). Varan ska även märkas med användningsinstruktioner om det är nödvändigt för att skydda hälsa eller miljö. Av samma skäl som anförts i fråga om märkning av biocidprodukter bör brott mot märkningsskyldigheten när det gäller behandlade varor omfattas av straffansvar. En straffbestämmelse som omfattar överträdelser av kraven på märkning i artikel 58.3 bör därför införas genom en särskild punkt i 29 kap. 6 § första stycket miljöbalken.

Tillhandahållande av information om biocidprodukter i varor

Utöver den märkning som en biocidbehandlad vara ska vara försedd med enligt artikel 58.3 i EU:s biocidförordning har konsumenter rätt att begära information om biocidbehandlingen av den behandlade varan (artikel 58.5). Leverantören av varan ska tillhandahålla sådan information inom 45 dagar från det att konsumenten framställde sin begäran. Det framgår inte av förordningen vilken information om biocidbehandlingen som leverantören är skyldig att lämna.

En biocidbehandlad vara kan påverka människors hälsa och miljön under en lång tid och det är nödvändigt att ha kunskaper om hur den ska användas på ett säkert sätt. För att kunna använda varan på ett säkert sätt behöver konsumenterna information om att varan är biocidbehandlad, vilka ämnen varan har behandlats med och vilka försiktighetsmått som bör vidtas vid användningen. Den informationen ska konsumenterna få genom märkningen. Konsumenten kan enligt artikel 58.5 därutöver begära ytterligare information från leverantören om biocidbehandlingen av varan. Mot bakgrund av att konsumenten genom märkningen ska få den viktiga informationen om hur varan ska användas på ett säkert sätt bedöms straffvärdet av att inte lämna sådan information som avses i artikel 58.5 inte vara så högt att en kriminalisering är motiverad.

I Reachförordningen finns en skyldighet för leverantörer att på en konsuments begäran lämna information om innehållet av vissa farliga ämnen i varor (artikel 33). Överträdelser av den bestämmelsen är straffsanktionerade i 29 kap. 6 § första stycket 4 c miljöbalken. Till skillnad från vad som gäller enligt EU:s biocidförordning innehåller emellertid inte Reachförordningen någon skyldighet för leverantörerna att märka varorna med information om ingående ämnen eller relevanta försiktighetsåtgärder. Konsumenter kan bara få sådan information genom att aktivt begära den enligt artikel 33. Av den anledningen har en underlåtelse att lämna information enligt artikel 33 i Reachförordningen ett högre straffvärde än underlåtelse att lämna information enligt artikel 58.5 i EU:s biocidförordning.

9.6 Parallellhandelstillstånd

Regeringens förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet tillhandahåller eller använder en biocidprodukt som är godkänd i ett annat land i EU men inte i Sverige utan att biocidprodukten omfattas av sådant parallellhandelstillstånd som avses i artikel 53 i EU:s biocidförordning döms till böter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelserna om parallellhandelstillstånd i EU:s biocidförordning innebär att den som släpper ut eller använder en biocidprodukt som har beviljats ett parallellhandelstillstånd i enlighet med artikel 53 inte behöver ett produktgodkännande.

I artikel 53 anges att en biocidprodukt som har godkänts i en medlemsstat (ursprungsmedlemsstaten) får tillhandahållas på marknaden i en annan medlemsstat (införselmedlemsstaten) utan produktgodkännande om ett parallellhandelstillstånd har beviljats. En ansökan om parallellhandelstillstånd görs hos den behöriga myndigheten i införselmedlemsstaten. Enligt artikel 53 ska ett parallellhandelstillstånd beviljas om den behöriga myndigheten i införselmedlemsstaten kan fastställa att biocidprodukten till sin sammansättning är identisk med en biocidprodukt som redan har godkänts i införselmedlemsstaten (referensprodukten).

Ett parallellhandelstillstånd avser en biocidprodukt som har godkänts i en annan medlemsstat och som är identisk med en biocidprodukt som redan är godkänd i införselmedlemsstaten. Eftersom en identisk produkt har riskbedömts är en överträdelse av tillståndskravet inte lika allvarligt som en överträdelse av kravet på produktgodkännande. Det är dock viktigt att den behöriga myndigheten i Sverige, Kemikalieinspektionen, ges möjlighet att kontrollera att parallellprodukten överensstämmer med referensprodukten samt säkerställa att samma villkor gäller för parallellprodukten som för referensprodukten. Det är därför viktigt att kravet på parallellhandelstillstånd följs och brott mot tillståndsplikten bör sanktioneras. Straffvärdet är dock inte högre än att man kan överväga en miljö-sanktionsavgift. För att fastställa om en överträdelse har ägt rum måste det dock prövas om parallellprodukten i sin sammansättning är identisk med en redan godkänd produkt. En sådan bedömning kan vara tidskrävande och svår att göra. Systemet med miljö-sanktionsavgifter är avsett att vara ett snabbt, tydligt, enkelt och schabloniserat förfarande för att sanktionera överträdelser. Eftersom det inte enkelt kan konstateras om en överträdelse av reglerna om parallellhandelstillstånd har skett bör ett brott mot artikel 53 medföra en straffsanktion. Straffet för en sådan överträdelse kan dock begränsas till böter.

Kravet på parallellhandelstillstånd gäller enligt artikel 53 både för tillhandahållande och för användning av parallellprodukten i införselmedlemsstaten. Vid en bedömning av vad som kan betraktas som oaktsamt vid användning av en biocidprodukt som saknar parallellhandelstillstånd måste hänsyn tas till om den som använt biocidprodukten på grund av omständigheterna har haft anledning att misstänka att ett sådant tillstånd

saknades, t.ex. om användaren i samband med inköp av produkten haft skäl att vara särskilt vaksam. Om biocidprodukter säljs på platser där sådan försäljning normalt inte förekommer eller om produkterna inte är märkta på svenska bör det ställas högre krav på användaren att undersöka om det finns ett godkännande eller ett parallellhandeltillstånd. Det bör också ställas högre krav på noggrannhet i detta avseende om det är fråga om yrkesmässig eller storskalig användning.

Vissa överträdelser som faller inom ramen för den nu föreslagna straffbestämmelsen kan antas omfattas av bestämmelserna i lagen (2000:1225) om straff för smuggling. För ansvar enligt lagen om straff för smuggling krävs dock grov oaktsamhet medan det för ansvar enligt den föreslagna bestämmelsen i miljöbalken endast krävs oaktsamhet av normalgraden. Det straffbara området är således större enligt miljöbalken.

10 Straffbestämmelser för överträdelser av EU:s förordning om fluorerade växthusgaser

Regeringens bedömning: Överträdelser av EU:s förordning om fluorerade växthusgaser bör vara kriminaliserade i samma utsträckning som överträdelser av den tidigare gällande förordningen (EG) nr 842/2006.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft några synpunkter i denna fråga.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 25 i EU:s förordning om fluorerade växthusgaser ska medlemsstaterna anta bestämmelser om de sanktioner som ska tillämpas vid överträdelser av förordningen. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande

I 29 kap. 3 § andra stycket 6–8 och 6 § första stycket 4 miljöbalken finns bestämmelser som kriminaliserar överträdelser av den tidigare gällande EU-förordningen om fluorerade växthusgaser, förordning (EG) nr 842/2006. Överträdelser av den nya EU-förordningen om fluorerade växthusgaser bör sanktioneras på samma sätt.

Hänvisningar till artiklar i EU-förordningen om fluorerade växthusgaser bör vara dynamiska. I avsnitt 9 redogörs för skälen för detta. Där redogörs även för de överväganden som görs ifråga om uppsåtsbedömningen.

10.1 Utsläpp av fluorerade växthusgaser ska förhindras och läckage åtgärdas

Regeringens förslag: Den som i fråga om skyldighet att vidta åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot artikel 3.2 eller 3.3 första stycket i EU:s förordning om fluorerade växthusgaser döms för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Av den nu gällande lydelsen i 29 kap. 3 § andra stycket 6 miljöbalken följer att det är straffbart att med uppsåt eller av oaktsamhet, i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser, bryta mot bestämmelserna i artikel 3.1 i förordning (EG) nr 842/2006. Brottet benämns miljöfarlig kemikaliehantering. Enligt artikel 3.1 ska operatörer av kyl-, luft-, konditionerings- och värmepumputrustning samt brandskyddssystem som innehåller fluorerade växthusgaser vidta alla tekniskt genomförbara och ekonomiskt rimliga åtgärder för att förhindra eller åtgärda läckage av sådana gaser. Motsvarande regler i den nya EU-förordningen finns i artikel 3.2 och 3.3 första stycket. Där sägs att operatörer av utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser ska vidta försiktighetsåtgärder för att förhindra oavsiktliga utsläpp av sådana gaser. I syfte att begränsa läckage av fluorerade växthusgaser till ett minimum ska operatörerna vidta alla åtgärder som är tekniskt och ekonomiskt genomförbara. När ett läckage har upptäckts ska operatörerna se till att utrustningen repareras utan dröjsmål.

Den tidigare regleringen skiljer sig till viss del från den nu gällande bland annat genom att de nya bestämmelserna har ett mera generellt tillämpningsområde. Bestämmelsernas redaktionella och språkliga utformning skiljer sig också åt. Skillnaderna innebär dock inte någon större förändring av bestämmelsernas innebörd.

Artikel 3.3 är uppdelad på två stycken. Andra stycket säger i allt väsentligt att utrustning med fluorerade växthusgaser ska kontrolleras, repareras och besiktigas av certifierad personal inom viss tid. Överträdelser av andra stycket kan föranleda miljöstraffavgift (jfr 9 kap. 1 § förordningen om miljöstraffavgifter).

De bestämmelser som handlar om att förhindra och åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bör fortfarande vara förenade med ett straffansvar. Hänvisningen i 29 kap. 3 § andra stycket 6 miljöbalken bör därför ändras till att i stället hänvisa till artikel 3.2 och 3.3 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser.

10.2 Fluorerade växthusgaser ska återvinnas på ett säkert sätt

Regeringens förslag: Den som, i fråga om skyldighet att se till att återvinning av fluorerade växthusgaser utförs av certifierad eller lämpligt utbildad personal, med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot artikel 8.1 eller 8.3 i EU:s förordning om fluorerade växthusgaser döms för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Enligt miljöbalkens nuvarande straffbestämmelser gäller att den som, i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad eller lämpligt utbildad personal, bryter mot en bestämmelse i artikel 4.1 eller 4.3 i (EG) nr 842/2006 döms för miljöfarlig kemikaliehantering (29 kap. 3 § andra stycket 7 miljöbalken).

Av artikel 4.1 följer att den som har det faktiska tekniska ansvaret för a) kylkretsar i kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning, b) utrustning som innehåller lösningsmedel med fluorerade växthusgaser, c) brandskyddssystem och brandsläckare, eller d) högspänningsbrytare ska se till att de fluorerade växthusgaserna i sådan utrustning återvinns av certifierad personal på ett godtagbart sätt.

Vidare säger artikel 4.3 att det endast är personal med lämplig utbildning som får återvinna fluorerade växthusgaser i andra produkter eller annan utrustning än de som nämns i artikel 4.1. Detta gäller i den mån det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

Bestämmelserna om återvinning av fluorerade växthusgaser i den nya EU-förordningen om fluorerade växthusgaser har i huvudsak samma tillämpningsområde som tidigare. Dock med tillägget att lastbilar med kylenheter som innehåller kylkretsar och släpfordon med kylaggregat numera omfattas. Detsamma gäller annan mobil utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser (jfr artikel 8.1 och 8.3). Därutöver ska återvinning av fluorerade växthusgaser från luftkonditioneringsutrustning i vissa typer av fordon utföras av någon som har tillräckliga kvalifikationer eller genomgått lämplig utbildning (se artikel 8.3 andra och tredje styckena).

Även överträdelser av dessa bestämmelser bör fortsättningsvis vara förenade med ett straffansvar. Hänvisningen i 29 kap. 3 § andra stycket 7 miljöbalken bör därför ändras till att i stället hänvisa till artikel 8.1 och 8.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser.

10.3 Vissa produkter och viss utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser får inte användas eller släppas ut på marknaden

Regeringens förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot artikel 11.1 eller 13 i EU:s förordning om fluorerade växthusgaser döms för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst två år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Merparten av remissinstanserna har antingen tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslaget.

Kemikalieinspektionen anser att det bör övervägas om en miljöstraffavgift, i stället för straff, bör utdömas för överträdelse av artiklarna 11.1 och 13 (jfr 29 kap. 3 § andra stycket 8) i den nya EU-förordningen. Verksamhetsutövarens ekonomiska förhållanden bör i så fall ges betydelse för miljöstraffavgiftens storlek. *Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt* anser att om de artiklar som anges i 29 kap. 3 § andra stycket 8 räknas upp i numerisk ordning så bör förbudet att släppa ut växthusgaser på marknaden anges före förbudet att använda sådana gaser, eftersom en sådan ordning överensstämmer med innehållet i artiklarna.

Skälen för regeringens förslag

Ändringarna i EU-reglerna om hantering av produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser

Den tidigare regleringen i artikel 8 och 9 i förordning (EG) nr 842/2006, som det hänvisas till i 29 kap. 3 § andra stycket 8 miljöbalken, syftade till att begränsa eller förbjuda användningen av växthusgasen svavelhexafluorid vid pressgjutning av magnesium och för påfyllning av däck till fordon, samt begränsa antalet produkter och utrustning med fluorerade växthusgaser som släpps ut på marknaden.

Motsvarande bestämmelser finns nu i artikel 11.1 och 13 i den nya EU-förordningen om fluorerade växthusgaser. Antalet produkter och utrustningar som inte får släppas ut på marknaden har dock utökats (jfr artikel 9.1 och bilaga II till förordning (EG) nr 842/2006 samt artikel 11.1 och bilaga III till den nya förordningen). Utöver produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser (t.ex. engångsbehållare, brandskyddsutrustning, fönster, skor och däck) omfattas numera bland annat vissa kyl- och frysskåp för såväl hushållsbruk som kommersiella ändamål, viss stationär och centraliserad kylutrustning samt mobil luftkonditioneringsutrustning. I övrigt har endast språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

Miljöstraffavgift eller straff?

Det finns flera skäl som är styrande för valet av sanktion. Ett har att göra med den karaktär som ett ärende typiskt sett har. Exempelvis lämpar sig

mer komplicerade och svårutredda ärenden mindre väl för den handläggningsform som gäller för ärenden om miljöstraffavgift. Av i första hand rättssäkerhetsskäl bör sådana ärenden inte vara förenade med några betydande bevissvårigheter och ett godtagbart beslutsunderlag ska kunna åstadkommas endast med begränsad skriftväxling. Till skillnad från brottmålen krävs varken uppsåt eller oaktsamhet för ett beslut om miljöstraffavgift, utan ansvaret för en konstaterad överträdelse är strikt. Systemet med miljöstraffavgifter är således utformat för att beivra överträdelser genom ett snabbt, tydligt, enkelt och schabloniserat förfarande.

Ett annat skäl är betydelsen av det intresse som de aktuella bestämmelserna syftar till att skydda. Om en överträdelse av en viss bestämmelse kan leda till att människor eller miljön kommer till skada är det mycket som talar för en straffsanktion. Det straffrättsliga förfarandet bör således endast komma ifråga för allvarliga överträdelser. Systemet med miljöstraffavgifter är däremot till för att beivra överträdelser av mindre allvarligt slag.

De EU-rättsliga bestämmelser som det hänvisas till i 9 kap. förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter har en utformning som gör det tydligt för verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter vilka ramar de har att förhålla sig till. De överträdelser som nämns där är genomgående av mindre allvarlig karaktär. Exempel på ageranden som kan föranleda miljöstraffavgift är underlåtenhet att inom föreskrivet intervall kontrollera en anordning med fluorerade växthusgaser, och att för sent lämna in obligatoriska rapporter om årligt utsläpp av sådana gaser till Europeiska kommissionen. Överträdelser av det slaget bör givetvis motverkas men är sällan så allvarliga att de bör kriminaliseras.

Straffsanktionen bör finnas kvar för handlingar som innebär att fluorerade växthusgaser släpps ut på marknaden i strid med gällande regelverk eller används på ett felaktigt sätt. Skälen för det är följande. Sannolikheten för att utredningarna av nödvändighet blir mer omfattande än vad som lämpar sig för mål om miljöstraffavgift är stor. Dels är de produkter och den utrustning som avses typiskt sett tekniskt komplicerade, dels krävs sannolikt en mer omfattande efterforskning i hanteringen av en produkt eller utrustning för att utredningen ska anses tillfredsställande. Antalet föremål som omfattas av regleringen i den nya EU-förordningen om fluorerade växthusgaser har dessutom utökats väsentligt.

Vidare finns det anledning att se allvarligt på överträdelser som innebär att hantering av fluorerade växthusgaser inte sker på ett korrekt sätt. I det lagstiftningsärende som ledde fram till antagandet av miljöbalken uttalades att de intressen som lagstiftningen ytterst syftar till att tillvarata – våra framtida livsbetingelser, den långsiktiga tillgången till naturresurser och artrikedomen inom ett område – är synnerligen skyddsvärda (prop. 1997/98:45, del 1, s. 527). Det råder ingen tvekan om att behovet av att i dag upprätthålla skyddet av de intressena gör sig gällande med oförminskad styrka. Mot bakgrund av den skada för människors hälsa eller miljön som fluorerade växthusgaser kan ge upphov till får behovet anses vara särskilt påtagligt när det gäller den faktiska hanteringen av sådana gaser. Möjligheten att på ett kraftfullt sätt beivra överträdelser är en viktig del av de åtgärder som det allmänna bör ha tillgång till för att uppnå detta.

Det bör dock tilläggas att ansvarbegränsningsregeln i 29 kap. 11 § första stycket miljöbalken gäller 29 kap. 3 §. Detta innebär att överträdelser som, med hänsyn till deras begränsade betydelse i förhållande till det skyddsvärda intresset, är att anse som ringa inte ska föranleda ansvar.

Bestämmelsen i 29 kap. 3 § andra stycket 8 bör utformas på det sätt som *Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt* har föreslagit.

10.4 Produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser ska märkas innan de släpps ut på marknaden

Regeringens förslag: Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot artikel 12 i EU:s förordning om fluorerade växthusgaser genom att inte märka produkter och utrustning enligt kraven i artikeln döms för bristfällig miljöinformation till böter eller fängelse i högst två år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Merparten av remissinstanserna har antingen tillstyrkt eller inte haft något att invända mot förslaget. *Kemikalieinspektionen* anser att det bör övervägas om en miljöstraffavgift, i stället för straff, bör utdömas för överträdelser av artikel 12 (jfr 29 kap. 6 § första stycket 4) i den nya EU-förordningen. Verksamhetsutövarens ekonomiska förhållanden bör i så fall ges betydelse för miljöstraffavgiftens storlek.

Skälen för regeringens förslag

Ändringarna i EU-reglerna om märkning av produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser

Enligt miljöbalkens nuvarande straffbestämmelser är överträdelser av artikel 7 i förordning (EG) nr 842/2006 förenade med straffansvar (29 kap. 6 § första stycket 4 miljöbalken). Brottet benämns bristfällig miljöinformation. Således döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet inte märker produkter eller utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser på det sätt som krävs enligt förordningens artikel 7 för bristfällig miljöinformation till böter eller fängelse i högst två år.

I huvudsak har bestämmelserna om märkning i artikel 7 i förordning (EG) nr 842/2006 förts över till artikel 12 i den nya EU-förordningen utan några större sakliga ändringar. Förutom språkliga och redaktionella ändringar har några tillägg gjorts. Bland annat omfattas numera även lösningsmedel med fluorerade växthusgaser samt organiska rankinecykler (eller ångkraftscykler). Sammanfattningsvis innebär bestämmelserna att produkter eller utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser ska, beroende på funktion och innehåll, märkas på det sätt som närmare anges (se artikel 12.3–12.13).

Miljöstraffavgift eller straff?

I avsnitt 10.3 redovisas allmänna överväganden i fråga om valet av sanktion. Där konstateras att det finns starka skäl som talar för att överträd-

elser av bestämmelser som avser den faktiska hanteringen av fluorerade växthusgaser är så pass allvarliga att de bör vara förenade med ett straffansvar.

En korrekt märkning av produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser är en förutsättning för att hanteringen ska kunna ske på ett säkert sätt. Mot denna bakgrund och med anledning av den skada som fluorerade växthusgaser kan orsaka människors hälsa eller miljön bör det fortfarande vara förenat med straffansvar att uppsåtligt eller av oaktsamhet inte följa bestämmelserna om märkning. Straffbestämmelsen i 29 kap. 6 § första stycket 4 bör därför ändras endast på så sätt att hänvisning görs till artikel 12 i den nya EU-förordningen om fluorerade växthusgaser.

Av 29 kap. 6 § andra stycket följer att ansvar enligt paragrafen inte ska dömas ut om underlåtenheten eller den bristfälliga informationen varit sådan att den inte kunnat försvåra bedömningen av risken för skada på människors hälsa eller i miljön (jfr prop. 2005/06:182 s. 102). Detta innebär en begränsning av det straffbara området.

11 Redaktionella och språkliga ändringar

Regeringens förslag: I samband med ändringarna i miljöbalken byter några paragrafer beteckning och andra redaktionella eller språkliga ändringar görs i 14 kap. 1, 2, 6, 8 och nya 13 §§, 21 kap. 1 § och 29 kap. 4, 5, 6 och 9 §§ miljöbalken.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna har inte uttalat sig särskilt i dessa delar.

Skälen för regeringens förslag: Ändringarna i 14 och 29 kap. miljöbalken föranleder ändringar på så sätt att några paragrafer bör få ny beteckning. Förutom uppdatering av hänvisningar till nya bestämmelser eller till bestämmelser som byter beteckning, bör några redaktionella och språkliga förtydliganden göras.

Lydelsen av 29 kap. 5 § 5 ändras så att sanktionen avser brott mot 14 kap. 10 eller 11 § genom att inte göra en anmälan för registrering i produktregistret enligt de föreskrifter som regeringen har meddelat. I sin nuvarande lydelse avser sanktionen brott mot föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av de aktuella paragraferna (14 kap. 12 och 13 §§ som med förslagen i detta lagstiftningsärende byter beteckning till 14 kap. 10 och 11 §§). Eftersom de handlingsregler som sanktionen är knuten till finns dels direkt i 14 kap. 10 § med den närmare avgränsning som regeringen meddelar i föreskrifter (registrering av kemiska produkter), dels i föreskrifter som regeringen meddelar med stöd av 14 kap. 11 § (registrering av biotekniska organismer och varor), bör paragrafens lydelse anpassas till detta. Någon ändring i sak är inte avsedd.

12 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2016. Äldre bestämmelser gäller fortfarande vid omprövning av växtskyddsmedel som har godkänts före den 14 juni 2011 och för ansökningar om godkännande av biocidprodukter som har getts in i enlighet med kraven i direktiv 98/8/EG före den 1 september 2013.

Promemorians förslag har ett tidigare ikraftträdandedatum men överensstämmer i övrigt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund* anser att övergångsbestämmelserna i EU:s växtskyddsmedelsförordning är bristfälliga och att det därför finns ett behov av tydliga övergångsbestämmelser i den svenska lagstiftningen – särskilt en övergångsbestämmelse som avser en myndighets prövning av tillfälligt produktgodkännande för en produkt vars verksamma ämne är föremål för prövning enligt direktiv 91/414/EG som har ersatts av EU:s växtskyddsmedelsförordning. *Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt* anser att en övergångsbestämmelse kan behövas för att säkerställa att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla i fråga om straff för överträdelser av förordning (EG) nr 842/2006 som skett före ikraftträdandet.

Skälen för regeringens förslag: EU:s växtskyddsmedelsförordning innehåller omfattande övergångsbestämmelser (artikel 80 i förordningen) som närmare anger i vilken utsträckning det tidigare gällande direktivet (rådets direktiv 91/414/EG av den 15 juli 1991 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden) ska tillämpas. Övergångsbestämmelserna innebär bl.a. att godkännanden som har meddelats före den 14 juni 2011 ska omprövas enligt tidigare gällande regler.

Direktiv 91/414/EG genomfördes i svensk rätt med förordningen (2006:1010) om växtskyddsmedel. Den 1 augusti 2011 ändrades den förordningen på så sätt att växtskyddsmedel som omfattades av EU:s växtskyddsmedelsförordning undantogs från den svenska förordningens tillämpningsområde. Enligt en övergångsbestämmelse skulle dock äldre bestämmelser fortsätta gälla för ärenden om godkännande av växtskyddsmedel i de fall som anges i artikel 80.5 i EU:s växtskyddsmedelsförordning. Mot bakgrund av att kravet på godkännande nu föreslås tas bort i 14 kap. miljöbalken behöver en sådan övergångsbestämmelse även införas till den nu föreslagna lagändringen.

Sveriges advokatsamfund har anfört att det finns ett behov av en övergångsbestämmelse som innebär att äldre regler ska gälla vid en myndighets prövning av tillfälligt produktgodkännande för en produkt vars verksamma ämne är föremål för prövning enligt direktiv 91/414/EG. Enligt regeringens uppfattning behövs inte någon sådan övergångsbestämmelse. Verksamma ämnen som är föremål för prövning enligt direktiv 91/414/EG är sådana ämnen som tidigare har godkänts enligt direktivet och som

enligt övergångsbestämmelserna till EU:s växtskyddsmedelsförordning ska omprövas enligt direktivet. För det fall omprövningen av det verksamma ämnet inte skulle hinna slutföras innan det tidigare godkännandet löper ut kan produktgodkännandet för de växtskyddsmedel som innehåller det verksamma ämnet förlängas, antingen med stöd av artikel 43.6 i EU:s växtskyddsmedelsförordning eller med stöd av artikel 80.5 i förordningen och tidigare gällande regler om godkännande i direktivet. Beslut om ett tillfälligt produktgodkännande är således inte aktuellt i dessa fall.

I artikel 91 i EU:s biocidförordning finns en övergångsbestämmelse som innebär att ansökningar om godkännande av biocidprodukter som lämnats in vid tillämpning av biociddirektivet och vars utvärdering inte har slutförts den 1 september 2013 ska utvärderas av de behöriga myndigheterna i enlighet med det direktivet. Undantag gäller för ämnen som uppfyller uteslutningskriterierna i artikel 5.1 i förordningen och ämnen som är s.k. kandidatämnen för substitution enligt artikel 10 i förordningen. I de fallen ska i stället villkoren för produktgodkännande enligt förordningen tillämpas. Kravet på godkännande i 14 kap. miljöbalken behöver därför fortsätta gälla för produkter som enligt artikel 91 i förordningen ska prövas enligt äldre biociddirektivet.

Straffbestämmelser får inte ges retroaktiv verkan (se 2 kap. 10 § första stycket regeringsformen). Vidare följer av huvudregeln i 5 § andra stycket lagen (1964:163) om införande av brottsbalken att straff ska bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs. De principer som kommer till uttryck i de lagrummen gör sig gällande även avseende miljöbalkens straffbestämmelser. Det finns inget behov av sådana övergångsbestämmelser som *Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt* har föreslagit för att säkerställa att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla i fråga om straff för överträdelser av förordning (EG) nr 842/2006 som skett före ikraftträdandet.

Eftersom förordning (EU) nr 517/2014 om fluorerade växthusgaser har trätt i kraft bör ändringarna beslutas så snart som möjligt.

13 Konsekvenser

Miljö kvalitetsmålen

Kemikalielagstiftningen är ett viktigt styrmedel för att nå miljö kvalitetsmålet *Giftfri miljö*. Genom att utgöra effektiva och avskräckande sanktioner bidrar de föreslagna bestämmelserna som sanktionerar överträdelser av EU:s biocidförordning indirekt till förbättrade möjligheter att nå miljö kvalitetsmålet.

Bestämmelserna om fluorerade växthusgaser är en viktig del av det regelverk som syftar till att nå miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*. Kraftfulla och effektiva sanktioner är ett av styrmedlen i det arbetet. Framgångsrika åtgärder kommer att påverka såväl människors hälsa som miljön i positiv riktning.

Statsfinansiella konsekvenser

Förslaget om att införa straffbestämmelser till följd av att EU:s biocidförordning ersätter biociddirektivet innebär att överträdelse av de centrala EU-rättsliga reglerna om utsläppande på marknaden och användning av biocidprodukter ska vara fortsatt kriminaliserade. Detta får inga statsfinansiella konsekvenser. Inte heller ändringarna till följd av den nya EU-förordningen om fluorerade växthusgaser eller ändringarna i 14 kap. till följd av att regler om bekämpningsmedel numera till stor del finns i direktverkande EU-förordningar får några statsfinansiella konsekvenser.

Konsekvenser för kommunerna

De föreslagna bestämmelserna medför inga konsekvenser för kommunerna.

Konsekvenser för statliga myndigheter och domstolar

De föreslagna straffbestämmelserna omfattar i stor utsträckning sådana gärningar som för närvarande är föremål för sanktioner men där handlingsreglerna nu har ersatts av nya. Förändringen bedöms därför inte medföra fler mål till domstolarna. Genom ändringen i 21 kap. 1 § miljöbalken tillförs mark- och miljödomstolarna nya måltyper. Antalet mål bedöms dock bli ytterst begränsat.

Ändringarna i 14 kap. miljöbalken innebär inga tillkommande krav för myndigheter. Förslaget medför därför inte heller i denna del några statsfinansiella konsekvenser eller andra konsekvenser för myndigheter och domstolar.

Konsekvenser för företagen

EU:s biocidförordning och EU:s förordning om fluorerade växthusgaser har trätt i kraft. Regelverket om biocider är omfattande och innehåller både nya regler och regler som gällt sedan tidigare. Vid framtagandet och beslutandet av EU:s biocidförordning har hänsyn tagits till den börda som EU-förordningen innebär för företagen. Förordningen har således konsekvensanalyserats på EU-nivå. Detsamma gäller EU:s förordning om fluorerade växthusgaser. I detta lagstiftningsärende behandlas inte EU-förordningarna som sådana utan endast de följändringar som behöver göras i den svenska lagstiftningen.

Den kriminalisering som nu föreslås motsvarar till viss del vad som redan gäller för brott mot tidigare gällande regler. Kriminalisering syftar till att de materiella bestämmelserna ska följas. Effektiva och avskräckande straff för brott mot de viktigaste reglerna är en förutsättning för sund konkurrens. För att de materiella reglerna ska fungera bör det vara kostsamt att inte följa reglerna. Det är särskilt viktigt för de företag som faktiskt följer skyldigheterna i EU:s biocidförordning och EU:s förordning om fluorerade växthusgaser. Genom att följa reglerna undviker företagen de kostnader det innebär att bryta mot bestämmelserna.

Konsekvenser för allmänheten

De föreslagna straffbestämmelserna medför inte några direkta konsekvenser för allmänheten. Genom att bidra till att viktiga regler till skydd

för människors hälsa och miljön följs, kan dock bestämmelserna förväntas ha positiva konsekvenser för allmänheten.

Alternativa lösningar

I EU:s biocidförordning och EU:s förordning om fluorerade växthusgaser ställs krav på att medlemsstaterna ska införa effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner för brott mot reglerna i förordningen. Det krävs alltså att sanktioner införs. Att sanktionera överträdelser av förordningen enbart genom åtgärder inom ramen för tillsynen är inte tillräckligt effektivt och avskräckande för att förordningens krav ska anses uppfyllt.

14 Författningskommentar

14 kap. 1 §

Paragrafens *första stycke* överensstämmer i sak med nuvarande 14 kap. 1 §. I stycket har en redaktionell ändring gjorts på så sätt att stycket har delats upp i tre punkter i syfte att göra bestämmelsen tydligare. Vidare har bisatsen ”varor som på grund av sitt innehåll eller behandling har sådana egenskaper att de behöver regleras som kemiska produkter eller biotekniska organismer” ändrats till att i den nya andra punkten få lydelsen ”varor som behöver en särskild reglering på grund av sitt innehåll eller behandling av kemiska produkter eller biotekniska organismer”. Den nya lydelsen stämmer bättre med bestämmelsens syfte att det är varans egenskaper till följd av dess innehåll av eller behandling med kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan föranleda en reglering inom ramen för 14 kap.

Paragrafens *andra stycke* är nytt och syftar till att förtydliga att regleringen på kemikalieområdet i allt väsentligt finns i direktverkande EU-rätt och att bestämmelserna i kapitlet syftar till att komplettera den regleringen.

14 kap. 2 §

Ändringen i paragrafen innebär att förklaringarna av vad som avses med ”kemiskt bekämpningsmedel” och ”biologiskt bekämpningsmedel” tas bort. De behövs inte eftersom det i miljöbalkens bestämmelser inte görs någon skillnad mellan biologiska och kemiska bekämpningsmedel. I 4 § införs i stället en förklaring av vad som avses med ”bekämpningsmedel”.

Paragrafen ändras vidare på så sätt att orden ”däribland virus” tas bort i definitionen av bioteknisk organism. Virus är en mikroorganism och det behöver inte särskilt anges i lagtexten. Ändringen gör definitionen mer lättläst. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Numreringen av definitionerna har tagits bort.

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 7.2.

14 kap. 3 §

Paragrafen är ny och förklarar vad som i kapitlet avses med ordet bekämpningssyfte. Det omfattar ändamålen med användning av såväl biocidprodukter som växtskyddsmedel.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.2.

14 kap. 4 §

Paragrafen är ny och förklarar vad som i kapitlet avses med ordet bekämpningsmedel. Det omfattar biocidprodukter enligt definitionen i EU:s biocidförordning, växtskyddsmedel enligt definitionen i EU:s växtskyddsmedelsförordning samt biotekniska organismer som har framställts i bekämpningssyfte och som består av eller innehåller insekter, nematoder eller spindeldjur. Biotekniska organismer i form av mikroorganismer, t.ex. svampar, alger eller bakterier, som har framställts i bekämpningssyfte omfattas av punkterna 1 eller 2 i definitionen. Biotekniska organismer som har framställts i ett annat tekniskt syfte är inte att anse som bekämpningsmedel. Hänvisningarna till EU:s biocidförordning och EU:s växtskyddsmedelsförordning avser förordningarna i deras vid varje tidpunkt gällande lydelse, en s.k. dynamisk hänvisning.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.2.

14 kap. 5 §

Ändringen är en följd av att kravet på godkännande i 10 § tas bort. Orden ”som varken är godkänd enligt 10 § eller omfattas av ett undantag eller en dispens från kravet på godkännande” tas bort och ersätts av orden ”som inte är bekämpningsmedel”. Förbudet avser sådan användning av s.k. allmänkemikalier i bekämpningssyfte som inte är uppenbart ofarlig. Innebörden av bekämpningssyfte och bekämpningsmedel förklaras i 3 och 4 §§.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 7.4.

14 kap. 6 §

Ändringen innebär att uttrycket ”kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel” har ersatts med ”bekämpningsmedel”. Se kommentaren till 2 §.

14 kap. 7 §

Ändringen innebär att uttrycket ”kemiska och biologiska bekämpningsmedel” har ersatts med ”bekämpningsmedel”. Se kommentaren till 2 §.

14 kap. 8 §

I *första stycket* utgår bemyndigandet i nuvarande femte punkten. Detta är en följd av att kravet på godkännande av bekämpningsmedel i 14 kap. tas bort (se avsnitt 7.3). Nuvarande sjätte–elfte punkterna betecknas *femte–tionde punkterna*.

I *andra och tredje styckena* följdändras hänvisningarna till de punkter i första stycket som fått ny beteckning.

14 kap. 13 §

Paragrafen betecknades tidigare 19 §. I *första stycket* tas ordet ”ytterligare” bort. Ordet behövs inte.

21 kap. 1 §

I *första stycket* tas det in två nya punkter, *elfte* och *tolfte punkterna*. De innebär att mark- och miljödomstolen som första instans prövar mål om fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt artikel 63.3 i EU:s biocidförordning och artikel 62.6 i EU:s växtskyddsmedelsförordning. *Nionde* och *tionde punkterna* har bytt beteckning med varandra så att den nya tionde punkten, som också handlar om fördelning av kostnader, placeras i anslutning till de två nyinförda punkterna om fördelning av kostnader.

Hänvisningarna till Reachförordningen, EU:s biocidförordning och EU:s växtskyddsmedelsförordning avser förordningarna i deras vid varje tidpunkt gällande lydelse, en s.k. dynamisk hänvisning.

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 8.

29 kap. 3 §

Paragrafen avser straff för miljöfarlig kemikaliehantering. Med anledning av EU:s biocidförordning och EU:s förordning om fluorerade växthusgaser görs ändringar i *andra stycket*.

Enligt *punkten 6* döms den för miljöfarlig kemikaliehantering som i fråga om åtgärder för att förhindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bryter mot bestämmelserna i artikel 3.2 eller 3.3 första stycket i EU:s förordning om fluorerade växthusgaser. I 2006 års förordning regleras motsvarande hantering av fluorerade växthusgaser i artikel 3.1. Artikel 3.2 i förordningen säger att operatörer av utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser ska vidta försiktighetsåtgärder för att förhindra oavsiktliga utsläpp (läckage). Operatörerna ska vidta alla åtgärder som är tekniskt och ekonomiskt genomförbara för att begränsa läckor av fluorerade växthusgaser till ett minimum. Värt att notera är att vad som tidigare endast gällde viss utrustning och vissa anläggningar nu gäller all utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser. Av artikel 3.3 första stycket följer att när ett läckage av fluorerade växthusgaser har upptäckts ska operatörerna se till att utrustningen repareras utan dröjsmål. Anledningen till att endast första stycket står med – men inte det andra som säger att när läckagekontroll och eventuell efterföljande reparation har utförts på viss utrustning så ska certifierad personal kontrollera reparationen inom viss tid – är att överträdelser av det andra stycket kan föranleda miljöstraffavgift. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.1.

Punkten 7 kriminaliserar ageranden som innebär att återvinning av fluorerade växthusgaser utförs av personal som inte är certifierad eller lämpligt utbildad enligt vad som följer av artikel 8.1 eller 8.3 i EU:s förordning om fluorerade växthusgaser. Återvinning definieras som insamling och lagring av fluorerade växthusgaser från produkter och utrustning under underhåll eller service, eller innan produkterna eller utrustningen har bortskaffats. Med produkter menas även behållare. Bestämmelserna om återvinning i 2006 års förordning (EG) nr 842/2006 finns i artikel 4.

Enligt artikel 8.1 ska operatörer av stationär utrustning, eller av kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat som innehåller fluorerade växthusgaser som inte ingår i skum, se till att de som har hand om återvinningen av gaserna har de certifikat som anges i artikel 10 och att gaserna återanvänds, regenereras eller destrueras. Skyldigheten gäller för operatörer av a) kylkretsar i stationär kyl-, luftkonditionerings- och värmepumpsutrustning, b) kylkretsar i kylenheter i lastbilar och släpfordon med kylaggregat, c) stationär utrustning som innehåller lösningsmedel med fluorerade växthusgaser, d) stationär brandskyddsutrustning, och e) stationära elektriska brytare. Certifieringskravet, som tidigare endast gällde för viss stationär utrustning, gäller numera även kylenheter i lastbilar. Av artikel 8.3 följer att operatörer av produkter och utrustning, såväl stationär som mobil, som inte anges i 8.1 och som innehåller fluorerade växthusgaser ska se till att gaserna återvinns av dem som har lämpliga kvalifikationer. Syftet är att gaserna ska återanvändas, regenereras, destrueras, eller destrueras utan föregående återvinning, av personal med adekvat kunskapsnivå. Skyldigheterna enligt denna punkt gäller i den utsträckning de är tekniskt möjliga och ekonomiskt rimliga. Vidare får återvinning av fluorerade växthusgaser från luftkonditioneringsutrustning i vägfordon (som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/40/EG av den 17 maj 2006 om utsläpp från luftkonditioneringsystem i motorfordon) endast utföras av personer med tillräckliga kvalifikationer. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.2.

Enligt *punkten 8* är det straffbart att använda en fluorerad växthusgas eller släppa ut en sådan gas på marknaden i strid med artikel 11.1 och 13 i EU:s förordning om fluorerade växthusgaser. Det är förbjudet enligt artikel 11.1 att släppa ut de produkter och den specifika utrustning som anges i bilaga III till förordningen på marknaden. Militär utrustning är undantagen. Förbudet gäller från och med det datum som anges i bilagan. Artikel 13 säger i huvudsak att det är förbjudet att använda svavelhexafluorid vid pressgjutning av magnesium och för att fylla däck till fordon med. Inte heller dessa förbud gäller militär utrustning. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.3.

Genom en ny bestämmelse i *tjugonde punkten* blir användning av en biocidprodukt i strid med kraven i artikel 17.5 i EU:s biocidförordning förenat med straffansvar. I artikeln finns ett krav att använda biocidprodukter i enlighet med de bestämmelser och villkor för produktgodkännande som anges i artikel 22.1 och de märknings- och förpackningskrav som anges i artikel 69. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 9.1.

Genom en ny bestämmelse i *tjugoförsta punkten* blir det förenat med straffansvar att släppa ut en behandlad vara på marknaden i strid med förbudet i artikel 58.2 i EU:s biocidförordning. I artikeln finns ett krav på att en behandlad vara inte får släppas ut på marknaden om inte samtliga verksamma ämnen i de biocidprodukter som varan behandlats med eller innehåller har tagits upp i den förteckning som upprättats i enlighet med artikel 9.2 för den relevanta produkttypen och användningen, eller i bilaga I, och eventuella villkor eller begränsningar som anges i dessa är uppfyllda. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 9.3.

Genom en ny bestämmelse i *tjugoandra punkten* blir det förenat med straffansvar att i egenskap av innehavare av ett produktgodkännande som avser en produkt som allmänheten har tillgång till inte se till att produk-

ten innehåller beståndsdelar som avskräcker från konsumtion i enlighet med vad som krävs enligt artikel 69.1 andra stycket andra meningen i EU:s biocidförordning. Där anges att produkter som är tillgängliga för allmänheten och som kan förväxlas med livsmedel, inklusive dryckesvaror, eller foder ska innehålla beståndsdelar som avskräcker från konsumtion och får särskilt inte vara lockande för barn. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 9.2.

Redaktionella följändringar görs i *artonde* och *nittonde punkterna*.

Hänvisningarna till EU:s biocidförordning och EU:s förordning om fluorerade växthusgaser i paragrafen avser förordningarna i deras vid varje tidpunkt gällande lydelse, en s.k. dynamisk hänvisning.

29 kap. 4 §

I *första stycket* utgår *första punkten j* som en följd av att nuvarande 14 kap. 4 § upphör att gälla. Med anledning av detta görs redaktionella följändringar i *första punkten*.

29 kap. 5 §

Paragrafen avser straff för försvårande av miljökontroll.

I *första punkten a* görs en ändring med anledning av EU:s biocidförordning. I artikel 20 i EU:s biocidförordning anges vilka handlingar som ska lämnas in vid ansökan om ett produktgodkännande. Genom ett tillägg i *första punkten a* blir det förenat med straffansvar att lämna en oriktig uppgift som från miljö- och hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning eller tillsyn, om uppgiften lämnas i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska ges in till en myndighet enligt artikel 20 i EU:s biocidförordning.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 9.4.

I *femte punkten* görs en redaktionell och en språklig ändring. Den redaktionella ändringen avser hänvisningarna till registreringsbestämmelserna i 14 kap. som bytt beteckning till 14 kap. 10 och 11 §§. Den språkliga ändringen innebär att texten bättre överensstämmer med att en skyldighet att anmäla kemiska produkter till ett register framgår direkt av 14 kap. 10 § (även om den närmare avgränsningen av skyldighetens omfattning framgår av föreskrifter som regeringen meddelar) och att eventuella skyldigheter att anmäla biotekniska organismer och varor för registrering framgår endast av föreskrifter som meddelas med stöd av 14 kap. 11 §. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 11.

Med anledning av att den nuvarande sjätte punkten utgår byter nuvarande sjunde och åttonde punkterna beteckning till *sjätte* och *sjunde punkterna*.

En ny *åttonde punkt* införs med anledning av EU:s biocidförordning. Enligt förordningens artikel 47.1 ska den som innehar ett produktgodkännande utan dröjsmål meddela den behöriga myndigheten om innehavaren får kännedom om information som rör den godkända biocidprodukten eller de verksamma ämnen som den innehåller och som kan påverka produktgodkännandet. Genom den nya punkten blir det förenat med straffansvar att inte lämna sådan information om produkten som krävs enligt artikel 47.1. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 9.4.

Hänvisningarna till EU:s biocidförordning i paragrafen avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, en s.k. dynamisk hänvisning.

29 kap. 6 §

Paragrafen avser straff för bristfällig miljöinformation. Med anledning av nya EU-regler görs ändringar i *första stycket*.

I *andra punkten* uppdateras hänvisningarna till EU-reglerna med anledning av att de avsedda EU-reglerna om import och export av farliga kemikalier numera finns i artikel 17.1 och 17.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 649/2012 om export och import av farliga kemikalier.

En ändring görs i *fjärde punkten* som handlar om att den som inte märker produkter eller utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser i enlighet med vad som närmare anges i artikel 12 i förordning (EU) nr 517/2014 gör sig skyldig till brott. I huvudsak har bestämmelserna om märkning i artikel 7 i 2006 års förordning förts över till den nya förordningen utan några större sakliga ändringar. Språkliga och redaktionella ändringar har däremot gjorts, såväl som vissa tillägg. Bland annat omfattas numera även lösningsmedel med fluorerade växthusgaser samt organiska rankinecykler (eller ångkraftscykler). Bestämmelsen innebär att produkter eller utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser ska, beroende på funktion och innehåll, märkas på det sätt som närmare anges (se artikel 12.3–12.13). Bestämmelsen behandlas i avsnitt 10.4.

En ny *åttonde punkt* införs med anledning av EU:s biocidförordning.

I förordningens artikel 58.3 finns krav på den som släpper ut en behandlad vara på marknaden att se till att etiketten innehåller viss information. Bestämmelsen ska tillämpas när det rör sig om en behandlad vara som innehåller en biocidprodukt och tillverkaren av varan gör påståenden om varans biocidegenskaper. Bestämmelsen ska även tillämpas när de villkor som i relation till det eller de verksamma ämnena är förenade med godkännandet kräver detta, särskilt med hänsyn till att ämnet eller ämnena kan komma i kontakt med människor eller släppas ut i miljön. Enligt artikel 69.2 ska innehavaren av ett produktgodkännande för en biocidprodukt se till att det anges viss information på en produktens etikett och att etiketten inte är vilseledande med hänsyn till produktens risker för människors eller djurs hälsa eller för miljön eller med hänsyn till produktens effektivitet. Innehavaren av produktgodkännandet ska även se till att etiketten inte innehåller uppgifter av typen ”lågriskbiocidprodukt”, ”inte giftig”, ”oskadlig”, ”naturlig”, ”miljövänlig”, ”djurvänlig” eller liknande. Genom en ny bestämmelse i *åttonde punkten a* blir det förenat med straffansvar att felaktigt märka eller inte märka en behandlad vara eller en biocidprodukt enligt vad som krävs enligt artikel 58.3 eller artikel 69.2. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 9.5.

I förordningens artikel 72.1 finns en bestämmelse om att all reklam för biocidprodukter ska innehålla följande text: ”Använd biocider på ett säkert sätt. Läs alltid etiketten och produktinformationen före användning.” Texten ska vara tydligt urskiljbar och läslig i förhållande till den övriga reklamtexten. Annonsörer får dock enligt artikel 72.2 ersätta ordet ”biocider” i texten med en tydlig hänvisning till den produkttyp för vilken an-

nonseringen sker. I artikel 72.3 finns även en bestämmelse om att reklam för biocidprodukter inte får hänvisa till produkten på ett sätt som är vilseledande med hänsyn till produktens risker för människors och djurs hälsa eller för miljön eller med hänsyn till produktens effektivitet. Det finns vidare i artikeln ett förbud mot att reklam för en biocidprodukt innehåller uppgifter av typen ”lågriskbiocidprodukt”, ”inte giftig”, ”oskadlig”, ”naturlig”, ”miljövänlig”, ”djurvänlig” eller liknande. Genom en ny bestämmelse i *åttonde punkten b* blir det förenat med straffansvar att inte lämna sådan produktinformation som ska lämnas enligt artikel 72. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 9.5.

En redaktionell följdändring görs i slutet av *sjätte punkten*.

Hänvisningarna till EU:s biocidförordning, EU:s förordning om fluorerade växthusgaser och förordning (EU) nr 649/2012 i paragrafen avser förordningarna i deras vid var tid gällande lydelse, en s.k. dynamisk hänvisning.

29 kap. 9 §

Med anledning av EU:s biocidförordning görs ändringar i *första stycket*.

I förordningens artikel 53 anges att ett parallellhandelsstillstånd kan ges för en biocidprodukt som är godkänd i ett medlemsland inom EU men inte i det land där parallellhandelsstillståndet söks (införselmedlemsstaten). En behörig myndighet i införselmedlemsstaten ska bevilja en ansökan om parallellhandelsstillstånd för tillhandahållande av en biocidprodukt på marknaden om den fastställer att produkten är identisk med en biocidprodukt som redan godkänts i införselmedlemsstaten. Prövningen av om produkten är identisk med den tidigare godkända produkten ska göras utifrån kriterier som anges i punkten 3 i artikeln. Genom en ny bestämmelse i *trettonde punkten* blir det förenat med straffansvar att i fråga om en biocidprodukt, som är godkänd i ett annat land inom EU men inte i Sverige, tillhandahålla eller använda produkten i Sverige utan att produkten omfattas av ett sådant parallellhandelsstillstånd som avses i artikel 53. Bestämmelsen behandlas avsnitt 9.6.

Redaktionella ändringar görs i paragrafen. Nuvarande fjortonde punkten, som avser parallellhandelsstillstånd för växtskyddsmedel, byter beteckning till *tolfte punkten* och placeras närmast före den nya trettonde punkten. De punkterna rör frågor som hör till tillämpningsområdet för 14 kap. och placeras före de punkter som rör avfallsfrågor och tillämpningsområdet för 15 kap. Nuvarande tolfte och trettonde punkterna avser avfallsfrågor och byter beteckning till *fjortonde* och *femtonde punkterna*.

Den nya *fjortonde punkten* förtydligas språkligt genom att ordet *annars* tas bort och att ordet *större* ersätts av ordet *stor*. Därigenom klargörs att det för straffansvar krävs att insamlingen eller bortforslingen antingen skett yrkesmässigt eller, om det inte varit yrkesmässigt, skett i stor omfattning.

Hänvisningen till EU:s biocidförordning i paragrafen avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen, en s.k. dynamisk hänvisning.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I *första punkten* anges att lagen träder i kraft den 1 juli 2016.

Enligt *andra punkten* ska äldre föreskrifter fortfarande gälla för ansökningar om godkännande av växtskyddsmedel som har getts in till Kemikalieinspektionen före den 14 juni 2011 samt i fråga om sådana ärenden som avses i artikel 80.5 i förordning (EG) nr 1107/2009. Denna bestämmelse införs för att tidigare gällande regler ska kunna tillämpas vid prövningar av ansökningar om produktgodkännande i den utsträckning som följer av EU:s växtskyddsmedelsförordning.

I *tredje punkten* anges att äldre bestämmelser fortfarande ska gälla för ansökningar om godkännande av biocidprodukter som har getts in till Kemikalieinspektionen i enlighet med kraven i direktiv 98/8/EG före den 1 september 2013. Bestämmelsen införs för att de ärenden som avses i artikel 91 i EU:s biocidförordning ska kunna prövas enligt tidigare gällande regler om godkännande av biocidprodukter.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 12.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken

dels att 14 kap. 3, 15 och 16 §§ ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 14 kap. 4–14 §§ ska betecknas 14 kap. 6–16 §§,

dels att 14 kap. 1 och 2 §§, de nya 14 kap. 4–16 §§, 14 kap. 18 och 20 §§, 21 kap. 1 §, 27 kap. 1 § samt 29 kap. 3–6 och 9 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före nuvarande 14 kap. 4 § ska sättas närmast före den nya 14 kap. 6 §, rubriken närmast före 14 kap. 10 § ska sättas närmast före den nya 14 kap. 12 §, rubriken närmast före 14 kap. 12 § ska sättas närmast före den nya 14 kap. 14 § och rubriken närmast före 14 kap. 15 § ska sättas närmast före 14 kap. 17 §,

dels att det i balken ska införas en ny paragraf, 14 kap. 3 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

1 §¹⁵

I detta kapitel finns bestämmelser om kemiska produkter och biotekniska organismer *och om* varor som på grund av sitt innehåll eller behandling *har sådana egenskaper att de behöver regleras som* kemiska produkter eller biotekniska organismer. *I kapitlet finns också bestämmelser om* utrustning för hantering av kemiska produkter och biotekniska organismer.

I detta kapitel finns bestämmelser om

1. kemiska produkter och biotekniska organismer,

2. varor *som behöver en särskild reglering* på grund av sitt innehåll eller behandling av kemiska produkter eller biotekniska organismer, och

3. utrustning för hantering av kemiska produkter eller biotekniska organismer.

Bestämmelserna kompletterar EU-förordningar och genomför EU-direktiv inom kapitlets tillämpningsområde. Därutöver regleras frågor som inte omfattas av EU-förordningarna och direktiven.

¹⁵ Senaste lydelse 2011:734.

I detta kapitel avses med

1. *kemisk produkt*: ett kemiskt ämne eller en blandning av kemiska ämnen som inte är en vara,

2. *blandning*: en blandning eller lösning som består av två eller flera kemiska ämnen,

3. *vara*: ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion,

4. *bioteknisk organism*: en produkt som har framställts särskilt i bekämpningssyfte eller något annat tekniskt syfte och som helt eller delvis består av eller innehåller levande mikroorganismer, däribland virus, nematoder, insekter eller spindeldjur,

5. *kemiskt bekämpningsmedel*: en kemisk produkt som syftar till att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom,

6. *biologiskt bekämpningsmedel*: en bioteknisk organism som framställts särskilt för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom,

7. *hantering*: en verksamhet eller åtgärd som innebär att en kemisk produkt eller bioteknisk organism tillverkas, bearbetas, behandlas, förpackas, förvaras, transporteras, används, omhändertas, destrueras, konverteras, saluförs, överläts eller är föremål för något annat jämförbart förfarande,

kemisk produkt: ett kemiskt ämne eller en blandning av kemiska ämnen som inte är en vara,

blandning: en blandning eller lösning som består av två eller flera kemiska ämnen,

vara: ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion,

hantering: en verksamhet eller åtgärd som innebär att en kemisk produkt eller bioteknisk organism tillverkas, bearbetas, behandlas, förpackas, förvaras, transporteras, används, omhändertas, destrueras, konverteras, saluförs, överläts eller är föremål för något annat jämförbart förfarande,

¹⁶ Senaste lydelse 2010:742.

8. *införsel*: att föra in en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara till Sverige, och

9. *utförsel*: att föra ut en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara från Sverige.

införsel: att föra in en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara till Sverige, och

utförsel: att föra ut en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara från Sverige.

3 §

Med bioteknisk organism avses i detta kapitel en produkt som har framställts särskilt i bekämpnings-syfte eller något annat tekniskt syfte och som helt eller delvis består av eller innehåller

1. mikroorganismer, eller
2. nematoder, insekter eller spindeldjur.

4 §

Med bekämpningssyfte avses i detta kapitel syfte att

a) påverka växters livsprocesser, skydda växter eller växtprodukter mot djur, växter eller mikroorganismer eller bevara växtprodukters hållbarhet, eller

b) förstöra, hindra, oskadliggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över organismer som är skadliga eller oönskade för människor, djur, egendom eller miljön.

5 §

I detta kapitel avses med

nis-produkt: en bioteknisk organism som har framställts i bekämpningssyfte och som helt eller delvis består av eller innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur,

biocidprodukt: en bioteknisk organism, bestående av eller innehållande mikroorganismer, eller en kemisk produkt, som i den form den levereras till användaren syftar till att förstöra, hindra, oskad-

liggöra, förhindra verkningarna av eller på något annat sätt utöva kontroll över organismer som är skadliga eller oönskade för människor, djur, egendom eller miljön,

bekämpningsmedel: en nis-produkt, en biocidprodukt, en biocidprodukt enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter eller ett växtskyddsmedel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG.

4 §¹⁷

Ett kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel får inte föras in till Sverige från ett land utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, släppas ut på marknaden eller användas utan att medlet är godkänt enligt 10 § av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

5 §¹⁸

En kemisk produkt eller bioteknisk organism som varken är godkänd enligt 10 § eller omfattas av ett undantag eller en dispens från kravet på godkännande, får användas som bekämpningsmedel endast om det

6 §

En biocidprodukt eller nis-produkt får föras in till Sverige från ett land utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, släppas ut på marknaden eller användas endast om produkten har godkänts enligt 12 § av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Första stycket gäller inte biocidprodukter som omfattas av krav på godkännande enligt förordning (EU) nr 528/2012.

7 §

En kemisk produkt eller bioteknisk organism som inte omfattas av krav på godkännande enligt 6 §, förordning (EU) nr 528/2012 eller förordning (EG) nr 1107/2009, eller omfattas av ett undantag eller

¹⁷ Senaste lydelse 2008:240.

¹⁸ Senaste lydelse 2008:240.

är uppenbart att användningen inte medför risker för människors hälsa eller miljön.

en dispens från kravet på godkännande, får användas *i bekämpningssyfte* endast om det är uppenbart att användningen inte medför risker för människors hälsa eller miljön.

6 §¹⁹

Den som sprider ett kemiskt eller biologiskt bekämpningsmedel ska

1. göra det på ett sådant sätt att människors hälsa inte skadas eller människor vållas annan olägenhet och så att miljöpåverkan blir så liten som möjligt, och

2. vidta åtgärder för att motverka att medlet sprids utanför det avsedda spridningsområdet.

8 §

Den som sprider ett bekämpningsmedel ska

1. göra det på ett sådant sätt att människors hälsa inte skadas eller människor vållas annan olägenhet och så att miljöpåverkan blir så liten som möjligt, och

2. vidta åtgärder för att motverka att medlet sprids utanför det avsedda spridningsområdet.

7 §²⁰

Kemiska och biologiska bekämpningsmedel får inte spridas från luftfartyg.

Kemiska och biologiska bekämpningsmedel som är avsedda för att bekämpa lövsly får inte spridas över skogsmark eller användas för att behandla enskilda trädstammar.

9 §

Bekämpningsmedel får inte spridas från luftfartyg.

Bekämpningsmedel som är avsedda för att bekämpa lövsly får inte spridas över skogsmark eller användas för att behandla enskilda trädstammar.

8 §²¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. föreskrifter om hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor i frågor som avses i 2 kap. 2–4 §§,

2. föreskrifter som behövs från hälso- eller miljöskyddssynpunkt om krav på tillstånd eller godkännande för hantering, införsel och utförsel av en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara,

3. föreskrifter om särskilda villkor som behövs från hälso- eller miljöskyddssynpunkt för hantering, införsel och utförsel av en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara,

4. föreskrifter om förbud som är av särskild betydelse från hälso- eller miljöskyddssynpunkt mot hantering, införsel och utförsel av en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara,

10 §

¹⁹ Senaste lydelse 2008:240.

²⁰ Senaste lydelse 2008:240.

²¹ Senaste lydelse 2011:734.

5. föreskrifter om sådana undantag från kravet på godkännande i 4 § som det finns särskilda skäl för,

6. föreskrifter om krav på anmälan innan ett bekämpningsmedel saluhålls eller används,

7. föreskrifter om införsel, överlåtelse och förbränning av bränsle, handel med bränsle samt bränsles egenskaper och kvalitet som behövs för att motverka utsläpp i luften av ämnen som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön,

8. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor, *och*

9. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om att på marknaden släppa ut, tillhandahålla eller ta i drift utrustning som är avsedd för hantering av kemiska produkter eller biotekniska organismer.

5. föreskrifter om sådana undantag från kravet på godkännande i 6 § som det finns särskilda skäl för,

8. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, biotekniska organismer och varor,

9. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om att på marknaden släppa ut, tillhandahålla eller ta i drift utrustning som är avsedd för hantering av kemiska produkter eller biotekniska organismer, *och*

10. föreskrifter som behövs till följd av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen om kontroll av utrustning som är avsedd för spridning av bekämpningsmedel.

Föreskrifter om varor enligt första stycket 1, 2, 3, 4 eller 8 får meddelas endast i fråga om varor som på grund av sitt innehåll av en kemisk produkt eller på grund av att de har behandlats med en kemisk produkt kan befaras medföra skada på människor eller miljön eller andra intressen som skyddas genom denna balk.

Regeringen får överlåta åt en kommun att meddela sådana föreskrifter som avses i första stycket 7.

9 §²²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i det enskilda fallet ge dispens från

1. kravet på godkännande i 4 §, om det finns synnerliga skäl,

2. förbudet i 7 § första stycket, om det finns synnerliga skäl, och

11 §

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. sådana undantag från förbudet i 9 § första stycket som det finns synnerliga skäl för, och

²² Senaste lydelse 2008:240.

3. förbuden i 7 § andra stycket, om det

a) behövs för vetenskaplig prövning, eller

b) med hänsyn till skogsmarkens läge och beskaffenhet, skogsbeståndets sammansättning, spridningens inverkan på livsbetingelserna för växt- och djurlivet och andra allmänna intressen inte rimligen går att genom röjning med mekaniska *metoder* tillgodose kravet om återväxt av skog i 6 § skogsvårdslagen (1979:429).

En dispens enligt första stycket får förenas med krav på anmälan innan produkten eller organismen saluhålls eller används.

En dispens enligt första stycket 3 b får inte ges i fråga om spridning i ett område som har betydelse för friluftslivet, naturvården, den lokala befolkningens trivsel eller något annat kommunalt intresse, om kommunen motsätter sig en dispens. Innan dispensfrågan avgörs, ska kommunen ges tillfälle att yttra sig.

10 §²³

Ett bekämpningsmedel får godkännas endast om medlet

1. är godtagbart från hälso- och miljöskyddssynpunkt och behövs för de bekämpningsändamål som anges i 2 § 5 eller 6, eller

2. uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt växtskyddsmedelsdirektivet eller biociddirektivet.

Ett godkännande får gälla i högst fem år eller, om det finns särskilda skäl, tio år.

2. *undantag från* förbuden i 9 § andra stycket, om

a) det *behövs* för vetenskaplig prövning, eller

b) *om det* med hänsyn till skogsmarkens läge och beskaffenhet, skogsbeståndets sammansättning, spridningens inverkan på livsbetingelserna för växt- och djurlivet och andra allmänna intressen inte rimligen går att genom röjning med mekaniska metoder tillgodose kravet om återväxt av skog i 6 § skogsvårdslagen (1979:429).

Föreskrifter enligt första stycket 2 b får inte innebära att undantag medges i fråga om spridning i ett område som har betydelse för friluftslivet, naturvården, den lokala befolkningens trivsel eller något annat kommunalt intresse, om kommunen motsätter sig spridningen.

12 §

En biocidprodukt eller nis-produkt som avses i 6 § första stycket får godkännas endast om produkten är godtagbar från hälso- och miljöskyddssynpunkt och behövs i bekämpningssyfte.

²³ Senaste lydelse 2010:742.

Den som tillverkar eller släpper ut *en kemisk produkt eller bioteknisk organism på marknaden* ska omedelbart underrätta den myndighet som regeringen bestämmer, om det efter ett *tillstånd eller godkännande* kommer fram nya uppgifter om att produkten *eller organismen eller resthalter av ett aktivt ämne i den* kan ha skadliga effekter på människors hälsa, grundvattnet eller miljön i övrigt.

Sådan upplysningsskyldighet gäller även för kemiska produkter och biotekniska organismer som inte omfattas av något krav på tillstånd eller godkännande, om det kommer fram nya uppgifter om att produkten eller organismen kan ha cancerogena, mutagena eller reproduktionstoxiska egenskaper som kan antas påverka klassificeringen eller märkningen av den.

Den som tillverkar eller på marknaden släpper ut en *biocidprodukt eller nis-produkt* ska omedelbart underrätta den myndighet som regeringen bestämmer, om det efter ett godkännande kommer fram nya uppgifter om att produkten kan ha skadliga effekter på människors hälsa, grundvattnet eller miljön i övrigt.

Första stycket gäller inte biocidprodukter som omfattas av krav på godkännande enligt förordning (EU) nr 528/2012.

20 §²⁵

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i det enskilda fallet ge dispens från krav i *kemikalierregistreringsförordningen och kemikalieklassificeringsförordningen*, om det behövs med hänsyn till totalförsvarets intressen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i det enskilda fallet ge dispens från krav i *förordning (EG) nr 1907/2006, förordning (EG) nr 1272/2008 och förordning (EU) nr 528/2012* om det behövs med hänsyn till totalförsvarets intressen.

21 kap.1 §²⁶

Mark- och miljödomstol prövar som första instans mål om

1. miljöfarlig verksamhet som är ansökningsmål enligt 21 kap. 1 a § första stycket,

²⁴ Senaste lydelse 2008:240.

²⁵ Senaste lydelse 2008:240.

²⁶ Senaste lydelse 2012:000 (prop. 2012/13:35).

2. vattenverksamhet och vattenanläggningar enligt 11 kap. samt lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, utom verksamheter som avser markavvattning vilka ska prövas av länsstyrelsen,

3. markavvattningar som enligt lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet har överlämnats från länsstyrelsen eller anmälts av en lantmäterimyndighet,

4. ersättning för skada och intrång enligt 28 kap. 2–5 §§,

5. ersättning och inlösen vid ingripande av det allmänna enligt denna balk och vid vattenverksamhet, om inte annat har särskilt föreskrivits,

6. ersättning för miljöskador och inlösen enligt 32 kap., talan om förbud eller försiktighetsmått enligt 32 kap. 12 § samt grupptalan enligt 32 kap. 13 §,

7. fördelning av solidariskt ansvar mellan flera enligt 10 kap. 6 och 7 §§ på talan av någon av de solidariskt ansvariga,

8. utdömande av vite enligt ett föreläggande som har förenats med vite med stöd av balken, efter särskild ansökan av den myndighet som har beslutat vitesföreläggandet eller, om vitesföreläggandet har beslutats i förfarandet, med tillämpning av 6 § andra stycket lagen (1985:206) om viten,

9. fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt vad som följer av artiklarna 27.6 och 30.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, och

9. fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt vad som följer av artiklarna 27.6 och 30.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG,

10. kostnadsansvar för fastighetsägare enligt 10 kap. 9 §,

11. fördelning av kostnader för utbyte av information enligt vad som följer av artikel 62.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG, och

12. fördelning av kostnader för gemensamt utnyttjande av information enligt vad som följer av artikel 63.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter.

Mark- och miljödomstol prövar, om inte annat är föreskrivet, efter överklagande enligt 19 kap. 1 § tredje stycket, länsstyrelsens och andra statliga myndigheters beslut enligt denna balk eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt enligt lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet. Att mark- och miljödomstol efter överklagande prövar Kronofogdemyndighetens beslut om handräckning framgår av 26 kap. 17 § andra stycket.

27 kap.

1 §²⁷

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för myndigheters kostnader för prövning och tillsyn enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom denna balks tillämpningsområde.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgift för myndigheters kostnader för

1. prövning och tillsyn enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken samt för prövning och tillsyn med anledning av EU-förordningar inom denna balks tillämpningsområde, och

2. utbildning som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 14 kap.

Kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om att en myndighet får bestämma att dess beslut om påförande av avgift enligt balken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken ska gälla omedelbart även om beslutet överklagas.

29 kap.

3 §²⁸

För miljöfarlig kemikaliehantering döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet tar befattning med en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara som innehåller eller

²⁷ Senaste lydelse 2010:1542.

²⁸ Senaste lydelse 2012:150.

har behandlats med en kemisk produkt utan att vidta de skyddsåtgärder, produktval eller försiktighetsmått i övrigt som behövs på grund av produktens, organismens eller varans inneboende egenskaper och genom denna underlåtenhet orsakar eller riskerar att orsaka skada på människor eller i miljön.

Detsamma gäller den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot ett förbud att sprida bekämpningsmedel enligt 14 kap. 7 §, 1. bryter mot ett förbud att sprida bekämpningsmedel enligt 14 kap. 9 §,

2. bryter mot ett förbud eller en föreskrift om en skyddsåtgärd, ett produktval eller ett annat försiktighetsmått som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

3. på marknaden släpper ut ett tvätt- eller rengöringsmedel eller en tensid för ett sådant medel utan att följa en skyldighet enligt artikel 3 eller 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 av den 31 mars 2004 om tvätt- och rengöringsmedel,

4. bryter mot en begränsning för att producera, släppa ut på marknaden eller använda ett ämne enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 av den 29 april 2004 om långlivade organiska föreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG,

5. i fråga om åtgärder för bortskaffande eller återvinning av avfall bryter mot artikel 7.2 eller 7.3 i förordning (EG) nr 850/2004,

6. i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bryter mot bestämmelserna i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av den 17 maj 2006 om vissa fluorerade växthusgaser,

7. i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning bryter mot en bestämmelse i artikel 4.1 eller 4.3 i förordning (EG) nr 842/2006,

8. använder en fluorerad växthusgas eller släpper ut en sådan gas på marknaden och därigenom bryter mot ett förbud i artikel 8 eller 9 i förordning (EG) nr 842/2006,

9. bryter mot en begränsning för att tillverka, släppa ut på marknaden eller använda ett ämne, som sådant eller ingående i en blandning eller i en vara, enligt artikel 67 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG,

10. släpper ut en kemisk produkt eller ett explosivt föremål på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.1 eller 35.2 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006, eller

11. i egenskap. av att vara tillverkare, nedströmsanvändare eller någon som för in en kemisk produkt eller ett explosivt föremål till Sverige, släpper ut produkten eller föremålet på marknaden utan att följa en skyl-

dighet i artikel 35.2 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008,

12. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att producera, använda, importera, exportera eller på marknaden släppa ut ett ämne, en produkt eller en utrustning enligt artikel 4, 5, 6, 15.1, 17.1, 20.1 eller 24.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 15 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet,

13. i fråga om åtgärder för återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen bryter mot en artikel 22.1, 22.2 eller 22.4 i förordning 1005/2009,

14. I fråga om åtgärder för att hindra eller minska läckage av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 23.1, 23.5 eller 23.6 i förordning (EG) nr 1005/2009,

15. använder ett växtskyddsmedel utan att följa de villkor som följer av märkningen enligt vad som krävs i artikel 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande på växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG,

16. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne som allmänheten får tillgång till, utan att se till att medlet eller ämnet avskräcker från eller förhindrar konsumtion enligt vad som krävs i artikel 64.2 i förordning (EG) nr 1107/2009, *eller*

17. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne utan att följa en skyldighet i artikel 64.3 i förordning (EG) nr 1107/2009, *eller*

15. använder ett växtskyddsmedel *eller en biocidprodukt* utan att följa de villkor som följer av märkningen enligt vad som krävs i artikel 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande på växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG, *eller artikel 17.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter,*

16. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne eller tillhandahåller en biocidprodukt, som allmänheten får tillgång till, utan att se till att medlet eller ämnet avskräcker från eller förhindrar konsumtion *enligt vad som krävs i artikel 64.2 i förordning (EG) nr 1107/2009 eller artikel 69.1 andra stycket andra meningen i förordning (EU) nr 528/2012,*

17. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne utan att följa en skyldighet i artikel 64.3 i förordning (EG) nr 1107/2009, *eller*

18. på marknaden släpper ut en behandlad vara utan att följa en skyldighet i artikel 58.2 i förordning (EU) nr 528/2012.

- Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om
1. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §,
 2. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 6 § eller om ansvar enligt 6 § inte ska dömas ut till följd av 6 § andra stycket, eller
 3. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

4 §²⁹

För otillåten miljöverksamhet döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd eller godkännande eller utan att ha gjort en anmälan, eller efter att ha gjort en anmälan påbörjar en verksamhet eller åtgärd utan att följa en föreskriven tidsfrist, allt enligt vad som krävs i

a) bestämmelsen i 7 kap. 28 a § om skydd för särskilda naturområden, om verksamheten eller åtgärden inte omfattas av ett tillstånd eller en dispens enligt bestämmelserna i 9 eller 11–15 kap.,

b) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 9 kap. 6 § om miljöfarliga verksamheter,

c) bestämmelsen i 9 kap. 6 § fjärde stycket om anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter,

d) bestämmelserna i 11 kap. eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 11 kap. om vattenverksamheter,

e) bestämmelsen i 11 kap. 9 b § tredje stycket om anmälningspliktiga vattenverksamheter,

f) bestämmelsen i 11 kap. 22 § om att ta en anläggning för bortledning av grundvatten ur bruk,

g) bestämmelsen i 12 kap. 6 § eller föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 12 kap. 6 § om att en verksamhet eller åtgärd ska anmälas för samråd,

h) bestämmelsen i 13 kap. 12 § om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer och om att släppa ut produkter som innehåller eller består av sådana organismer på marknaden,

i) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. 16 § om innesluten användning av genetiskt modifierade organismer,

j) bestämmelserna i artikel 56 i förordning (EG) nr 1907/2006 om förutsättningar för att få använda ett ämne som anges i bilaga XIV till den förordningen eller släppa ut ett sådant ämne på marknaden,

<p>k) bestämmelsen i 14 kap. 4 § om införsel från ett land utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, utsläppande på marknaden och användning av kemiska och biologiska bekämpningsmedel,</p>	<p>k) bestämmelsen i 14 kap. 6 § om införsel från ett land utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, utsläppande på marknaden och användning av kemiska och biologiska bekämpningsmedel,</p>
---	---

²⁹ Senaste lydelse 2012:150.

l) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 8 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,
m) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning, *eller*

n) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel,

2. i egenskap av innehavare av det tillstånd eller det beslut om tillåtlighet, godkännande eller dispens som gäller för verksamheten eller åtgärden och som har meddelats med stöd av balken, förordning (EG) nr 1907/2006 eller förordning (EG) nr 1107/2009 bryter mot ett villkor eller en bestämmelse i tillståndet eller i beslutet.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 § eller om gärningen omfattas av en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 30 kap. 1 § om skyldighet att betala miljöstraffavgift.

5 §³⁰

För försvårande av miljökontroll döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. lämnar en oriktig uppgift som från miljö- eller hälsoskyddssynpunkt har betydelse för en myndighets prövning eller tillsyn, om uppgiften lämnas i en ansökan, anmälan eller annan handling som ska ges in till en myndighet enligt

a) en bestämmelse i denna balk, artikel 62 i förordning (EG) nr 1907/2006 *eller* artikel 33.1–33.3 i förordning (EG) nr 1107/2009,

l) föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 10 § om hantering, införsel, utförsel, tillstånd, godkännande eller anmälan av kemiska produkter, biotekniska organismer eller varor,
m) bestämmelserna i 17 kap. om regeringens tillåtlighetsprövning,

n) bestämmelserna i artikel 28.1 i förordning (EG) nr 1107/2009 om krav på produktgodkännande av växtskyddsmedel, *eller*

o) bestämmelserna i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 528/2012 om krav på godkännande av biocidprodukter,

2. i egenskap av innehavare av det tillstånd eller det beslut om tillåtlighet, godkännande eller dispens som gäller för verksamheten eller åtgärden och som har meddelats med stöd av balken, förordning (EG) nr 1907/2006, förordning (EG) nr 1107/2009 *eller förordning (EU) nr 528/2012 bryter mot ett villkor eller en bestämmelse i tillståndet eller i beslutet.*

a) en bestämmelse i denna balk, artikel 62 i förordning (EG) nr 1907/2006, artikel 33.1–33.3 i förordning (EG) nr 1107/2009 *eller artikel 20 i förordning (EU) nr 528/2012,*

³⁰ Senaste lydelse 2012:150.

b) en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av balken, eller
 c) enligt ett beslut som i det enskilda fallet har meddelats med stöd av balken, artikel 46 i förordning (EG) nr 1907/2006 eller regeringens föreskrifter,

2. i fråga om en verksamhet eller åtgärd som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt bestämmelserna i 9, 11, 13 eller 14 kap. eller enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av de bestämmelserna bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en driftsstörning i verksamheten eller liknande händelse som kan skada människors hälsa eller miljön,

3. bryter mot en bestämmelse i 10 kap. 11 §, 12 § första stycket eller 13 § om skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening, överhängande fara för en allvarlig miljöskada eller allvarlig miljöskada,

4. i fråga om innesluten användning, avsiktlig utsättning eller utsläppande på marknaden av genetiskt modifierade organismer bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 13 kap. om skyldighet att anmäla kännedom om nya uppgifter eller ändrade förhållanden,

5. i fråga om yrkesmässig tillverkning eller införsel av kemiska produkter bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 12 eller 13 § om skyldighet att göra en anmälan för registrering i ett produktregister,

6. i fråga om tillverkning eller utsläppande på marknaden av kemiska produkter eller biotekniska organismer bryter mot bestämmelserna i 14 kap. 18 § om skyldighet att underrätta om skadliga verkningar, *eller*

7. i fråga om ett godkänt växtskyddsmedel låter bli att lämna sådan information om medlet som krävs enligt artikel 56.1 i förordning (EG) nr 1107/2009.

5. i fråga om yrkesmässig tillverkning eller införsel av kemiska produkter bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 15 § *eller* 8 kap. 7 § *regeringsformen*, om skyldighet att göra en anmälan för registrering i ett produktregister,

6. i fråga om tillverkning eller utsläppande på marknaden av kemiska produkter eller biotekniska organismer bryter mot bestämmelserna i 14 kap. 18 § om skyldighet att underrätta om skadliga verkningar,

7. i fråga om ett godkänt växtskyddsmedel låter bli att lämna sådan information om medlet som krävs enligt artikel 56.1 i förordning (EG) nr 1107/2009, *eller*

8. i fråga om en godkänd biocidprodukt låter bli att lämna sådan information om produkten som krävs enligt artikel 47.1 i förordning (EU) nr 528/2012.

6 §³¹

För bristfällig miljöinformation döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

³¹ Senaste lydelse 2012:150.

1. i fråga om kemiska produkter eller biotekniska organismer bryter mot bestämmelserna om produktinformation i 14 kap. genom att

a) felaktigt klassificera eller låta bli att klassificera en produkt enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

b) låta bli att märka en produkt eller att lämna annan produktinformation enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

c) låta bli att med en lämplig symbol eller beteckning för fara eller risk eller med annan tydlig varningstext märka en produkt eller på annat sätt lämna produktinformation, om märkningen eller informationen behövs till skydd för människors hälsa eller miljön, eller

d) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation,

2. i fråga om kemiska produkter bryter mot en bestämmelse i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 689/2008 av den 17 juni 2008 om export och import av farliga kemikalier genom att

a) låta bli att märka en produkt med en farosymbol, en farobeteckning, en riskfras eller ett varningsmärke enligt vad som krävs i förordningens artikel 16.1,

b) låta bli att lämna säkerhetsdatablad enligt vad som krävs i förordningens artikel 16.3, eller

c) lämna oriktig uppgift i märkningen eller säkerhetsdatabladet,

3. i fråga om tvätt- eller rengöringsmedel bryter mot förordning (EG) nr 648/2004 genom att låta bli att märka förpackningar enligt vad som krävs i förordningens artikel 11,

4. i fråga om produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser bryter mot förordning (EG) nr 842/2006 genom att låta bli att märka produkter och utrustning enligt vad som krävs i förordningens artikel 7,

5. i fråga om kemiska produkter bryter mot förordning (EG) nr 1907/2006 genom att

a) låta bli att förse mottagaren av ett ämne eller en blandning med ett säkerhetsdatablad enligt kraven i artikel 31,

b) lämna oriktig eller bristfällig uppgift i säkerhetsdatabladet, eller

c) låta bli att enligt vad som krävs i artikel 33 tillhandahålla en mottagare eller konsument information om namn på ett ämne som ingår i en vara och finns angivet i bilaga XIV till förordningen eller angivet i den kandidatförteckning som avses i artikel 59,

6. i fråga om kemiska produkter och explosiva föremål bryter mot förordning (EG) nr 1272/2008 genom att

a) felaktigt klassificera eller låta bli att klassificera ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.1, 4.2, 4.3 eller 4.8, eller

6. i fråga om kemiska produkter och explosiva föremål bryter mot förordning (EG) nr 1272/2008 genom att

a) felaktigt klassificera eller låta bli att klassificera ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.1, 4.2, 4.3 eller 4.8, eller

b) felaktigt märka eller låta bli att märka ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.4, 4.7 eller 4.8, *eller*

7. i fråga om behandlat utsäde eller växtskyddsmedel bryter mot förordning (EG) nr 1107/2009 genom att

a) felaktigt märka eller låta bli att märka ett behandlat utsäde enligt vad som krävs i artikel 49.4,

b) felaktigt märka eller låta bli att märka ett växtskyddsmedel enligt vad som krävs i artikel 65.1 och i kommissionens förordning (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel, eller

c) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation enligt vad som krävs i artikel 66.1, 66.2 eller 66.5.

b) felaktigt märka eller låta bli att märka ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.4, 4.7 eller 4.8,

7. i fråga om behandlat utsäde eller växtskyddsmedel bryter mot förordning (EG) nr 1107/2009 genom att

a) felaktigt märka eller låta bli att märka ett behandlat utsäde enligt vad som krävs i artikel 49.4,

b) felaktigt märka eller låta bli att märka ett växtskyddsmedel enligt vad som krävs i artikel 65.1 och i kommissionens förordning (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel, eller

c) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation enligt vad som krävs i artikel 66.1, 66.2 eller 66.5, *eller*

8. I fråga om en biocidprodukt bryter mot förordning (EU) nr 528/2012 genom att

a) felaktigt märka eller låta bli att märka en behandlad vara eller en biocidprodukt enligt vad som krävs i artikel 58.3 eller artikel 69.2, eller

b) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation enligt vad som krävs i artikel 72

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om underlåtenheten eller den oriktiga eller bristfälliga informationen varit sådan att den inte kunnat försvåra bedömningen av risken för skada på människors hälsa eller i miljön. Ansvar ska inte heller dömas ut enligt denna paragraf om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot bestämmelsen i artikel 6.3 i förordning (EG) nr 338/97 om skyldighet att i en ansökan lämna uppgift om tidigare beslut om avslag,

2. bryter mot en föreskrift eller ett beslut i ett enskilt fall om tomgångskörning eller gatumusik som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 9 kap. 12 §,

3. bryter mot en föreskrift om skötsel av jordbruksmark som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 12 kap. 8 §,

4. bryter mot en föreskrift om hantering av gödsel som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 12 kap. 10 §,

5. vid en sådan odling av genetiskt modifierade organismer som omfattas av ett tillstånd enligt 13 kap. 12 § bryter mot en föreskrift om försiktighetsmått som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 13 kap. 11 §,

6. bryter mot en föreskrift om märkning av genetiskt modifierade organismer som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en myndighet har meddelat med stöd av 13 kap. 18 §,

7. bryter mot en bestämmelse om spårbarhet eller märkning enligt artikel 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.6, 5.1 eller 5.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1830/2003 av den 22 september 2003 om spårbarhet och märkning av genetiskt modifierade organismer och spårbarhet av livsmedel och foderprodukter som är framställda av genetiskt modifierade organismer och om ändring av direktiv 2001/18/EG,

8. bryter mot en bestämmelse om information, identifiering, dokumentation eller anmälan enligt artikel 6, 12 eller 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1946/2003 av den 15 juli 2003 om gränsöverskridande förflyttning av genetiskt modifierade organismer,

9. bryter mot en föreskrift om innehållsförteckning eller märkning av kosmetiska och hygieniska produkter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap. 19 § 1,

10. bryter mot skyldigheten att lämna information enligt artikel 9 i förordning (EG) nr 648/2004,

11. bryter mot en bestämmelse om information eller dokumentation enligt artikel 32, 34 eller 36 i förordning (EG) nr 1907/2006,

12. bryter mot bestämmelsen i 15 kap. 21 § första stycket eller en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 21 § andra stycket om förbud att ta befattning med en avfallstransport, genom att yrkesmässigt eller annars i större omfattning samla in och forsla bort avfall,

13. bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 25 § första stycket 2 genom att för borttransport lämna

13. bryter mot en föreskrift som regeringen har meddelat med stöd av 15 kap. 25 § första stycket 2 genom att för borttransport lämna

³² Senaste lydelse 2012:150.

annat avfall än hushållsavfall till den som inte har det tillstånd som krävs för en sådan transport, *eller*

14. i fråga om ett växtskyddsmedel som är godkänt i ett annat land i Europeiska unionen men som inte är godkänt i Sverige bryter mot artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 genom att föra in medlet till Sverige, släppa ut det på marknaden eller använda det utan att medlet omfattas av ett sådant parallellhandelstillstånd som krävs enligt artikeln.

annat avfall än hushållsavfall till den som inte har det tillstånd som krävs för en sådan transport,

14. i fråga om ett växtskyddsmedel som är godkänt i ett annat land i Europeiska unionen men som inte är godkänt i Sverige bryter mot artikel 52 i förordning (EG) nr 1107/2009 genom att föra in medlet till Sverige, släppa ut det på marknaden eller använda det utan att medlet omfattas av ett sådant parallellhandelstillstånd som krävs enligt artikeln, *eller*

15. i fråga om en biocidprodukt som är godkänd i ett annat land inom europeiska unionen men som inte är godkänt i Sverige bryter mot artikel 53 i förordning (EU) nr 528/2012 genom att tillhandahålla produkten på marknaden eller använda den utan att produkten omfattas av ett sådant parallellhandelstillstånd som krävs enligt artikeln.

Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 september 2013.

2. Äldre bestämmelser gäller i fråga om ansökningar om godkännande av växtskyddsmedel som har getts in till Kemikalieinspektionen före den 14 juni 2011 samt i fråga om sådana ärenden som avses i artikel 80.5 i förordning (EG) nr 1107/2009.

3. Äldre bestämmelser gäller i fråga om ansökningar om godkännande av biocidprodukter som har getts in till Kemikalieinspektionen före den 1 september 2013.

Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian

Svea hovrätt – Mark- och miljööverdomstolen, Hovrätten för Västra Sverige, Nacka tingsrätt – Mark- och miljödomstolen, Göteborgs tingsrätt, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket, Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten, Försvarets materielverk (FMV), Jordbruksverket, Konsumentverket, Livsmedelsverket, Arbetsmiljöverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Statens folkhälsoinstitut, Läkemedelsverket, Naturvårdsverket, Boverket, Kommerskollegium, Kemikalieinspektionen, Smittskyddsinstitutet, Statens Veterinärmedicinska anstalt, Skogsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Riksantikvarieämbetet, Giftinformationscentralen vid Läkemedelsverket (GIC), Sveriges kommuner och landsting (SKL), Arbetsgivarverket, Svenskt vatten, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Skåne län, Stockholms kommun, Göteborgs kommun, Malmö kommun, Svedala kommun, Kungälv kommun, Tyresö kommun, Uppsala kommun, Växjö kommun, Sundsvalls kommun, Gnesta kommun, Älvkarleby kommun, Mullsjö kommun, Ängelholms kommun, Stenungsunds kommun, Norrtälje kommun, Gotlands kommun, Malung-Sälens kommun, Tierps kommun, Finspångs kommun, Avesta kommun, Torsby kommun, Sollefteå kommun, Strömsunds kommun, Motala kommun, Landskrona kommun, Mora kommun, Haparanda kommun, Näringslivets regelnämnd (NNR), Regelrådet, Sveriges Advokatsamfund, Svenskt näringsliv, Svensk handel, Sveriges konsumenter, Kemisk-Tekniska Leverantörsförbundet (KTF), Plast- och kemiföretagen (P&K), Läkemedelsindustriföreningen (LIF), Branschföreningen för industriell och institutionell hygien (IIH), Svenskt växtskydd, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), LRF Skogsägarna, Skogsindustrierna, Sveaskog, Bergvik Skog AB, Svenska Naturskyddsföreningen, WWF.

Lagförslaget i Naturvårdsverkets promemoria

Förslag till nya eller ändrade bestämmelser i 29 kap. miljöbalken

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

3 §

För miljöfarlig kemikaliehantering döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet tar befattning med en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt utan att vidta de skyddsåtgärder, produktval eller försiktighetsmått i övrigt som behövs på grund av produktens, organismens eller varans inneboende egenskaper och genom denna underlåtenhet orsakar eller riskerar att orsaka skada på människor eller i miljön.

För miljöfarlig kemikaliehantering döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot ett förbud att sprida bekämpningsmedel enligt 14 kap. 7 §,

2. bryter mot ett förbud eller en föreskrift om en skyddsåtgärd, ett produktval eller ett annat försiktighetsmått som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

3. på marknaden släpper ut ett tvätt- eller rengöringsmedel eller en tensid för ett sådant medel utan att följa en skyldighet enligt artikel 3 eller 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 av den 31 mars 2004 om tvätt- och rengöringsmedel,

4. bryter mot en begränsning för att producera, släppa ut på marknaden

För miljöfarlig kemikaliehantering döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av grov oaktsamhet tar befattning med en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt utan att vidta de skyddsåtgärder, produktval eller försiktighetsmått i övrigt som behövs på grund av produktens, organismens eller varans inneboende egenskaper och genom denna underlåtenhet orsakar eller riskerar att orsaka skada på människor eller i miljön.

För miljöfarlig kemikaliehantering döms även den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. bryter mot ett förbud att sprida bekämpningsmedel enligt 14 kap. 7 §,

2. bryter mot ett förbud eller en föreskrift om en skyddsåtgärd, ett produktval eller ett annat försiktighetsmått som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

3. på marknaden släpper ut ett tvätt- eller rengöringsmedel eller en tensid för ett sådant medel utan att följa en skyldighet enligt artikel 3 eller 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2004 av den 31 mars 2004 om tvätt- och rengöringsmedel,

4. bryter mot en begränsning för att producera, släppa ut på marknaden

eller använda ett ämne enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 av den 29 april 2004 om långlivade organiska föreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG, 5. i fråga om åtgärder för bortskaffande eller återvinning av avfall bryter mot artikel 7.2 eller 7.3 i förordning (EG) nr 850/2004, 6. i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bryter mot bestämmelserna i artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 842/2006 av den 17 maj 2006 om vissa fluorerade växthusgaser, 7. i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning bryter mot en bestämmelse i artikel 4.1 eller 4.3 i förordning (EG) nr 842/2006, 8. använder en fluorerad växthusgas eller släpper ut en sådan gas på marknaden och därigenom bryter mot ett förbud i artikel 8 eller 9 i förordning (EG) nr 842/2006, 9. bryter mot en begränsning för att tillverka, släppa ut på marknaden eller använda ett ämne, som sådant eller ingående i en blandning eller i en vara, enligt artikel 67 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG,

eller använda ett ämne enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 av den 29 april 2004 om långlivade organiska föreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG, 5. i fråga om åtgärder för bortskaffande eller återvinning av avfall bryter mot artikel 7.2 eller 7.3 i förordning (EG) nr 850/2004, 6. i fråga om åtgärder för att hindra eller åtgärda läckage av fluorerade växthusgaser bryter mot bestämmelserna i artikel 3.2 eller 3.3 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 517/2014 av den 16 april 2014 om fluorerade växthusgaser, 7. i fråga om att återvinning av fluorerade växthusgaser ska utföras av certifierad personal eller personal med lämplig utbildning bryter mot en bestämmelse i artikel 8.1 eller 8.3 i förordning (EU) nr 517/2014, 8. använder en fluorerad växthusgas eller släpper ut en sådan gas på marknaden och därigenom bryter mot ett förbud i artikel 11.1 eller 13 i förordning (EU) nr 517/2014, 9. bryter mot en begränsning för att tillverka, släppa ut på marknaden eller använda ett ämne, som sådant eller ingående i en blandning eller i en vara, enligt artikel 67 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG,

10. släpper ut en kemisk produkt eller ett explosivt föremål på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.1 eller 35.2 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006,

11. i egenskap av att vara tillverkare, nedströmsanvändare eller någon som för in en kemisk produkt eller ett explosivt föremål till Sverige, släpper ut produkten eller föremålet på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.2 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008,

12. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att producera, använda, importera, exportera eller på marknaden släppa ut ett ämne, en produkt eller en utrustning enligt artikel 4, 5, 6, 15.1, 17.1, 20.1 eller 24.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet,

13. i fråga om åtgärder för återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 22.1, 22.2 eller 22.4 i förordning (EG) nr 1005/2009,

14. i fråga om åtgärder för att hindra eller minska läckage av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 23.1, 23.5 eller 23.6 i förordning (EG) nr 1005/2009,

15. använder ett växtskyddsmedel utan att följa de villkor som framgår av märkningen enligt vad som krävs i artikel 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och

10. släpper ut en kemisk produkt eller ett explosivt föremål på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.1 eller 35.2 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006,

11. i egenskap av att vara tillverkare, nedströmsanvändare eller någon som för in en kemisk produkt eller ett explosivt föremål till Sverige, släpper ut produkten eller föremålet på marknaden utan att följa en skyldighet i artikel 35.2 andra stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008,

12. bryter mot ett förbud eller en begränsning för att producera, använda, importera, exportera eller på marknaden släppa ut ett ämne, en produkt eller en utrustning enligt artikel 4, 5, 6, 15.1, 17.1, 20.1 eller 24.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1005/2009 av den 16 september 2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet,

13. i fråga om åtgärder för återvinning och destruktion av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 22.1, 22.2 eller 22.4 i förordning (EG) nr 1005/2009,

14. i fråga om åtgärder för att hindra eller minska läckage av ozonnedbrytande ämnen bryter mot artikel 23.1, 23.5 eller 23.6 i förordning (EG) nr 1005/2009,

15. använder ett växtskyddsmedel utan att följa de villkor som framgår av märkningen enligt vad som krävs i artikel 55 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och

om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG,
16. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne som allmänheten får tillgång till, utan att se till att medlet eller ämnet innehåller sådana beståndsdelar som avskräcker från eller förhindrar konsumtion enligt vad som krävs i artikel 64.2 i förordning (EG) nr 1107/2009,
17. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne utan att följa en skyldighet i artikel 64.3 i förordning (EG) nr 1107/2009,
18. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt i strid med ett förbud eller en begränsning i artikel 14, 15.1 eller 15.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter, om inte förekomsten av ett förbjudet ämne i en kosmetisk produkt kan anses tillåten enligt artikel 17 i samma förordning, eller
19. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt utan att produkten har genomgått en säkerhetsbedömning i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller att en säkerhetsrapport har upprättats i enlighet med samma artikel. Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om

1. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §,
2. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 6 § eller om ansvar enligt 6 § inte ska dömas ut till följd av 6 § andra stycket, eller
3. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG,
16. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne som allmänheten får tillgång till, utan att se till att medlet eller ämnet innehåller sådana beståndsdelar som avskräcker från eller förhindrar konsumtion enligt vad som krävs i artikel 64.2 i förordning (EG) nr 1107/2009,
17. på marknaden släpper ut ett växtskyddsmedel eller ett hjälpämne utan att följa en skyldighet i artikel 64.3 i förordning (EG) nr 1107/2009,
18. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt i strid med ett förbud eller en begränsning i artikel 14, 15.1 eller 15.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter, om inte förekomsten av ett förbjudet ämne i en kosmetisk produkt kan anses tillåten enligt artikel 17 i samma förordning, eller
19. på marknaden släpper ut en kosmetisk produkt utan att produkten har genomgått en säkerhetsbedömning i enlighet med artikel 10 i förordning (EG) nr 1223/2009 eller att en säkerhetsrapport har upprättats i enlighet med samma artikel. Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om

1. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 1 §,
2. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 6 § eller om ansvar enligt 6 § inte ska dömas ut till följd av 6 § andra stycket, eller
3. ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

För bristfällig miljöinformation döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. i fråga om kemiska produkter eller biotekniska organismer bryter mot bestämmelserna om produktinformation i 14 kap. genom att

a) felaktigt klassificera eller låta bli att klassificera en produkt enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

b) låta bli att märka en produkt eller att lämna annan produktinformation enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

c) låta bli att med en lämplig symbol eller beteckning för fara eller risk eller med annan tydlig varningstext märka en produkt eller på annat sätt lämna produktinformation, om märkningen eller informationen behövs till skydd för människors hälsa eller miljön, eller

d) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation,

2. i fråga om kemiska produkter bryter mot en bestämmelse i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 689/2008 av den 17 juni 2008 om export och import av farliga kemikalier genom att

a) låta bli att märka en produkt med en farosymbol, en farobeteckning, en riskfras eller ett varningsmärke enligt vad som krävs i förordningens artikel 16.1,

b) låta bli att lämna säkerhetsdatablad enligt vad som krävs i förordningens artikel 16.3, eller

c) lämna oriktig uppgift i märkningen eller säkerhetsdatabladet,

3. i fråga om tvätt- eller rengöringsmedel bryter mot förordning (EG) nr 648/2004 genom att låta bli att märka förpackningar enligt vad som krävs i förord-

För bristfällig miljöinformation döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. i fråga om kemiska produkter eller biotekniska organismer bryter mot bestämmelserna om produktinformation i 14 kap. genom att

a) felaktigt klassificera eller låta bli att klassificera en produkt enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

b) låta bli att märka en produkt eller att lämna annan produktinformation enligt vad som krävs i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 14 kap.,

c) låta bli att med en lämplig symbol eller beteckning för fara eller risk eller med annan tydlig varningstext märka en produkt eller på annat sätt lämna produktinformation, om märkningen eller informationen behövs till skydd för människors hälsa eller miljön, eller

d) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation,

2. i fråga om kemiska produkter bryter mot en bestämmelse i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 689/2008 av den 17 juni 2008 om export och import av farliga kemikalier genom att

a) låta bli att märka en produkt med en farosymbol, en farobeteckning, en riskfras eller ett varningsmärke enligt vad som krävs i förordningens artikel 16.1,

b) låta bli att lämna säkerhetsdatablad enligt vad som krävs i förordningens artikel 16.3, eller

c) lämna oriktig uppgift i märkningen eller säkerhetsdatabladet,

3. i fråga om tvätt- eller rengöringsmedel bryter mot förordning (EG) nr 648/2004 genom att låta bli att märka förpackningar enligt vad som krävs i förord-

ningens artikel 11,
4. i fråga om produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser bryter mot förordning (EG) nr 842/2006 genom att låta bli att märka produkter och utrustning enligt vad som krävs i förordningens artikel 7,
5. i fråga om kemiska produkter bryter mot förordning (EG) nr 1907/2006 genom att
a) låta bli att förse mottagaren av ett ämne eller en blandning med ett säkerhetsdatablad enligt kraven i artikel 31,
b) lämna oriktig eller bristfällig uppgift i säkerhetsdatabladet, eller
c) låta bli att enligt vad som krävs i artikel 33 tillhandahålla en mottagare eller konsument information om namn på ett ämne som ingår i en vara och finns angivet i bilaga XIV till förordningen eller angivet i den kandidatförteckning som avses i artikel 59,
6. i fråga om kemiska produkter och explosiva föremål bryter mot förordning (EG) nr 1272/2008 genom att
a) felaktigt klassificera eller låta bli att klassificera ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.1, 4.2, 4.3 eller 4.8, eller
b) felaktigt märka eller låta bli att märka ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.4, 4.7 eller 4.8, eller
7. i fråga om behandlat utsäde eller växtskyddsmedel bryter mot förordning (EG) nr 1107/2009 genom att
a) felaktigt märka eller låta bli att märka ett behandlat utsäde enligt vad som krävs i artikel 49.4,
b) felaktigt märka eller låta bli att märka ett växtskyddsmedel enligt vad som krävs i artikel 65.1 och i kommissionens förordning (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om

ningens artikel 11,
4. i fråga om produkter och utrustning som innehåller fluorerade växthusgaser bryter mot förordning (EU) nr 517/2014 genom att låta bli att märka produkter och utrustning enligt vad som krävs i förordningens artikel 12,
5. i fråga om kemiska produkter bryter mot förordning (EG) nr 1907/2006 genom att
a) låta bli att förse mottagaren av ett ämne eller en blandning med ett säkerhetsdatablad enligt kraven i artikel 31,
b) lämna oriktig eller bristfällig uppgift i säkerhetsdatabladet, eller
c) låta bli att enligt vad som krävs i artikel 33 tillhandahålla en mottagare eller konsument information om namn på ett ämne som ingår i en vara och finns angivet i bilaga XIV till förordningen eller angivet i den kandidatförteckning som avses i artikel 59,
6. i fråga om kemiska produkter och explosiva föremål bryter mot förordning (EG) nr 1272/2008 genom att
a) felaktigt klassificera eller låta bli att klassificera ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.1, 4.2, 4.3 eller 4.8, eller
b) felaktigt märka eller låta bli att märka ett ämne, en blandning eller ett explosivt föremål enligt vad som krävs i artiklarna 4.4, 4.7 eller 4.8, eller
7. i fråga om behandlat utsäde eller växtskyddsmedel bryter mot förordning (EG) nr 1107/2009 genom att
a) felaktigt märka eller låta bli att märka ett behandlat utsäde enligt vad som krävs i artikel 49.4,
b) felaktigt märka eller låta bli att märka ett växtskyddsmedel enligt vad som krävs i artikel 65.1 och i kommissionens förordning (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om

tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel, eller c) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation enligt vad som krävs i artikel 66.1, 66.2 eller 66.5. Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om underlåtenheten eller den oriktiga eller bristfälliga informationen varit sådan att den inte kunnat försvåra bedömningen av risken för skada på människors hälsa eller i miljön. Ansvar ska inte heller dömas ut enligt denna paragraf om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel, eller c) lämna oriktig eller bristfällig produktinformation enligt vad som krävs i artikel 66.1, 66.2 eller 66.5. Ansvar ska inte dömas ut enligt denna paragraf, om underlåtenheten eller den oriktiga eller bristfälliga informationen varit sådan att den inte kunnat försvåra bedömningen av risken för skada på människors hälsa eller i miljön. Ansvar ska inte heller dömas ut enligt denna paragraf om ansvar för gärningen kan dömas ut enligt 9 § första stycket 9.

Bilaga 3

Förteckning över remissinstanserna avseende Naturvårdsverkets promemoria

Arbetsmiljöverket, Bil Sweden, Bollnäs kommun, Boverket, Brand-
skyddsföreningen Sverige, Båstads kommun, Chalmers tekniska hög-
skola, Falkenbergs kommun, Fastighetsägarna, Fortifikationsverket, För-
svarets materielverk, Försvarsmakten, Gislaveds kommun, Göteborgs
kommun, Installationscertifiering i Stockholm AB (INCERT), Kemika-
lieinspektionen, Knivsta kommun, Kommerskollegium, Konjunktur-
institutet, Konkurrensverket, Kungliga Tekniska högskolan, Kungsbacka
kommun, Kävlinge kommun, Ludvika kommun, Luleå kommun, Lunds
kommun, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Stockholms
län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län,
Malmö kommun, Motorbranschens riksförbund, Myndigheten för sam-
hällsskydd och beredskap, Nacka tingsrätt (mark och miljödomstolen),
Norrtälje kommun, Nynäshamns kommun, Ockelbo kommun, Pajala
kommun, Piteå kommun, Regelrådet, Ronneby kommun, Statens
energimyndighet, Stockholms kommun, Styrelsen för ackreditering och
teknisk kontroll (SWEDAC), Mark- och miljööverdomstolen vid Svea
hovrätt, Svensk energi, Svensk handel, Svenska gjuteriföreningen,
Svenska kraftnät, Svenska kyl- och värmepumpföreningen, Svenska kyl-
tekniska föreningen, Svenska naturskyddsföreningen, Svenskt näringsliv,
Sveriges kommuner och landsting, Trafikverket, Transportstyrelsen,
Tullverket, Umeå kommun, Umeå tingsrätt (mark- och miljödomstolen),
Vattenfall, Vellinge kommun, Vetlanda kommun, Vänersborgs kommun,
Västerås kommun, Ånge kommun.